

Conjuntura econòmica de les Illes Balears

Juliol 2016

**Govern
de les Illes Balears**

Conjuntura econòmica de les Illes Balears *Juliol 2016*

Direcció: Llorenç Pou Garcias

Director general d'Ocupació i Economia

Coordinació: Miquel Quetglas Oliver

Realització:

Margalida Albertí Garau

Laura Alomar Llorente

Amelia Cabellos Barreiro

Alejandro Godoy Moyà

Margarita Ibáñez Ripoll

Joan Matamalas González

Javier E. Olivares Castillo

M^a del Mar Ribas Mas

Assessorament lingüístic:

Lluís Villalonga Pons

Direcció General d'Ocupació i Economia

Conselleria de Treball, Comerç i Indústria

GOVERN DE LES ILLES BALEARS

Pça. de Son Castelló, 1

(Polígon de Son Castelló) 07009 - Palma

Illes Balears (Spain)

Tel.: +34.971.788.526

Fax.: +34.971.176.981

<http://dgeconomia.caib.es>

E-mail: informa@dgeconomia.caib.es

ISSN: 2254-481X

DL PM 1214-2002

Subscripció:

Per subscriure-vos de franc al nostre servei d'informació, vos convidam a enviar un missatge per correu electrònic a l'adreça:

informa@dgeconomia.caib.es

Vos notificarem la publicació del nostre *Butlletí de Conjuntura Econòmica* en versió digital tan aviat com estigui disponible, com també d'altres notícies d'interès.

índex

Cronologia	4
Resum Executiu	5
I. Entorn	8
1 Internacional	8
2 Unió Europea	12
3 Espanya	14
II. Illes Balears	16
1 Agropesquer	18
2 Indústria i energia	22
3 Construcció	27
4 Serveis	30
4.1. Comerç	32
4.2. Turisme. Hostaleria	33
4.3. Turisme. Transport i comunicacions	38
4.4. Mediació financera	43
4.5. Serveis empresarials i activitats immobiliàries	45
4.6. Altres serveis	48
III. Mercat Laboral	52
1 Context. Espanya i la UE-28	52
2 Ocupació i atur a les Illes Balears	55
3 Costos laborals	59
4 Accidents de treball	61
IV. Demanda	62
1 Preus	62
2 Consum intern	64
3 Consum de no residents	67
4 Recaptació fiscal	69
5 Inversió	71
V. Medi Ambient	74
Índex de gràfics i taules	89
Notes i abreviatures. Agraïments	91

Cronologia

Abril 2016	2	Es publica en el BOIB la Llei 2/2016, de 30 de març, de l'impost sobre estades turístiques a les Illes Balears i de mesures d'impuls del turisme sostenible.
	3	La companyia aèria Air Berlin tanca el <i>hub</i> a l'aeroport de Son Sant Joan.
	14	Es publica en el BOIB la Llei 5/2016, de 13 d'abril, de la renda social garantida.
	16	Es publica en el BOE el Reial decret llei 1/2016, de 15 d'abril, pel qual es prorroga el Programa d'activació per a l'ocupació.
Maig 2016	17	Dia Mundial del Reciclatge.
	18	La Comissió Europea proposa nous objectius de dèficit públic a Espanya: el 3,7 % del PIB el 2016 i el 2,5 % el 2017.
Juny 2016	8	El preu del barril de cru Brent torna a superar els 50 \$ per primera vegada des de l'octubre del 2015.
	23	Se celebra en el Regne Unit un referèndum sobre la permanència en la Unió Europea. El 51,9 % vota a favor del <i>Brèxit</i> .
	24	A partir d'aquesta data s'aprecia l'euro respecte de la lliura esterlina i es canvia per sobre de 0,80 £/€.
	26	Se celebren eleccions al Congrés dels Diputats i al Senat.
	30	L'afiliació de les Illes Balears arriba a les 523.864 altes, el registre més elevat de la sèrie històrica iniciada el 1996.
	30	L'atur registrat a les Illes Balears és de 46.278 persones, el nivell més baix d'ençà del 2008.
Juliol 2016	1	Entra en vigor l'impost sobre estades turístiques

Resum Executiu

Taula 1. Perspectives de l'economia balear

Taxas de variació del PIB. Volum encadenat base 2010 (en %)														
	Anual					Trimestral								
	2012	2013	2014	2015	2016	2014				2015 (p)				2016 (a)
				(p)	(f)	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I
Zona euro	-0,9	-0,3	0,9	1,7	1,6	1,1	0,7	0,8	1,0	1,3	1,6	1,6	1,7	1,7
Espanya	-2,6	-1,7	1,4	3,2	2,6	0,4	1,2	1,7	2,1	2,7	3,2	3,4	3,5	3,4
Illes Balears	0,0	0,3	1,0	3,0	4,0	0,4	0,8	1,1	1,5	2,2	2,8	3,2	3,5	4,0
Mallorca	-0,1	0,2	0,7	2,9	4,0	0,2	0,5	0,8	1,3	2,1	2,6	3,1	3,5	4,0
Menorca	-0,5	0,4	0,8	2,9	3,7	0,4	0,5	0,9	1,2	2,0	2,7	3,3	3,4	3,5
Pitiüses	0,7	1,1	2,4	3,6	4,0	1,7	2,2	2,5	2,9	3,0	3,6	3,7	3,9	4,2

Font: Eurostat i Direcció General d'Ocupació i Economia

f: previsió. p: provisional. a: avanç.

L'economia de les Illes Balears incrementa la seva fortalesa, cosa que es reflecteix en les taxes de creixement de principis del 2016. En el primer trimestre d'enguany l'arxipèlag balear augmenta el VAB un 4,0% respecte del mateix període del 2015, la qual cosa representa el ritme de creixement més intens de l'any 2000 ençà. Es preveu que aquest dinamisme es perllongui durant tot el 2016 i el còmput anual quedaria en un 4,0% d'increment. Per illes, Eivissa i Formentera superen la xifra mitjana de les Balears i tornen a ser la regió que creix més. Tot i això, cal remarcar que Mallorca ha accelerat la taxa interanual mig punt en comparació del trimestre immediatament anterior. Menorca, que presenta la variació més baixa, també millora els resultats dels períodes passats i és una mostra de l'equilibri territorial que hi ha en el creixement balear. Quant a l'evolució dels diferents sectors, tal com es veurà en aquest butlletí, tots impulsen el creixement balear, si bé el sector serveis manté el protagonisme. La recuperació del consum i de la inversió, juntament amb un inici de campanya turística força positiu, han impulsat també la indústria i la construcció.

Segons l'OCDE, el 2016 es mantenen les perspectives de creixement mundial. El referèndum britànic que ha decidit la sortida de la Unió Europea ha condicionat els mercats financers i ha provocat tensions. Als Estats Units, la debilitat de les exportacions i de la inversió pesa sobre el creixement. Al maig el preu del petroli Brent marca màxims del 2016 i es torna a acostar als 50 dòlars/barril. Al juny l'euro es revalora en relació amb la lliura fins al nivell de principi del 2014, però es deprecia respecte del dòlar.

La zona euro creix un 1,7% en el primer trimestre del 2016. L'OCDE preveu per a l'any 2016 un creixement econòmic semblant i una inflació per sota de l'objectiu del 2%. D'altra banda, l'FMI rebaixa la previsió per a la zona euro fins a mig punt menys per al 2017 a causa del *Brexit*, malgrat que al

Regne Unit les taxes interanuals del PIB estan per sobre de la mitjana de la zona euro. Es preveu que l'economia alemanya s'acceleri fins a un 1,6% enguany. A Europa, minva el deute i el dèficit públic en percentatge sobre el PIB.

L'economia espanyola presenta una variació del PIB per sobre dels tres punts percentuals en els darrers quatre trimestres. De cara al 2016 i 2017, es preveu un cert alentiment del ritme de creixement. Els serveis i la construcció impulsen el creixement, mentre que la indústria l'alenteix. L'agricultura mostra la taxa interanual més elevada, però retrocedeix respecte del trimestre anterior. Des de la perspectiva de la demanda, el consum i la inversió augmenten, però les exportacions i les importacions frenen les taxes de variació interanual. A Espanya, els ingressos impositius fins al maig descendeixen un 3,1% interanual en termes homogenis.

El sector agropesquer tanca l'any 2015 amb el mateix VAB que el 2014, però la previsió per al 2016 és d'un creixement de gairebé dos punts. El nombre d'afiliats al març d'enguany augmenta a l'agricultura i la ramaderia, però hi ha menys treballadors en el sector pesquer respecte d'un any ençà. En el mercat central de Mallorca la comercialització de fruita i hortalissa s'incrementa en el primer quadrimestre de l'any i s'acompanya d'una disminució del preu d'aquests cultius, mentre que augmenta el preu mitjà de la patata. La climatologia d'aquest hivern ha resultat adversa per a la majoria dels cultius illencs, per exemple els cereals, però n'afavoreix d'altres, com són la vinya i les patates per a l'exportació. Així, en el mercat exterior, en el primer quadrimestre del 2016 s'incrementa l'exportació de la patata i la de vins i licors, tant en volum com en valor monetari. Per contra, disminueix l'exportació de goma de garroffí en volum, però no en valor monetari. En els escorxadors de les Illes Balears, de gener a abril d'enguany augmenten les tones sacrificades per a tots els tipus de bestiar excepte les de carn

de boví. A les dificultats provocades per la falta de pluges de principi d'any, que han fet malbé els pinsos per alimentar el bestiar, se suma la baixada del preu de la llet, tot i que a l'abril se situa per sobre de la mitjana nacional. D'altra banda, en el primer trimestre del 2016 disminueixen interanualment les captures de la pesca en volum, però no en valor econòmic.

El VAB de la indústria continua avançant progressivament i en el primer trimestre registra una taxa interanual positiva per cinquè mes consecutiu. L'afiliació a la Seguretat Social i la producció industrial es mantenen a l'alça. Per contra, cauen l'exportació de manufactures i la facturació de les empreses. També es deteriora la confiança empresarial.

Les variacions interanuals del VAB de la construcció a les Illes continuen en nivells alts i en el primer trimestre el sector puja gairebé quatre punts percentuals. Els projectes relacionats amb les reformes als establiments hotelers durant la temporada baixa han incrementat l'activitat de la construcció. Així, juntament amb l'augment de l'ocupació, hi ha un descens significatiu de l'atur registrat en aquesta branca. L'alentiment en el nombre de projectes visats i en els pressuposts que impliquen fan preveure una disminució del dinamisme del sector a mitjà termini.

En el primer trimestre d'enguany, el VAB dels serveis intensifica el ritme de creixement. El volum de negoci i l'ocupació de les empreses del sector, si bé perden força en relació amb registres precedents, confirmen la tendència a l'alça. L'afiliació a la Seguretat Social presenta pujades remarcables a totes les illes, especialment en el règim general.

Les vendes del sector del comerç tenen un fort ritme de creixement i, paral·lelament, l'ocupació en aquesta branca també mostra signes positius. En el segon trimestre, l'índex de confiança empresarial harmonitzat del comerç creix per sobre de la mitjana de la resta de sectors econòmics. L'afiliació a la Seguretat Social augmenta a totes les illes.

En el 2016 s'accelera la taxa de variació del nombre de viatgers que escolliren un establiment hotel·ler de les Illes Balears, fins i tot després d'assolir el màxim de la sèrie històrica durant l'any passat. El nombre de pernoctacions també s'incrementa, tant en hotels com en allotjaments de turisme rural, però disminueix en els apartaments turístics. Els resultats hotelers milloren a les tres illes, però sobretot a les Pitiüses. Els preus hotelers a les Illes Balears presenten augments interanuals que s'han accelerat des del setembre de l'any 2014 i se situen per sobre dels d'Espanya. L'estada mitjana total es manté en els 5,1 dies, molt semblant a l'estada mitjana en els hotels. El viatger que opta per un apartament turístic pernocta més

dies de mitjana i, en canvi, el viatger que tria l'allotjament rural en fa menys, de dies. La variació dels preus de l'oferta complementària a l'arxipèlag balear des de l'octubre de l'any 2015 se situa per sobre de la variació de preus de l'Estat.

A l'abril la despesa total que efectuen els turistes a les Balears s'incrementa, cosa que permet que el total del primer quadrimestre del 2016 augmenti de forma important. Considerant la despesa dels estrangers, durant el primer quadrimestre es registren increments en la despesa mitjana diària, mentre que disminueix la despesa mitjana per persona. Finalment, considerades conjuntament, durant el primer trimestre de l'any en curs les compres i les disposicions d'efectiu que es fan a les Balears amb targetes emeses a l'estranger mostren un augment important en relació amb el mateix període de l'any 2015.

Els passatgers arribats a les Illes Balears per via aèria fins al maig s'incrementen un 12,2% respecte del mateix període del 2015, amb els mercats nacional, alemany i especialment el britànic a l'alça. Altres països, com ara França, Itàlia, Suïssa i Holanda, augmenten el passatge per via aèria durant els primers cinc mesos respecte de fa un any. Paral·lelament, els passatgers arribats en companyies de baix cost continuen a l'alça. El trànsit marítim de passatgers segueix augmentant després d'un any rècord, tant en línia regular com en creuer. Alhora, també s'incrementa el transport de les mercaderies que arriben a les Illes Balears fins al mes de maig.

Al juny d'enguany, el Banc Central Europeu (BCE) manté el tipus d'interès oficial de la zona euro en el 0,0%, per tal de reactivar la situació econòmica. En el primer trimestre del 2016, el nombre d'oficines bancàries continua en descens en el conjunt de les Illes Balears, fet que es relaciona amb un menor nombre d'afiliats en aquesta activitat. Pel que fa als dipòsits, el primer trimestre del 2016 augmenten respecte d'un any ençà, i continua la tendència a la baixa del crèdit concedit a les Illes Balears. La ràtio de morositat se segueix reduint fins a l'abril d'enguany després de registrar el màxim valor el desembre del 2013. D'altra banda, augmenta el nombre d'hipoteques constituïdes a les Illes Balears, en línia amb l'evolució de les compravendes i associat a un menor cost hipotecari (l'Euríbor es manté en negatiu el juny d'enguany).

Les dades dels primers cinc mesos del 2016 consoliden la tendència positiva del mercat de treball de les Illes Balears. En el mes de maig del 2016 s'assoleixen més de mig milió d'afiliats, xifra que se situa per segon mes consecutiu per sobre de l'ocupació del període previ a la crisi econòmica. L'inici de la temporada turística ha donat un fort impuls a l'ocupació

i sembla que l'anticipació d'aquesta dóna continuïtat al dinamisme del mercat de treball, molt superior al de la mitjana espanyola. Balears es consolida com la comunitat autònoma més dinàmica i les dades d'atur registrat també ho corroboren. Així, les dades del mes de maig se situen per sota de les 50.000 persones per primera vegada des del 2008. Totes les illes presenten descensos de dos dígitos de l'atur registrat i també increments de l'afiliació respecte d'un any enrere. Pel que fa al nombre d'hores treballades i el nombre de llocs de feina equivalents a temps complet presenten també augments a principis del 2016. Tanmateix, els costos laborals per treballador mostren un descens en el primer trimestre de l'any.

La inflació decreix i els darrers mesos es registren taxes de variació negatives, tant a les Illes com a l'Estat. La inflació subjacent, en canvi, es manté en nivells alts.

Els indicadors de consum revaliden la millora observada els darrers mesos. Augmenta la despesa en consum final, tant la corresponent a les llars com la de les Administracions públiques. Les dades acumulades de matriculació de turismes reflecteixen un important increment. També puja el consum de carburants per a automoció i la demanda d'energia elèctrica. Tanmateix, les dades del darrer indicador de confiança dels consumidors delaten un retrocés important de les expectatives respecte de la situació econòmica del país i de l'evolució del mercat de treball.

La recaptació tributària de les principals figures impositives manté el to ascendent en la primera meitat del 2016. Els tributs més lligats al cicle econòmic, com ara l'IVA i l'IRPF, augmenten en termes acumulats respecte de l'any passat, i també la resta d'impostos amb les competències parcialment cedides. La caiguda de la recaptació en l'impost de successions i donacions es compensa amb escreix amb les pujades de l'impost sobre transmissions patrimonials i amb el d'actes jurídics documentats. La taxa de joc també mostra una evolució positiva. Els impostos de titularitat exclusiva de

l'Estat, l'impost de societats i l'impost de la renda sobre els no residents, han estat objecte de modificacions normatives.

Quant als indicadors de la inversió a les Illes Balears, es manté el dinamisme empresarial, la qual cosa es reflecteix en pujades tant en el nombre de societats mercantils com en el de capital net. Les dades del primer trimestre reflecteixen un repunt en el volum de crèdit a les Administracions públiques. El crèdit concedit al sector privat se situa en el mateix nivell que en els trimestres precedents. Es recupera, en termes interanuals, la inversió estrangera encara que el volum total és inferior al dels anteriors trimestres. Finalment, el mercat hipotecari també es recupera i augmenta el nombre d'hipoteques constituïdes i l'import concedit.

L'apartat de medi ambient tracta d'alguns dels indicadors que fan referència a la sostenibilitat mediambiental de les Illes Balears per aportar una imatge de la situació actual de l'estat del medi ambient. La primera part fa referència a la població i a l'Índex de Pressió Humana, la tendència del qual és creixent des del 1997 i el 2015 assoleix un màxim de gairebé dos milions a l'agost. També s'analitzen les emissions de gasos d'efecte hivernacle i el fet que en el 2014 el nombre de tones de CO₂ sigui més d'una tercera part que el de 1990. El creixement econòmic i demogràfic ha comportat un augment del consum d'energia principalment en el sector del transport terrestre, en el de serveis turístics i comercials i en el residencial. La situació energètica de les Illes Balears era de quasi total dependència energètica dels combustibles d'origen fòssil, però l'arribada del gas i de l'electricitat per cable submarí suposaren un nou escenari. Segons la classificació del sòl del Mapa urbanístic de les Illes Balears (realitzat per SITIBSA), l'illa amb més sòl urbà o urbanitzable (sense tenir en compte les construccions en sòl rústic) és Eivissa, seguida de Mallorca, de Menorca i, finalment, de Formentera. Entre 1990 i 2015, l'any amb més hectàrees afectades pels incendis fou el 2013. El juny del 2016 les reserves hídriques a les Illes Balears estan al 47% i és especialment greu el cas d'Eivissa, on estan al 24%.

1 Internacional

Taula 2. Indicadors internacionals

	PIB			Taxa d'atur			Inflació		
Estats Units	1r Trimestre	2,1	↗	maig	4,7	→	maig	1,0	→
Japó	1r Trimestre	0,1	→	abril	3,2	→	maig	-0,4	→
Unió Europea	1r Trimestre	1,8	→	maig	8,6	→	maig	-0,1	→
Regne Unit	1r Trimestre	2,0	↗	març	5	→	maig	0,3	→
Zona euro	1r Trimestre	1,7	→	maig	10,1	→	juny *	0,1	→
Alemanya	1r Trimestre	1,6	→	maig	4,2	→	maig	0,0	→
França	1r Trimestre	1,3	→	maig	9,9	→	maig	0,1	→
Itàlia	1r Trimestre	1,0	→	maig	11,5	→	maig	-0,3	→
Espanya	1r Trimestre	3,4	↗	maig	19,8	↘	maig	-1,1	→

Font: Eurostat, Cabinet Office of Government of Japan, Japan Ministry of Internal Affairs and Communications (Statistics Japan), US Department of Commerce. Bureau of Economic Analysis, Bureau of Labor Statistics of United States

Dades estacionalitzades pel PIB i la taxa d'atur. Inflació: Indicador de Preus de Consum Harmonitzat

Les fletxes indiquen la variació amb la xifra del mateix període de l'any anterior

* Avançat

L'economia global està en un període de poc creixement que exigeix canvis en les polítiques fiscals, monetàries i estructurals. Les exportacions i les importacions globals han baixat devers el 8% en el primer trimestre del 2016 i s'han situat a nivells del 2009. El creixement és pla a les economies avançades i s'ha desaccelerat a moltes de les economies emergents. El creixement lent de la productivitat i l'augment

de la desigualtat plantegen reptes addicionals. Així, l'Organització de Cooperació i Desenvolupament Econòmic (OCDE) estima que el 2016 el creixement mundial es tanqui amb un 3,0%, similar al nivell de 2015, i que el 2017 millori en tres dècimes. Es preveu un creixement dèbil de l'activitat comercial, una inversió lenta, salaris moderats i un ritme d'activitat més suau en els mercats emergents clau.

Taula 3. Previsions internacionals per al 2017

	PIB*	Taxa d'atur	Inflació
Estats Units	2,2	4,7	1,8
Japó	0,4	3,1	2,1
Unió Europea (zona euro)	1,7	9,8	1,2
Alemanya	1,7	4,6	1,5
França	1,5	9,7	0,8
Itàlia	1,4	10,8	0,9
Regne Unit	2,0	5,2	1,6
Espanya	2,3	18,4	1,0

Font: OCDE - Economic Outlook, analysis and forecasts (juny2016)

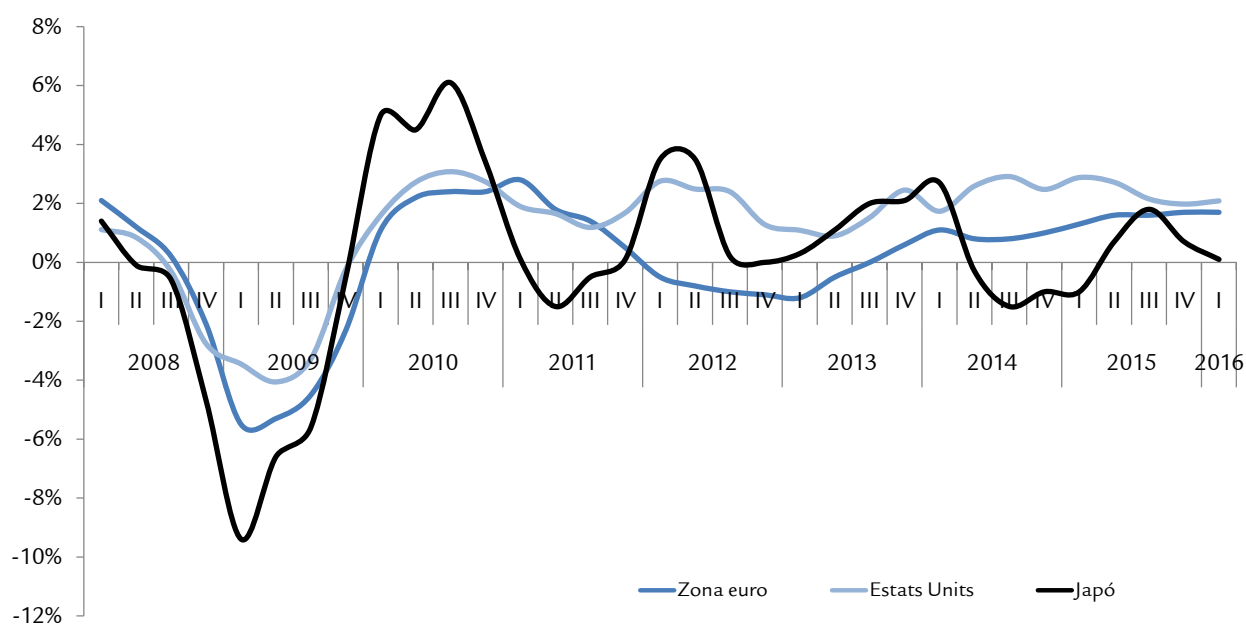
* PIB Real

Les previsions per a la zona dels 34 països de l'OCDE apunten a un creixement de l'1,8% per al 2016 i d'un 2,1% per al 2017. Amb el reajustament de l'economia xinesa s'estima que el creixement mantengui una tendència del 6,5% el 2016 i del 6,2% el 2017. El vot del Regne Unit a favor de la sortida de la Unió Europea pot provocar efectes negatius, tant en el Regne Unit com a altres països europeus i a la resta del món. Aquesta decisió crea incertesa econòmica i dificulta el creixement del comerç mundial. El 2030 el PIB del Regne Unit podria ser més d'un 5% menor, segons l'OCDE. El referèndum britànic que ha decidit la sortida de la Unió Europea ha condicionat els mercats financers i ha provocat fortes tensions. Ara bé, cal dir que les expectatives d'un augment de la relaxació de la política monetària del Banc Central Europeu (BCE) i d'un retard de les pujades dels tipus d'interès en els Estats

Units han compensat la contracció registrada inicialment. Com a resultat, els principals índexs borsaris europeus anotaren fortes pèrdues, les rendibilitats del deute públic europeu perifèric baixaren i l'euro es deprecià davant el dòlar. L'FMI considera que durant el 2016 Amèrica llatina entrarà en recessió per segon any a causa del descens dels preus de les matèries primeres, com per exemple el petroli, el ferro, el coure o l'estany. Aquesta circumstància afectarà especialment Veneçuela, Equador, el Brasil i l'Argentina, que a més pateixen altres problemes econòmics i polítics. Països com Xile, que han diversificat la producció, mantindran una certa fortalesa.

El 2016 LES PERSPECTIVES DEL CREIXEMENT MUNDIAL ES MANTENEN EN UN 3%.

Gràfic 1. Evolució del PIB dels EUA, el Japó i la zona euro (variació interanual ajustada d'estacionalitat)

Font: Eurostat i Cabinet Office of Government of Japan

Els Estats Units d'Amèrica

En el primer trimestre del 2016 l'economia nord-americana creix a un ritme d'un 2,1% respecte del mateix període de l'any anterior. En el mes de maig la taxa d'atur queda en el 4,7% i la inflació se situa en l'1,0%, ambdós indicadors amb una tendència estable. Al maig només es creen 38.000 llocs de treball, la xifra més baixa des de setembre de 2010. Per la seva banda, l'OCDE estima que el PIB dels EUA augmentarà un 1,8% aquest any 2016 i un 1,7% el 2017, i que tancaran el 2016 amb un 4,7% de taxa d'atur i una inflació de l'1,8%. La debilitat de les exportacions i de la inversió pesa sobre el creixement dels Estats Units. La política monetària és acomodaticia, amb una inflació encara per sota de l'objectiu. Es preveu que la política fiscal sigui més o menys neutral el 2016

i 2017. La relació entre el nivell de deute i el PIB es mantindrà alta. Al maig la renda personal disponible es desaccelera tres dècimes, fins al 0,2% mensual, i la despesa personal ho farà set dècimes, fins a situar-se en el 0,4%. Quant a la taxa d'estalvi, el percentatge de la renda disponible no consumida se situa en el 5,3%, inferior en una dècima a la d'abril. D'altra banda, el Fons Monetari Internacional adverteix que, malgrat la fortalesa del mercat laboral americà, hi ha grans riscos. Aquest organisme internacional considera com a amenaces de l'economia nord-americana la desacceleració de la productivitat, l'increment de les desigualtats i l'elevat nivell de pobresa (una de cada set persones viu en situació de pobresa). L'FMI defensa la política monetària aplicada per la Fed, però considera que les taxes d'interès en alça provocaran més desequilibris fiscals a mig termini i aconsella

una reforma tributària de les pensions i una contenció de la despesa en el sistema de salut.

El Japó

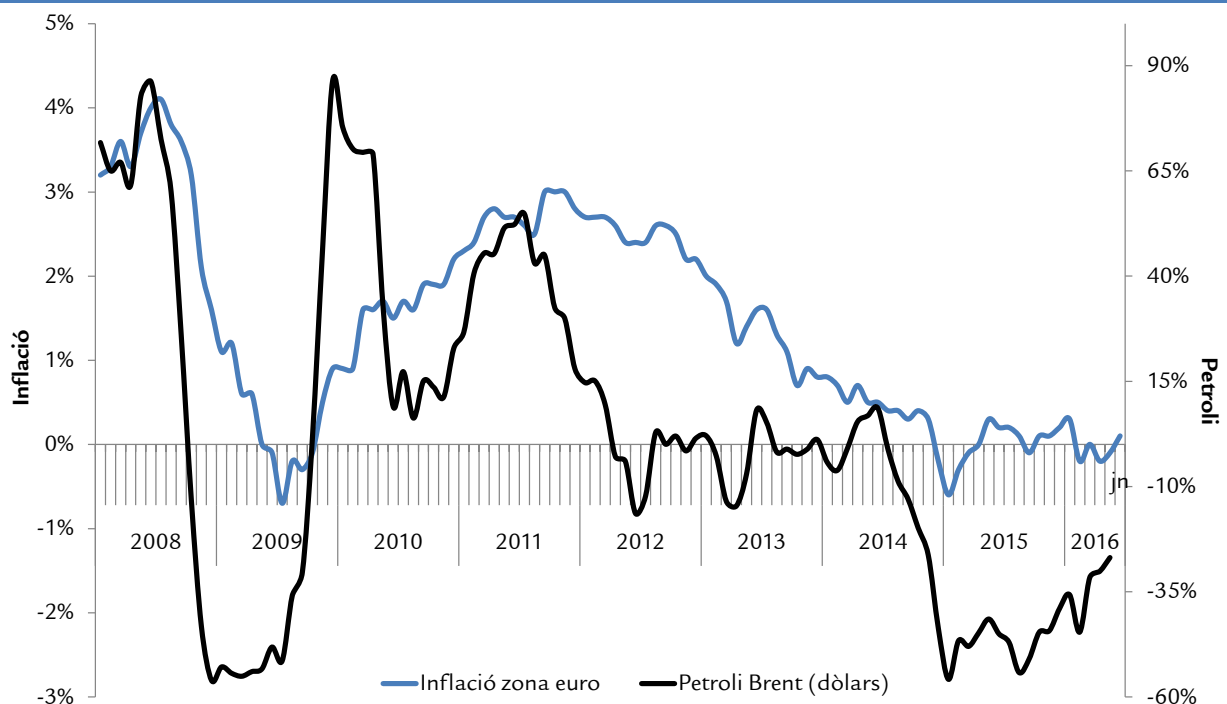
En el primer trimestre del 2016, la variació interanual de l'economia nipona és del 0,1%. La taxa d'atur és de les més baixes dels països desenvolupats (el 3,3% a l'abril) i la inflació se situa encara en el terreny negatiu (-0,4% en el mes de maig). L'OCDE estima que el 2016 el PIB nipó assolirà la taxa del 0,7% i en el 2017 es desaccelerarà fins a només el 0,4%. Les previsions sobre el nivell de preus situen la inflació del 2016 en el 0,1%, i ja per al 2017 es recupera aquest indicador de demanda (2,1%). La taxa d'atur es mantindrà al voltant del 3%. La producció industrial del Japó s'estabilitza i les vendes minoristes continuen descendint. Al maig l'ocupació augmenta un 0,7% interanual i la taxa d'atur es manté en el 3,2%. Tal com s'ha comentat, al maig l'IPC cau un 0,4% interanual, però si s'exclouen els aliments no elaborats i l'energia, augmenta un 0,6%. Així, els preus dels aliments s'incrementen un 0,9% i els del combustible un 9%. En aquest entorn d'inflació continguda, els salaris pugen un 1,4%, el màxim des del 2010. El primer ministre pressiona el sector privat perquè pugi els salaris a fi de revitalitzar la tercera economia mundial amb un augment del consum.

La Xina

L'economia xinesa va créixer a un ritme del 6,7% interanual en el primer trimestre del 2016, amb la qual cosa sembla que el PIB s'està estabilitzant. Ara bé, els analistes adverteixen que la causa subjacent són les mesures d'estímul preses, com l'augment de la despesa fiscal en infraestructures i la política monetària més flexible. L'increment de la inversió fa perillar l'objectiu de terciarització de l'economia xinesa —dependre menys de la indústria pesada i de la construcció i donar més protagonisme al consum i als serveis. La inversió en actius fixos va créixer un 10,7% en el primer trimestre i impulsa la demanda de les fàbriques xineses de matèries primeres, com l'acer o el ciment. La producció industrial augmentà un 6,8% al març. Les vendes d'habitatges s'incrementen gairebé un terç, el creixement més alt en dos anys. L'OCDE preveu que el 2016 el PIB xinès assolirà una variació anual del 6,5% i el 2017 el 6,2%, tot això en un entorn d'inflació controlada (el 2,6% per al 2016 i el 3,0% per al 2017). La despesa en infraestructures a gran escala només compensarà en part la desacceleració de la inversió empresarial. La reassignació de la mà d'obra de l'agricultura a la indústria i als serveis ha estat un important motor de creixement de la productivitat i és probable que continuï a mitjà termini. L'elevat endeutament de l'economia xinesa assoleix el màxim en el primer trimestre del 2016, amb el 237% del PIB, si bé aquest endeutament és sostenible gràcies a l'elevada taxa d'estalvi.

Petroli i divises

Gràfic 2. Variació interanual del preu barril Brent i inflació a la zona euro

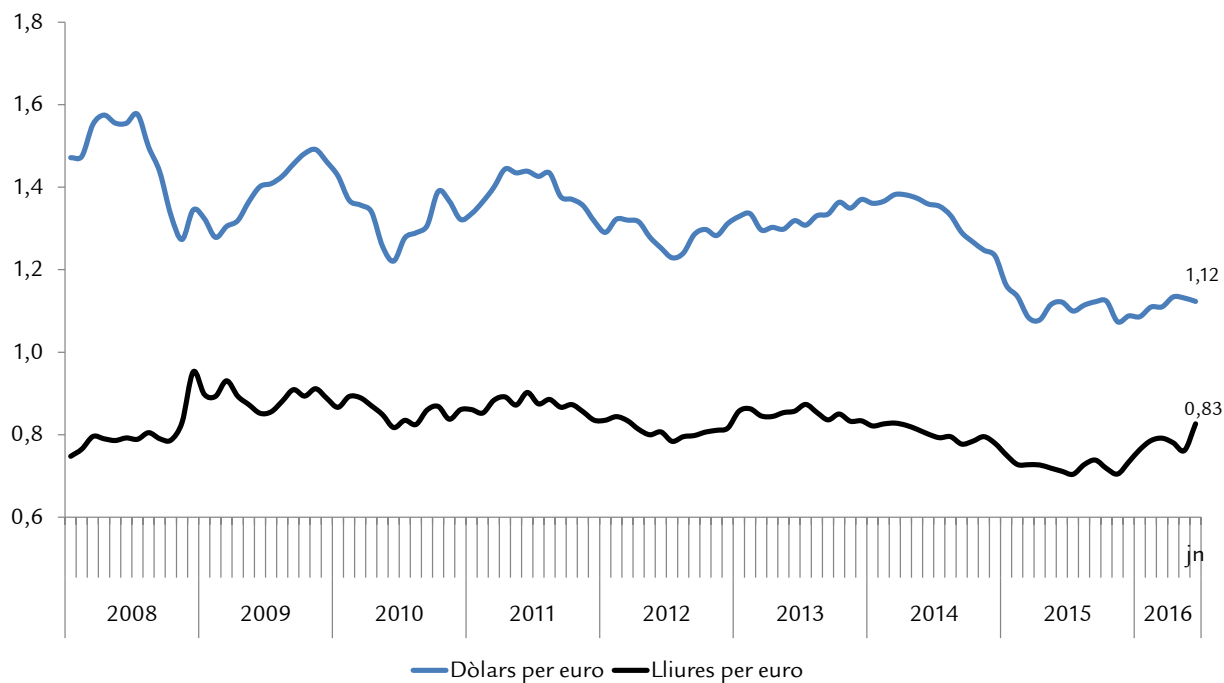
Font: EIA, Eurostat

Al maig del 2016 el preu del **barril Brent** és de 46,9 dòlars per barril, mentre que en el mateix mes de l'any passat era de 64,1 dòlars per barril. Cal recordar que al maig del 2014 arribava als 109,5 dòlars per barril. La caiguda del preu del petroli els dos darrers anys, de devers el 60%, ha deixat un forat de més d'un bilió de dòlars en exportacions dels països petrolers. Els més castigats són Aràbia Saudí, Rússia, Irak i Iran, que assoliran un dèficit d'entre el 10% i el 20% del

PIB. Els productors de cru cerquen reinventar-se, com Aràbia Saudí, que vol augmentar la seva competitivitat a fi de reduir la dependència del petroli, o també Rússia, que aposta per la privatització, i Orient mitjà, on es promociona la refinació i la indústria petroquímica.

AL MAIG EL PREU DEL PETROLI BRENT TORNA A MARCAR MÀXIMS DEL 2016 (46,9 DÒLARS/BARRIL).

Gràfic 3. Evolució del tipus de canvi de l'euro

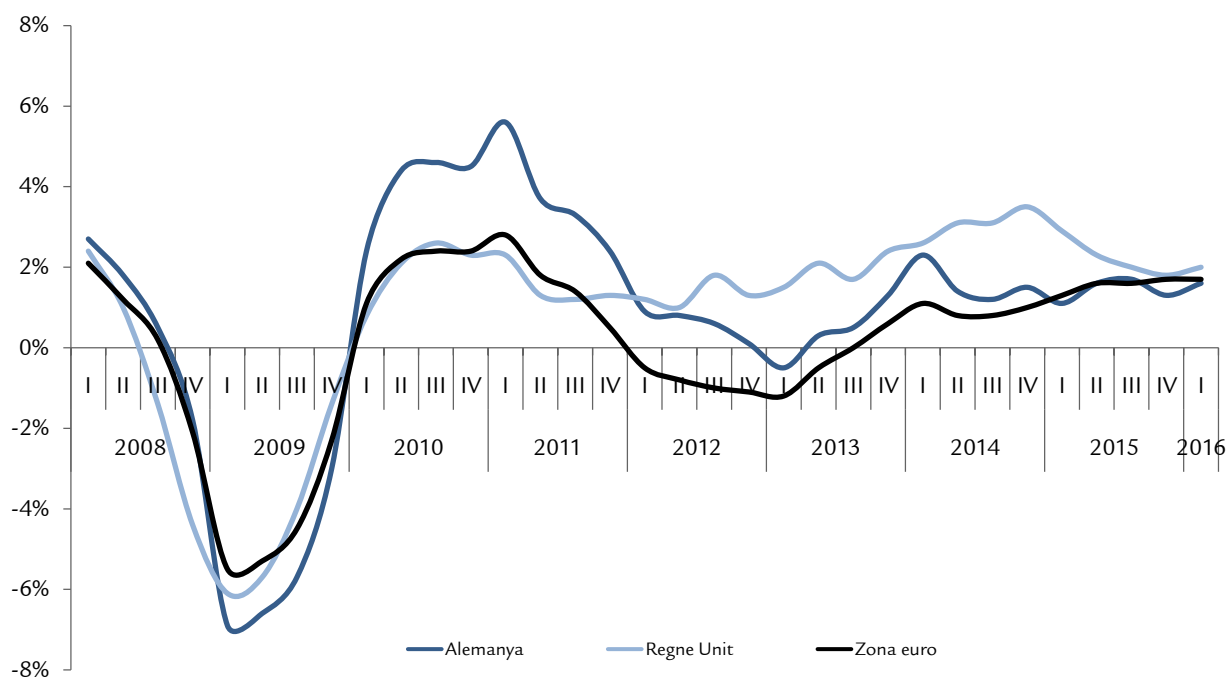
Font: BCE

Amb posterioritat al *Brexit* apareixen turbulències en el mercat de divises. La lliura esterlina s'enfonsa a nivells de 1985 i s'enforteixen les monedes refugi, com és el cas del franc suís o el ien, mentre el renminbi xinès cau als mínims de fa cinc anys. Tot això, implica que augmenti el risc d'intervencionisme en els tipus de canvi. Els bancs centrals de Corea del Sud i l'Índia hagueren de desfer part de les reserves de dòlars per contenir la depreciació de les seves monedes. En canvi, el Banc Nacional de Suïssa intervingué per detenir l'apreciació del

franc suís, que gairebé arribà a tocar màxims anuals davant l'euro. També crida l'atenció l'avanç de la divisa japonesa. El Deutsche Bank preveu que el renmimbi es debiliti encara més quan la Fed pugi els tipus d'interès, a causa de l'alta quantitat de deute privat i la desacceleració del creixement. El juny del 2016 l'euro es canvia per 1,12 dòlars i per 0,83 lliures esterlines. Així, al juny l'euro es revalora respecte de la lliura al valor de principis del 2014.

2 Unió Europea

Gràfic 4. Evolució del PIB de països europeus (variació interanual ajustada d'estacionalitat)

Font: Eurostat

A la **Unió Europea** (UE-28) el PIB creix un 1,8% interanual en el primer trimestre del 2016 i a la zona euro un 1,7%. Al maig la taxa d'atur de la Unió Europea és del 8,6% de la població activa, mentre que la de la zona euro arriba al 10,1% (la menor des de juliol del 2011). Pel que fa al nivell de preus, al maig del 2016 la inflació de la UE-28 se situa en el -0,1% i a la zona euro al juny deixa enrere les xifres negatives (0,1%). Amb tot això, l'OCDE preveu que l'any 2016 la zona euro millorarà lentament i acabarà amb un creixement del PIB d'un 1,6% i el 2017 amb una dècima més. Quant a la taxa d'atur, la previsió la situa en el 10,2% el 2016 i sis dècimes menys el 2017, mentre que la inflació serà del 0,2% el 2016 i l'1,2% el 2017. El Banc Central Europeu publicà l'evolució dels agregats monetaris i crediticis de la zona euro del mes de maig i indiquen que l'agregat monetari ampli (M3) s'accelera i el finançament al sector privat augmenta el ritme de creixement. Es produeix un lleu descens de l'índex de sentiment econòmic de la zona euro, elaborat abans que es conegués el resultat del referèndum britànic (104,4). La balança per compte corrent de la Unió Europea va tenir un superàvit de 13,4 milers de milions d'euros en el mes d'abril del 2016.

El 2015, el dèficit i el deute públic a la Unió Europea i a la zona euro van caure en comparació del 2014. A la zona euro el dèficit públic va passar d'un 2,6% del PIB el 2014 a un 2,1% el 2015 i a la Unió Europea d'un 3,0% a un 2,4%. El deute públic de la zona euro va caure del 92,0% del PIB en el 2014 fins a situar-se en el 90,7% del PIB el 2015, i a la Unió Europea passa del 86,6% al 85,2%. Les ràtios més altes de deute públic sobre el PIB a finals del 2015 es donaren a Grècia (176,9%), Itàlia (132,7%) i Portugal (129,0%), i les més baixes a Estònia (9,7%), Luxemburg (21,4%) i Bulgària (26,7%). A tot això, s'ha de dir que el Fons Monetari Internacional rebaixa la seva previsió de creixement per a la zona euro a causa del *Brexit*, i les noves dades queden en un 1,6% per al 2016 i en una caiguda de fins a l'1,4% per al 2017, i apunta que la inflació serà més baixa que abans del referèndum. Davant aquestes perspectives de la inflació, l'FMI considera que el Banc Central Europeu ha d'estar preparat per comprar deute amb interessos per sota de la taxa de dipòsit.

LA ZONA EURO MILLORA LENTAMENT, UN 1,7% INTERANUAL EN EL PRIMER TRIMESTRE.

Alemanya

L'economia alemanya mostra una variació interanual del PIB d'un 1,6% en el primer trimestre del 2016, similar a la mitjana de la zona euro. La previsió de creixement de l'OCDE és d'un 1,6% per al 2016 i una dècima més per al 2017; amb una taxa d'atur del 4,4% per al 2016 i dues dècimes més per a l'any següent, i una inflació del 0,3% el 2016 i més d'un punt més el 2017. Es manté el ritme de creació d'ocupació, que al maig augmenta un 1,3% interanual. Així, la taxa d'atur del maig se situa en un mínim del 4,2%, la menor de la zona euro, llevat de la de Malta. Al maig del 2016 la inflació és del 0,0%. Les vendes minoristes, en termes reals, s'incrementaren un 2,6% interanual al maig. Les expectatives de renda dels consumidors assoleixen el nivell més alt des de la reunificació. El deute públic germànic a finals del 2015 suposa el 71,2% del PIB i tenen un superàvit del 0,7%.

ES PREVEU QUE L'ANY 2016 L'ECONOMIA ALEMANYA S'ACCELERI UN 1,6%.

França

El PIB francès creix en el primer trimestre del 2016 un 1,3%. L'OCDE espera que el país gal presenti una variació del PIB del 2016 d'un 1,4% i una dècima més l'any següent. La taxa d'atur esperada és del 9,8% i una dècima menys el 2017. La inflació seria pràcticament nul·la el 2016 (0,1%), però augmentaria fins a situar-se en el 0,8% el 2017. Al maig la taxa d'atur és del 9,9% i la inflació es manté en el 0,1%, igual que la de la zona euro del mes de juny. El 2015 el deute públic va ser del 95,8% del PIB, quatre dècimes per sobre del mateix període d'un any enrere. El dèficit del 2015 és del 3,5%. Al maig el consum de les llars cau en termes intermensuals a causa dels béns d'equipament, que compensen en part el repunt de l'alimentació i el vestit.

Itàlia

La previsió de l'OCDE estima un creixement per a Itàlia d'un 1,0% el 2016 i un 1,4% el 2017, amb una taxa d'atur de l'11,3% el 2016, sis dècimes menys que un any enrere, i continuaria baixant fins a mig punt més el 2017. D'altra banda, s'espera una inflació del 0,2% el 2016, que augmentaria fins al 0,9% el 2017. L'economia italiana mostra un creixement de l'1,0% en el primer trimestre del 2016. Al maig l'ocupació avança un 1,3% interanual i la taxa d'atur és de l'11,5%. La variació dels preus a Itàlia al maig del 2016 se xifra en un -0,3%, i així ja enllaça quatre mesos en negatiu. El 2015 el deute públic va ser del 132,7% del PIB, 0,2 punts per sobre del mateix període d'un any enrere. El dèficit del 2015 va ser del 2,6%, quatre dècimes menys que el 2014.

Regne Unit

L'activitat econòmica es manté estable i creix un 2,0% en el primer trimestre del 2016, per sobre de la mitjana de la zona euro i també de l'economia alemanya, encara que s'haurà de veure a partir d'ara quin efecte té el *Brexit* que es preveu que portarà conseqüències negatives per a l'economia. En el mes de maig del 2016 la taxa d'atur és del 5,0%. Al maig els preus romanen estables en relació amb l'any anterior (0,3%). L'OCDE ha presentat al juny les previsions per a l'economia britànica, si bé cal remarcar que són anteriors al referèndum sobre la sortida del Regne Unit de la Unió Europea. Segons aquest darrer informe de l'OCDE, el Regne Unit tancarà el 2016 amb una taxa de variació interanual d'un 1,7% el 2016 i tres dècimes més el 2017. També s'espera que la taxa d'atur millori fins a situar-se en el 5,1% en el 2016 i es mantingui en el 2017. Pel que fa a la inflació, el 2016 seria del 0,4% i de l'1,6% el 2017. El deute públic del 2015 va ser del 89,2% del PIB, un punt percentual més que en el mateix període de l'any anterior. El dèficit del 2015 se situa en el 4,4%, 1,2 p.p. menys que el 2014.

3 Espanya

Taula 4. Previsions macroeconòmiques de l'economia espanyola

Variació Interanual (%)	2016	2017
PIB	2,8	2,3
Consum privat	3,1	2,1
Consum públic	1,5	1,2
Formació bruta del capital fix	4,6	3,8
Demanda nacional	3,1	2,3
Exportació de béns i serveis	4,8	5,0
Importació de béns i serveis	5,5	5,2
Demanda exterior (contribució al creixement)	-0,1	0,1
Inflació	-0,5	1
Taxa d'atur	19,8	18,4

Font: OCDE Economic Outlook, analysis and forecasts, juny 2016

L'economia espanyola enllaça quatre trimestres amb taxes de creixement per sobre dels tres punts percentuals. Per als anys 2016 i 2017, l'OCDE preveu un ritme de creixement del 2,8% i del 2,3%, respectivament. Per a aquests anys es mantenen pràcticament les previsions fetes al novembre passat. Així, el sector exterior tindrà un efecte neutre i les vendes a l'exterior seran compensades per les importacions. Per tant, el creixement esperat vindrà per la part de la demanda nacional i, especialment, del consum privat i la inversió. En els propers dos anys no hi haurà una forta variació en els preus de consum i la taxa d'atur baixarà del 20%.

EL PIB ESPANYOL CREIX PER SOBRE DEL 3% EN ELS DARRERS QUATRE TRIMESTRES.

El Banc d'Espanya estima un creixement intertrimestral del PIB en el segon trimestre del 2016 del 0,7%. Els indicadors mostren cert dinamisme, com el fort creixement de les hipoteques constituïdes sobre habitatges i la continuïtat de l'evolució positiva del PMI de la indústria manufacturera i de la matriculació d'automòbils. Milloren les exportacions de béns dintre de la conjuntura de creixement dels mercats de l'àrea de l'euro. En canvi, es refreden les vendes a la resta del món per la debilitat d'algunes economies emergents i la modesta apreciació del tipus de canvi. Quant a l'ocupació, en el segon trimestre de l'any s'estima un avanç del 2,9% interanual, tres dècimes inferior al primer trimestre.

Pel que fa als indicadors de demanda, al juny l'indicador de sentiment econòmic (ISE) publicat per la Comissió Europea augmenta en vuit dècimes, fins al nivell de 106,5, i destaca l'increment de la confiança en la indústria i de la del consumidor. L'entrada de turistes a Espanya és de més de 7,1 milions al maig, un 7,4% més interanual segons dades de Frontur, la qual cosa fa preveure un augment de la despesa

turística. La matriculació d'automòbils, segons ANFAC, va créixer al juny un 11,2% interanual.

La necessitat de finançament de les llars i les institucions sense finalitat de lucre en el primer trimestre de 2016 és del 3,4%, més de mig punt que un any enrere, a causa de la disminució de l'estalvi (-5,3%) i l'augment de la inversió (23,3%). A la vegada el descens de l'estalvi s'explica per un creixement de la renda bruta disponible de les famílies (2,1%) inferior al de la despesa en consum final (2,6%). Les Administracions públiques presentaren en el primer trimestre de 2016 una necessitat de finançament superior en 112 milions d'euros a la del mateix període del 2015, si bé el percentatge del PIB es reduí fins al 3,1%. A l'abril de 2016 la balança de pagaments generà capacitat de finançament front davant l'exterior (2.671 milions, sis vegades més que fa un any). El dèficit de les Administracions públiques se situa en el 0,74% del PIB (8.256 milions d'euros) en el primer trimestre de 2016. En termes consolidats, l'Administració central, l'Administració regional i els fons de la Seguretat Social registraren un dèficit de 13.860 milions d'euros i assoleixen l'1,24% del PIB, un 18,6% més que un any enrere. Els ingressos impositius fins al maig descendeixen un 3,1% interanual en termes homogenis. Segons el Banc d'Espanya, l'import de les noves operacions de préstecs i crèdits a les llars, en termes acumulats dels darrers dotze mesos, al maig s'incrementà el 25,6% interanual, gràcies a l'augment dels crèdits a l'habitatge (39,5%) i al consum (27,8%).

Quant a l'anàlisi trimestral, Espanya presenta una variació interanual del PIB del 3,4% en el primer trimestre del 2016 i, respecte del període immediatament precedent, la taxa és del 0,8%. La contribució de la demanda nacional és de 3,8 punts percentuals, inferior en tres dècimes a la del quart trimestre del 2015. La demanda exterior llastra quatre dècimes la

variació global del PIB. La despesa en consum final de les llars i la de les administracions públiques mostren les variacions més elevades (3,7% i 2,6%, respectivament), mentre que la despesa de les institucions sense finalitat lucrativa al servei de les llars s'incrementa un 1,9% (mig punt més que en el trimestre anterior). La formació bruta de capital fix augmenta

un 5,2%, gràcies als béns d'equipament, però està per sota dels nivells del 2015. La inversió de productes de propietat intel·lectual augmenta un 2,3%, cinc dècimes menys que en el quart trimestre del 2015. Les exportacions alenteixen les taxes de variació interanual i també ho fan les importacions.

Taula 5. Evolució de l'economia espanyola

Dades corregides d'efectes estacionals i de calendari. Taxes de variació interanual (en %)

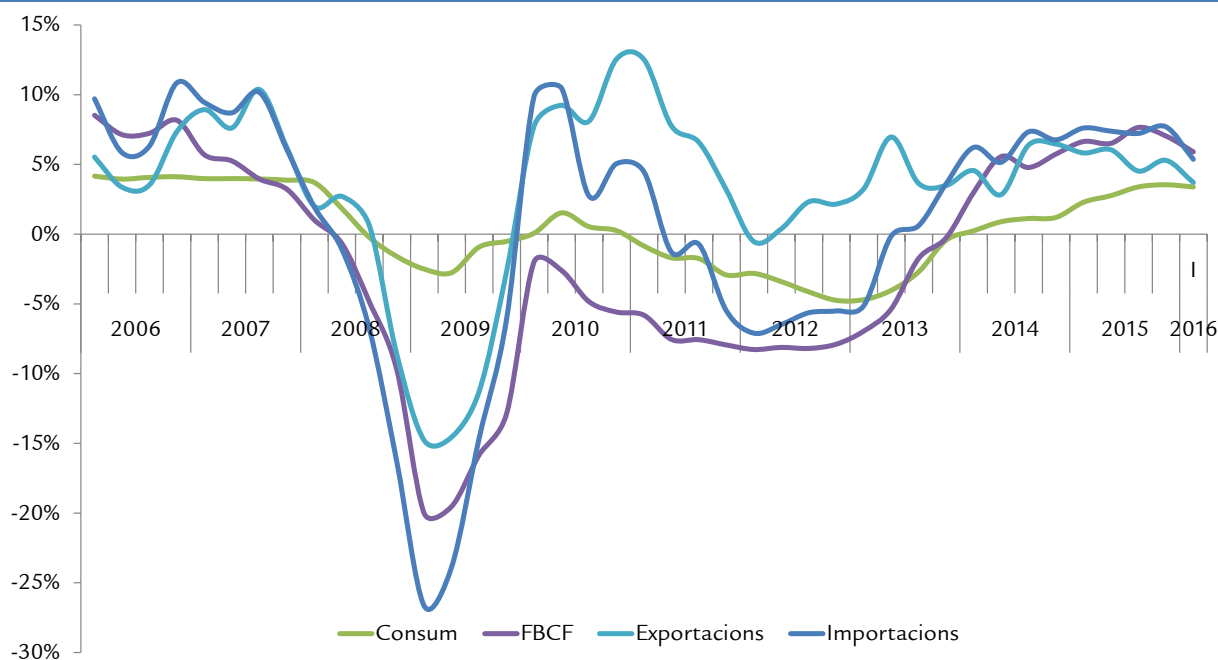
Trimestre	2014				2015				2016
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I
Sector agropesquer	3,2	-6,0	-2,9	-8,7	-4,0	2,0	3,7	6,2	5,5
Indústria i energia	-0,8	1,5	1,5	2,5	3,0	3,6	3,8	3,4	2,6
Construcció	-7,3	-3,9	0,2	3,1	5,9	5,8	5,1	4,0	2,6
Serveis	1,3	1,8	2,1	2,5	2,7	3,0	3,3	3,4	3,5
PIB a preus de mercat	0,4	1,2	1,7	2,1	2,7	3,2	3,4	3,5	3,4

Font: INE

Des del punt de vista de l'oferta, l'agricultura mostra la taxa interanual més elevada (un 5,5%) en els primers tres mesos del 2016, encara que presenti una frenada respecte del percentatge del quart trimestre del 2015. La indústria també presenta aquest alentiment i en els primers tres mesos del

2016 el seu VAB s'incrementa un 2,6% interanual. Els serveis han anat millorant els creixements durant el 2015 i comencen el primer trimestre del 2016 amb un 3,5%. La construcció augmenta un 2,6% en el primer trimestre del 2016, gairebé un punt i mig respecte del trimestre anterior.

Gràfic 5. Evolució del components de la demanda

Font: INE

La variació positiva dels índexs de volum del PIB es manté, cosa que també es trasllada a l'ocupació. Així, el nombre de llocs de feina equivalents a temps complet del 2015 s'incrementa un 3,2%, la qual cosa significa que les hores treballades pugen un 3,2%. El ritme d'augment interanual del nombre d'ocupats s'ha mantingut més o menys constant al llarg del 2015 i del primer trimestre del 2016, en gran part gràcies als

ocupats del sector serveis. La construcció, que iniciava l'any 2015 amb pujades properes al 8%, sols incrementa el nombre d'ocupats equivalents el 0,9% en el primer trimestre del 2016. En canvi, l'agricultura accelera el ritme de millora i tanca el primer trimestre del 2016 amb una variació del 5,5%. La taxa d'atur del maig del 2016 és del 19,8%, la segona de les més elevades d'Europa, al darrere de Grècia.

II. ILLES BALEARS

Taula 6. Evolució de l'economia balear

Taxes de variació del VAB a preus constants (en %)														
	Anual					Trimestral								
	2012	2013	2014	2015	2016	2014				2015 (p)				2016 (a)
				(p)	(f)	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I
Illes Balears	0,0	0,3	1,0	3,0	4,0	0,4	0,8	1,1	1,5	2,2	2,8	3,2	3,5	4,0
Sector agropesquer	-0,5	1,0	0,2	-0,1	1,9									
Indústria	-0,8	-1,1	-1,0	1,9	2,6	-1,8	-1,1	-0,9	-0,4	0,7	1,9	2,4	2,7	2,8
Construcció	-5,5	-5,4	-2,6	2,9	3,9	-4,1	-3,1	-2,3	-1,1	1,5	2,7	3,4	3,9	3,8
Serveis	0,6	1,0	1,4	3,1	4,2	0,9	1,3	1,5	1,9	2,4	2,9	3,3	3,6	4,1

Font: Direcció General d'Ocupació i Economia

f: previsió p: provisional a: avanç

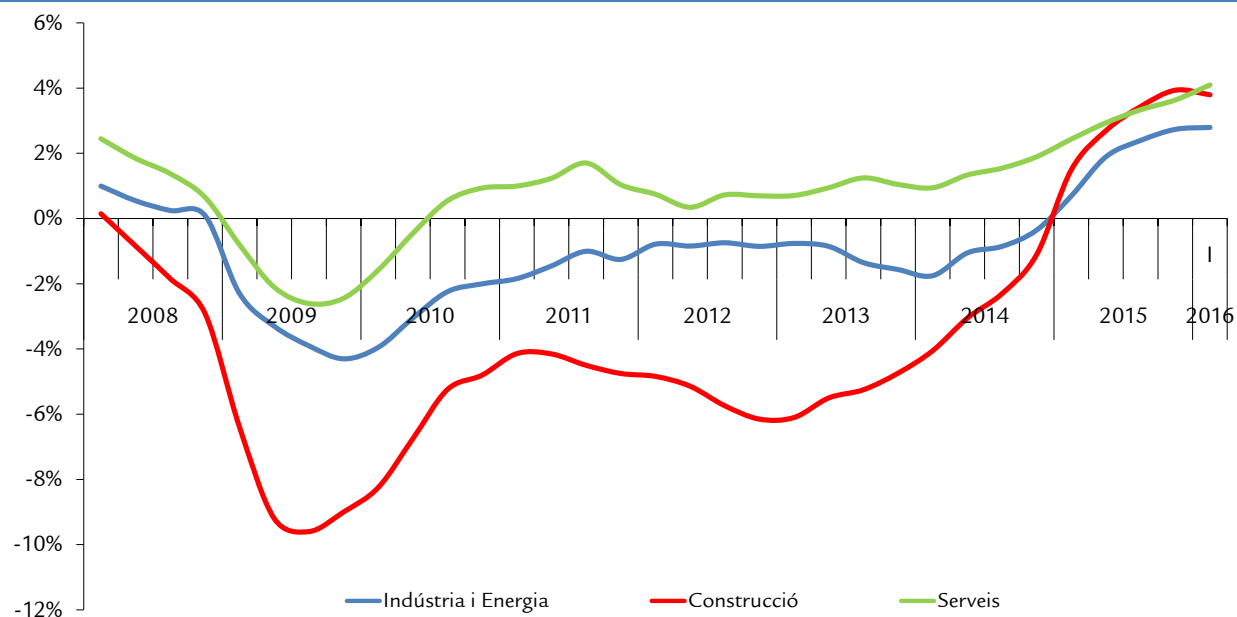
L'economia de les Illes Balears mostra un ritme de creixement de quatre punts percentuals en el primer trimestre del 2016, cosa que representa una acceleració significativa respecte dels períodes anteriors. L'increment que hi ha hagut en el sector serveis ha produït un efecte d'arrossegament i la resta de branques també han millorat les taxes de creixement. Tot plegat ha revifat el consum i la inversió, fet que fa preveure que el dinamisme es mantindrà durant el 2016. El VAB de la construcció, que fa un any i mig encara retrocedia, en el primer trimestre presenta una taxa interanual del 3,8%. La indústria té una evolució similar, però en aquest cas les variacions són més suaus. En l'àmbit estatal, el PIB augmenta a un ritme superior que la mitjana europea.

El creixement que s'aconsegueix a l'arxipèlag balear és equilibrat entre els diferents sectors productius, tot i que els serveis mantenen el protagonisme. Entre gener i març, el valor afegit brut del sector terciari s'incrementa un 4,1% en termes interanuals, el percentatge més alt des de l'any 2000. Tal com es comentarà en l'apartat dedicat als serveis, l'afiliació a la Seguretat Social d'aquest sector augmenta a un ritme del 6% i la facturació de les empreses de les Illes Balears ho fa un 8,1% en el primer quadrimestre. Si es tenen en compte els resultats de l'EPA, les variacions són encara més destacades, amb un augment de l'ocupació del 9,7% a les Illes Balears i del 3,8% a Espanya. En aquest aspecte es

veu el dinamisme del sector serveis, però altres sectors, com la indústria, també presenten increments destacats en el nombre d'ocupats (1,9%). Es veurà en l'epígraf corresponent a la indústria i l'energia que l'IPI torna a registrar increments (un 7,1% a l'abril) i que el volum d'entrada de comandes és superior al de fa un any. La construcció també té un VAB en ascens, fet que fa pujar l'afiliació (un 6,9% al maig) i davallar l'atur de manera considerable (-42,2% interanual en el primer trimestre). Malgrat això, les perspectives de futur que assenyalen els indicadors avançats apunten a una certa desacceleració del sector a mig termini.

Quant a l'anàlisi per illes, totes milloren la posició relativa en relació amb un any enrere i, a més, acceleren el creixement en comparació dels trimestres del 2015. L'arxipèlag pitiús manté la fortalesa i supera els quatre punts percentuals de taxa interanual en el primer trimestre del 2016. Es preveu que tanqui l'any amb una variació del 4,0%. Aquesta mateixa previsió hi ha per a Mallorca, que augmenta el creixement interanual en mig punt fins a situar-lo en el 4,0%. Menorca continua sent l'illa amb menys dinamisme econòmic, però tot i això incrementa el creixement una dècima i en el primer trimestre del 2016 presenta una taxa interanual del 3,5%. Es preveu que aquesta millora continuï, la qual cosa accelera la previsió per al conjunt del 2016 fins al 3,7%.

Gràfic 6. Evolució del VAB de les Illes Balears per sectors

Font: DGOE

1 Agropesquer

Agricultura

Taula 7. Creixement del VAB de l'agricultura, la ramaderia i la pesca

Taxes de variació interanual a preus constants (en %)						
2009	2010	2011	2012	2013	2014(p)	2015(a)
-0,4	-0,4	0,3	-0,5	1	0,2	-0,1

Font: Direcció General d'Ocupació i Economia

a: avanç p: provisional

El sector agropesquer tanca l'any 2015 amb una taxa de creixement d'un -0,1%, per sota del tancament de l'any 2014

(0,2%). No obstant això, la previsió per al 2016 és arribar a una taxa positiva de creixement d'un 1,9%.

Taula 8. Afiliació a la Seguretat Social en l'agricultura

	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Illes Balears	març	5.795	↗	3,3
Mallorca	març	4.583	↗	2,3
Menorca	març	655	↗	2,8
Eivissa	març	393	↗	4,2
Formentera	març	17	↗	21,4

Font: Ibestat (a partir de dades de la TGSS)

Al març del 2016 hi ha 5.795 persones afiliades a la Seguretat Social en agricultura i ramaderia, un 3,3% més que en el mateix mes de l'any anterior. Un 42,6% d'aquests treballadors estan afiliats al règim agrari, que augmenta un 8,1% respecte del març del 2015; un 41,8% són autònoms, que és un 0,7% menys que fa un any; el 15,5% restant dels afiliats pertanyen al règim general (un 0,2% de taxa interanual). Per illes, l'afiliació s'incrementa a totes en comparació amb un any enrere, més en el cas de les Pitiüses que a la resta, encara que el 80% dels afiliats consten a l'illa de Mallorca.

Pel que fa a les ajudes europees a aquest sector, d'una banda hi ha les del Programa de Desenvolupament Rural (PDR) 2014-2020 de les Illes Balears, que està dotat amb 145,1 milions d'euros (18 milions més que per al període 2007-2013). De l'altra, hi ha les ajudes directes de la PAC de 2016, amb 27 milions d'euros.

LA COMERCIALIZACIÓ DE FRUITA I HORTALISSA QUE PROVÉ DELS PRODUCTORS DISMINUEIX UN 1,7% EL PRIMER QUADRIMESTRE DEL 2016.

Taula 9. Indicadors de l'agricultura

		Darrera dada		Variació interanual (%)			
Mercat central de Mallorca (productors)		Tones	PMP	Tones		PMP	
Fruita	gener-abril	194	1,0	↗	6,4	↘	-6,4
Hortalisses	gener-abril	712	1,1	↘	-3,7	↘	-4,3
Patates	gener-abril		0,5			↗	17,1
Total	gener-abril	906	1,0	→	-1,7	→	-2,0
Mercaderies agràries exportades		Tones	Milers d'€	Tones		Milers d'€	
Patates	gener-abril	5.837	3.360	↗	76,9	↗	89,3
Regne Unit	gener-abril	2.149	1.414	↗	260,3	↗	230,1
Dinamarca	gener-abril	1.645	982	↗	27,9	↗	35,8
Goma de garroff	gener-abril	562	4.210	↘	-6,2	↗	13,0
Alemanya	gener-abril	122	919	↘	-2,0	↗	12,0
Dinamarca	gener-abril	177	1.386	↗	6,0	↗	28,5
Vins i licors	gener-abril	877	3.392	↗	28,7	↗	28,0
Alemanya	gener-abril	210	1.303	↗	2,9	↗	8,7
Suïssa	gener-abril	99	925	↗	65,4	↗	59,4

Font: Mercapalma, lbestat

PMP: preu mitjà ponderat

En el mercat central de Mallorca, segons les dades acumulades entre gener i abril del 2016, s'han comercialitzat 56.214 tones de **fruita i hortalissa** que prové de majoristes i productors, un 8,8% més que en el mateix període de l'any 2015. El signe positiu d'aquesta dada es produeix per la comercialització que prové dels majoristes (9,0%) d'ambdós tipus de producte, més en el cas de la fruita (18,8%) que en el de l'hortalissa (1,1%). En canvi, la comercialització dels productors disminueix un 1,7% des del gener fins a l'abril a causa de la disminució de l'hortalissa (-3,7%), perquè la comercialització de la fruita és un 6,4% superior al primer quadrimestre de l'any passat. Aquest comportament en la demanda s'acompanya d'una disminució del preu mitjà de la fruita (-6,4%) i de l'hortalissa (-4,3%). Cal destacar que el preu mitjà de la patata augmenta fins a un 17,1% el primer quadrimestre de l'any respecte d'un any ençà.

Les altes temperatures i la falta de pluges de l'hivern afecten els cultius illencs. D'una banda, no afavoreixen la germinació dels cereals, de manera que es preveuen unes pèrdues de producció al voltant del 60% d'aquells que més es cultiven a les Illes Balears (blat, ordi i civada). De l'altra, les condicions meteorològiques poden afavorir el desenvolupament de la vinya, a falta de dades sobre aquests cultius. A més, la manca de pluges a l'hivern ha avançat l'exportació de les patates a principi de febrer.

Així, en el primer quadrimestre de l'any en el **mercado exterior** augmenta l'exportació de patata tant en volum (76,9%)

com en valor monetari (89,3%). En els dos principals països compradors s'incrementa l'import exportat, més en el cas del Regne Unit que de Dinamarca. Malgrat això, cal tenir en compte que el Regne Unit reduí la importació de patata mallorquina en més de la meitat en el primer quadrimestre del 2015. Pel que fa a la goma de garroff, entre gener i abril disminueix el volum de les vendes internacionals (-6,2%), però no en valor monetari (13,0%). Dinamarca manté el signe positiu mentre que continua la menor exportació d'aquest producte cap a Alemanya. El mercat exterior per al vi i el licor creix tant en volum exportat (28,7%) com en valor monetari (28,0%) fins a l'abril. Les vendes destinades a Suïssa es recuperen (65,4%), i també torna el signe positiu per a les d'Alemanya (2,9%). Així mateix, en aquest epígraf destaquen altres països, com ara Cap Verd, que continua millorant l'exportació de les Illes Balears.

Quant a la indústria agroalimentària, augmenta l'exportació de la sobrassada de Mallorca als països de la UE, un producte amb indicació geogràfica protegida. El 2015 la producció global s'incrementa un 3,3% respecte del 2014. Segons les darreres dades del Govern Balear, el 2015 la comercialització d'aquest producte cap a mercats estrangers de la UE creix fins a un 43,3% en comparació de l'any anterior, mentre que disminueix la demanda nacional (-3,1%) i augmenta la interior (7,8%). Amb tot, la major part de les vendes es fan a la península (77,5%), un 18,6% a les Balears, un 3,5% del producte va destinat a la UE i el 0,4% restant correspon a la comercialització cap a tercers països.

Taula 10. Indicadors de la ramaderia

Carn sacrificada en els escorxadors (tones)	Darrera dada 2016		Variació interanual (%)	
Bestiar boví	gener-març	459	↘	-5,9
Bestiar oví	gener-març	544	↗	5,9
Bestiar cabrum	gener-març	9	↗	112,8
Bestiar porcí	gener-març	958	→	0,6
Bestiar equí	gener-març	3	↘	-30,7
Aus	gener-març	56	↘	-92,5

Font: Ministeri d'Agricultura, Alimentació i Medi Ambient

Segons les dades acumulades fins al març del 2016 del Ministeri d'Agricultura, Alimentació i Medi Ambient, les tones de carn de bestiar sacrificat en els **escorxadors** de les Illes Balears augmenten, excepte les de carn de bestiar boví (-6,7%). En relació amb el primer trimestre del 2015, entre la carn que més se sacrifica destaca l'increment de la de bestiar oví (5,9%), seguida de la de porcí (0,6%), malgrat que sigui aquest tipus el més demandat en els tres primers mesos del 2016. També augmenta la carn sacrificada de cabrum (que passa de 4 a 9 tones), però disminueix la d'equí (-30,7%) i la d'aviram (-92,5%). Quant a les xifres del conjunt nacional en aquest període, creix la carn sacrificada per a tot tipus de bestiar, i més en el cas del bestiar oví (7,7%), seguida del porcí (6,4%), i del boví (que, al contrari de les Balears, s'incrementa un 4,0%), les quals són les carns més destacades en comparació de la resta.

Pesca

Al març del 2016, el nombre d'afiliats en el sector pesquer és de 666 treballadors, amb una disminució d'un 0,9% respecte del març del 2015. L'afiliació baixa a totes les illes excepte

LA SEQUERA I LA BAIXADA DEL PREU DE LA LLET AFECTEN EL SECTOR RAMADER DE LES ILLES BALEARS

La sequera de principi d'any ha fet malbé els pinsos per alimentar el bestiar i el Govern balear intenta pal·liar les conseqüències amb un pla d'ajudes al sector ramader. A les dificultats provocades per la manca de pluges, se suma la baixada continua del preu mitjà de la llet. Cal recordar que des del mes d'abril del 2015 la Unió Europea suprimí les quotes làcties, la qual cosa ha afectat el preu mitjà ponderat que reben els ramaders de les Illes Balears. El preu de la llet a l'abril d'enguany se situa en 0,310 euros per litre, quan al gener era de 0,327, segons dades del Fons Espanyol de Garantia Agrària. No obstant això, està per sobre de la mitjana nacional, que a l'abril és de 0,298 euros per litre.

a Menorca, que aquest mes de març presenta més afiliació (1%).

Taula 11. Afiliació a la Seguretat Social en el sector pesquer

	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Illes Balears	març	666	→	-0,9
Mallorca	març	461	→	-0,4
Menorca	març	101	→	1,0
Eivissa	març	72	↘	-5,3
Formentera	març	32	↘	-3,0

Font: Ibestat (a partir de dades de la TGSS)

La **producció pesquera** declarada a les Illes Balears en el primer trimestre del 2016 és de 650 tones, amb un valor en primera venda de 3,47 milions d'euros. En comparació amb l'any anterior (776 tones i 3,58 milions d'euros), les dades

representen una disminució d'un 16,2% en el pes de les captures i d'un 3,1% en el valor econòmic. Així, el preu mitjà de la producció total de peix augmenta un 15,5% (de 4,62 €/kg a 5,34 €/kg) respecte del primer trimestre de l'any passat.

En comparació del primer trimestre del 2015, hi ha una similitud en el conjunt de les deu principals espècies capturades (només la sípia substitueix el lluç). Quatre espècies de petits pelàgics (aladroc, sardina, gerret i sorell) ocupen les primeres posicions en volum capturat i la resta són espècies demersals pròpies de la pesca d'arrossegament (rajada, pop, morralla, gamba, etc.). Cal destacar el cas de l'aladroc, que s'ha depreuat uns 25 cèntims per kg. El fet que des del 2011 sigui l'espècie més important en volum, explica més de la meitat de la pèrdua de valor de tot el conjunt.

Pel que fa a les principals espècies quant a valor, el llistat és similar al del 2015, tot i que en diferent ordre i amb la substitució del moll vermell i la rajada (dues espècies barates)

per l'escamarlà i la morralla. S'ha de destacar la posició de l'aladroc que, tot i ser una espècie de preu baix (1,31 €/kg), s'ha convertit en la segona espècie en valor econòmic, atesa la quantitat tan gran que se n'ha desembarcat, i la tercera posició del jonquillo, espècie capital per a la supervivència de la flota d'arts menors a l'hivern.

Quant a la pujada del preu mitjà del peix, cal destacar que hi ha una recuperació dels preus anteriors al 2014 de la majoria d'espècies diana, tant de pesca d'arrossegament (escamarlà, gamba, gall de sant Pere) com de la d'arts menors (sípia, cap-roig), fins i tot associada en alguns casos a increments de les captures.

Taula 12. Indicadors de producció pesquera, 1er trimestre 2016

Captures	Pes (kg)	Valor (€)	Variació interanual (%)			
			Pes (kg)		Valor (€)	
Aladroc	165.813	216.723	↘	-7,8	↘	-22,6
Sardina	52.363		↗	8,2		
Gerret	47.559	171.348	↘	-25,0	↘	-20,5
Sorell	36.739		↘	-16,2		
Rajada	26.608		↘	-19,4		
Gamba vermella	21.952	522.097	↘	-14,9	↘	-6,6
Pop	17.842		↘	-37,2		
Morralla	17.655	116.430	↘	-27,6		
Sípia	17.219	177.268			↗	12,0
Moll vermell	14.389		↘	-24,3		
Jonquillo		213.791			↗	6,2
Gall de Sant Pere		146.090			↗	14,0
Calamar		141.232			↘	-31,0
Cap-roig		124.149			↘	-13,3

Font: Direcció General de Pesca i Medi Marí

2 Indústria i energia

Taula 13. Creixement del VAB de la indústria i l'energia a les Illes Balears

Taxes de variació interanual a preus constants (en %)												
Anual				Trimestral								
2012	2013	2014	2015	2014				2015 (p)				2016 (a)
		(p)	(a)	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I
-0,8	-1,1	-1	1,9	-1,8	-1,1	-0,9	-0,4	0,7	1,9	2,4	2,7	2,8

Font: Direcció General d'Ocupació i Economia

a: avanç p: provisional

En línies generals, l'evolució recent d'alguns indicadors sectorials de la indústria—com ara la producció, les comandes i l'afiliació a la Seguretat Social— seguirà mostrant signes positius. El **valor afegit brut** (VAB) del sector de la indústria i l'energia de les Illes continua en ascens. Així, durant el primer trimestre d'enguany la taxa de variació interanual del VAB a preus constants registra una pujada d'un 2,8%, una dècima més que el registre del darrer trimestre del 2015. D'altra banda, en el primer trimestre del 2016, el PIB de la indústria espanyola perd força en relació amb els trimestres precedents i se situa en el 2,6% interanual, vuit dècimes percentuals menys que la taxa del quart trimestre de l'any passat. En canvi, la indústria manufacturera espanyola accentua el creixement i la taxa arriba al 4,3%, dues dècimes superior a la registrada en el trimestre precedent.

Al març de 2016 el sector de la indústria i l'energia a les Illes Balears tenia 20.847 afiliats en el règim general de la **Seguretat Social** i 5.536 en el d'autònoms, en total 26.384 cotitzadors. Aquests valors representen, respecte del març del 2015, un increment de gairebé un 3,0% en el nombre total d'afiliats. Es guanyen afiliats tant en el règim general (3,3% interanual) com en el d'autònoms (1,6%). La indústria manufacturera de l'arxipèlag és l'activitat predominant del sector, atès que agrupa més del 80,0% dels afiliats, i guanya un 3,4% més de força laboral. Per contra, l'activitat de subministrament d'energia, gas i aire condicionat és l'única que perd afiliats (-7,9%).

Per illes i en termes percentuals, el principal increment interanual es produeix a Eivissa (4,4%), si bé el nombre total

d'afiliats és poc representatiu. Mallorca, que concentra el 93,0% dels nous afiliats, creix un 3,5% i Formentera ho fa un 2,6%. Finalment, Menorca presenta un retrocés d'un 1,6%.

Els **indicadors de confiança empresarial** de les Illes Balears corresponents al segon trimestre del 2016 revelen que el 10,0% dels gestors de les empreses del sector de la indústria valoren de manera favorable la marxa del negoci durant el primer trimestre, mentre que un 25,0% ho fan de forma desfavorable. El balanç de situació queda, per tant, en -15,0 punts, el pitjor de tots els sectors econòmics, després del transport i l'hostaleria, i allunyat del saldo mitjà (-9,0 punts). En relació amb la valoració d'un any enrere (-7,9 punts), el saldo de la indústria del segon trimestre empitjora 7,1 punts.

Quant a les expectatives per al segon trimestre d'enguany, la indústria reflecteix la valoració més dolenta de tots els sectors. El 10,0% de les respostes consideren que la marxa del negoci serà favorable i el 21,7% que serà desfavorable. Així, el balanç d'expectatives de la indústria és l'únic que registra un saldo negatiu (-11,7 punts) i queda gairebé 22,0 punts per sota del saldo mitjà de tots els sectors econòmics (10,1 punts). En comparació del valor del mateix trimestre de l'any passat, representa una pitjoria de 3,7 punts. Altrament, l'índex de confiança empresarial harmonitzat (ICEH) del sector, després d'una llarga sèrie de trimestres en positiu, registra una forta caiguda i situa la taxa de variació interanual en valors negatius (-2,8%), 3,5 punts percentuals per sota de la confiança mostrada per a la totalitat dels sectors econòmics, la qual també registra un alentiment significatiu (0,6%).

Taula 14. Indicadors de la indústria i l'energia

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Energia elèctrica demandada (Mwh) ¹	maig	474.361	➔	-0,7
Índex de producció industrial ¹	abril	85,9	➔	-1,3
Ocupats totals a indústria i energia	març	26.384	↗	2,9
Assalariats	març	20.847	↗	3,3
Autònoms	març	5.536	➔	1,6
Ocupats segons activitats	març	26.384	↗	2,9
Indústries extractives	març	350	↗	5,1
Indústries manufactureres	març	21.124	↗	3,4
Energia elèctrica, gas i aigua	març	4.910	➔	1,0
Mallorca				
Energia elèctrica demandada (Mwh) ¹	maig	359.503	➔	0,4
Ocupats segons activitats	març	21.004	↗	3,5
Indústries extractives	març	274	↗	3
Indústries manufactureres	març	16.346	↗	3,9
Energia elèctrica, gas i aigua	març	4.384	➔	1,7
Menorca				
Energia elèctrica demandada (Mwh) ¹	maig	39.632	➔	-1,1
Ocupats segons activitats	març	3.056	➔	-1,6
Indústries extractives	març	15	↗	7,1
Indústries manufactureres	març	2.918	➔	-1,7
Energia elèctrica, gas i aigua	març	123	➔	0,8
Pitiüses				
Energia elèctrica demandada (Mwh) ¹	maig	75.227	↗	3,4
Ocupats segons activitats	març	2.284	↗	4,3
Indústries extractives	març	61	↗	15,1
Indústries manufactureres	març	1.820	↗	6,6
Energia elèctrica, gas i aigua	març	403	↘	-6,1

Font: INE, Ibestat, TGSS, elaboració pròpia

¹ La variació és de la cicle-tendència T^1_{t-12} (%)

L'índex de **producció industrial** de les Illes Balears retorna als valors positius i la taxa de variació interanual de l'abril se situa en el 7,1%. Les destinacions econòmiques de la producció que registren els increments més significatius són els béns intermedis (22,6%) i els béns de consum durador

(18,4%). A Espanya, la taxa interanual d'aquest mes també avança amb força i arriba gairebé al 9,0%. A l'arxipèlag, la variació interanual de la mitjana del primer quadrimestre roman en valors negatius (-1,5%), mentre que l'espanyola arriba al 3,2%.

Els **preus industrials** registren una forta davallada interanual per cinquè mes consecutiu. La taxa de variació de maig se situa a les Illes en el -12,2%, la més baixa després de la de les Illes Canàries (-16,9%), i a Espanya en el -5,5%. Tant a l'arxipèlag balear com en el conjunt de l'Estat, la majoria de destinacions econòmiques del béns no presenten fluctuacions rellevants. Únicament l'energia continua registrant valors interanuals molt baixos, d'un -22,7% a les Illes i d'un -17,8% a Espanya. A l'arxipèlag, la variació de la mitjana dels primers cinc mesos del 2016 respecte del mateix període de l'any passat arriba gairebé al -15,0%, mentre que Espanya registra un valor més moderat (-2,4%).

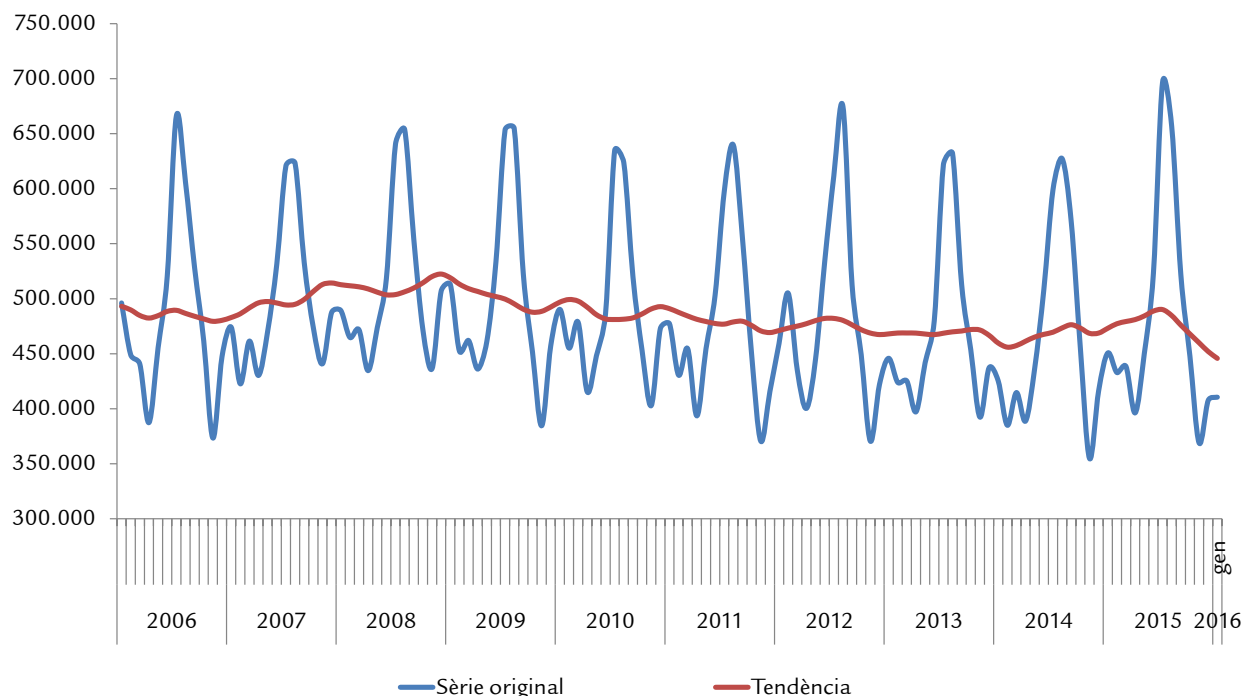
El **volum de negoci** de la indústria de les Illes Balears continua en negatiu. La variació interanual de l'índex de la xifra de

negoci del mes d'abril és d'un -0,3%, tres dècimes més que el valor del març. La variació mitjana del primer quadrimestre, respecte del mateix període del 2015, és d'un -0,4%. En el conjunt de l'Estat, la taxa de l'abril retorna als valors positius amb una taxa d'un 4,3% i la del primer quadrimestre se situa en el 0,3%.

D'altra banda, les perspectives a curt termini continuen a l'alça i al mes d'abril l'**entrada de comandes** del sector industrial de l'arxipèlag presenta una millora interanual d'un 2,6%. El volum de comandes acumulat durant el primer quadrimestre creix gairebé 7,0 punts percentuals en relació amb el mateix període de l'any passat. A Espanya, els encàrrecs del sector a l'abril registren una pujada d'un 2,7% i la variació acumulada pràcticament roman estable (-0,1%).

Energia

Gràfic 7. Energia elèctrica mensual demandada a les Illes Balears (MWh)

Font: Ibestat i elaboració pròpia

Al mes de maig, la **demanda d'energia elèctrica** en el conjunt de l'arxipèlag és de 474,4 gigawatts, la qual cosa representa una pujada d'un 5,4% en termes interanuals. El consum puja a totes les Illes, si bé, com en els mesos anteriors, es dispara a Formentera, on l'increment és de gairebé un 10,0%. En canvi, el consum acumulat en el conjunt de l'arxipèlag durant els primers cinc mesos d'enguany registra una davallada d'un 0,7%, bàsicament per la menor demanda registrada els mesos de gener i febrer. El descens en el consum elèctric té lloc especialment a Mallorca i Menorca, ja que tant a Eivissa

(0,3%) com a Formentera (6,8%) la demanda acumulada presenta saldos positius. D'altra banda, d'acord amb les dades disponibles de Red Eléctrica de España (REE) corresponents als primers cinc mesos de l'any, l'activitat econòmica és el component de la demanda que més ha influït a l'alça en el consum durant aquest període, mentre que la temperatura (les variacions de les mitjanes de les temperatures màximes diàries respecte dels llindars de l'hivern i l'estiu) ha influït a la baixa.

Taula 15. Principals béns industrials exportats des de les Illes Balears

Principals mercats exteriors ¹ (milers d'€)	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Calçat	gener-abril	35.484,3	↘	-10,8
Alemanya	gener-abril	5.383,3	↘	-2,5
Itàlia	gener-abril	5.214,5	→	0,9
França	gener-abril	5.099,6	↘	-47,0
Regne Unit	gener-abril	3.055,5	↗	5,9
Perfumeria i cosmètics	gener-abril	7.528,7	→	-1,1
Regne Unit	gener-abril	1.797,5	↗	68,1
Hong Kong	gener-abril	1.351,3	↘	-42,0
Suïssa	gener-abril	997,8	↗	85,1
Països Baixos	gener-abril	894,6	↘	-21,8
Pell i cuiro	gener-abril	3.042,8	↗	73,5
Itàlia	gener-abril	1.663,0	↗	410,0
Xina	gener-abril	414,6	↘	-3,8
Vietnam	gener-abril	369,9	↗	58,8
Regne Unit	gener-abril	129,6	↘	-5,5
Joieria i bijuteria	gener-abril	2.026,9	↗	45,3
Estats Units	gener-abril	430,0	↗	191,4
Hong Kong	gener-abril	368,7	↗	365,9
França	gener-abril	245,9	↘	-15,8
Portugal	gener-abril	136,2	↗	562,7
Mobles	gener-abril	7.742,1	↗	1223,0
República Dominicana	gener-abril	3.519,9	↗	13.874,7
Sri Lanka	gener-abril	3.216,1	↗	7.885,0
Veneçuela	gener-abril	275,8	→	
Cuba	gener-abril	204,3	↗	136,5
Total exportacions indústria manufacturera²	gener-abril	172.653,9	↘	-26,8
Total exportacions²	gener-abril	200.570,9	↘	-25,8

Font: ICEX, elaboració pròpia

¹El total de cada un dels sectors no suposa la suma dels països que s'esmenten en aquesta taula

²El "total exportacions" no suposa la suma dels sectors que s'esmenten en aquesta taula

Al mes d'abril el valor total de les **exportacions** (56 milions d'euros) es redueix més d'un 27,0% en termes interanuals. Les importacions (119 milions) també davallen, tot i que a un ritme inferior (un -12,4%). El saldo comercial és, per tant, negatiu i la taxa de cobertura del mes cau fins a un 47,0%.

Comparant les dades acumulades del primer quadrimestre del 2016 amb les del mateix quadrimestre de l'any passat, les exportacions —amb una facturació de 200,6 milions d'euros— baixen més d'una quarta part (-25,8%). Per la seva banda, les importacions (402,2 milions d'euros) també

baixen, encara que de forma més moderada (-13,0%). El saldo comercial negatiu s'incrementa un 5,0% i la taxa de cobertura queda en el 49,9%, 8,6 punts percentuals per sota de la registrada en el mateix període del 2015.

Durant aquests quatre mesos, el valor facturat total pels productes de la indústria manufacturera (173 milions d'euros) es redueix considerablement (-26,8%) i representa el 86,1% del total exportat. La importació de manufactures segueix la mateixa pauta (-14,1%) i significa un 91,6% de les compres a l'estranger. Tal com es pot observar en la taula adjunta, alguns dels productes que tradicionalment han exportat les Illes recuperen terreny, com és el cas dels mobles (registren un creixement interanual de més d'un 1.220,0%), els articles i manufactures de pell i cuir (73,5%) o la joieria i bijuteria (45,3%). El calçat —la partida més important pel volum de vendes— continua perdent mercat i registra un descens interanual de gairebé un 11,0%. Finalment, la partida corresponent a perfumeria i cosmètica es manté al mateix nivell que un any enrere (-1,1%).

Altres partides que també registren augments de vendes ressenyables, sia pel volum de facturació o per la taxa de creixement, són la indústria de l'alimentació (9,9%);

les begudes (28,0%), especialment els vins (32,5%); els productes ceràmics per a la construcció (152,4%), i, finalment, els elements metàl·lics per a la construcció, que registren un fortíssim increment de les vendes.

Algunes de les principals partides exportadores dels darrers anys, com ara les vendes de plàstics i de productes bàsics de química orgànica, amb una facturació durant el primer quadrimestre d'enguany de 24,5 milions, presenten una forta caiguda interanual de més de tres quartes parts (-75,0%).

Els països pertanyents a la Unió Europea constitueixen el principal mercat dels productes de les Illes. En primer lloc, Itàlia (23,5 milions), seguida de França (també amb gairebé 23,5 milions), Alemanya (19,9 milions) i la República Dominicana (16,3 milions). A continuació, a considerable distància, el Regne Unit (9,9 milions), Bèlgica (6,9 milions) i els Estats Units (5,9 milions).

En el conjunt de l'Estat, durant el primer quadrimestre de 2016, les exportacions pugen un 1,8% interanual, més de 83,3 mil milions d'euros, mentre que les importacions baixen un 0,8% (88,9 mil milions). La taxa de cobertura comercial s'incrementa lleugerament i queda en el 93,7%.

3 Construcció

Taula 16. Creixement del VAB de la construcció a les Illes Balears

Taxes de variació interanual a preus constants (en %)													
Anual					Trimestral								
2011	2012	2013	2014	2015	2014				2015 (p)				2016 (a)
				(p)	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I
-4,4	-5,5	-5,4	-2,6	2,9	-4,1	-3,1	-2,3	-1,1	1,5	2,7	3,4	3,9	3,8

Font: Direcció General d'Ocupació i Economia

a: avanç p: provisional

La construcció a les Illes Balears segueix per una senda de creixement, pel que fa als indicadors que registren l'activitat de manera contemporània, tot i que els indicadors avançats mostren certa desacceleració a mitjà termini. Això es reflecteix en la taxa de creixement interanual del VAB de la construcció del primer trimestre d'enguany, la qual és d'un 3,8% i és

positiva per cinquena vegada consecutiva. En l'àmbit estatal, el sector enllaça set trimestres seguits amb taxes interanuals positives i en el primer trimestre del 2016 arriba al 2,6%. El revifament de la construcció es produeix a totes les illes, on la inversió en els establiments turístics i en els habitatges de tipus residencial ha retornat el dinamisme a aquest sector.

Taula 17. Indicadors de la construcció

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Assalariats	maig	30.432	↗	8,7
Autònoms	maig	14.154	↗	3,4
Contractes de treball	juny	2.874	↗	6,7
Certificats de final d'obra	abril	11	↘	-87,4
Mallorca				
Assalariats	març	24.254	↗	6,3
Autònoms	març	10.680	↗	3,1
Contractes de treball	juny	2.153	↗	5,9
Menorca				
Assalariats	març	2.307	→	-0,1
Autònoms	març	1.211	↗	4,1
Contractes de treball	juny	231	↗	35,1
Pitiüses				
Assalariats	març	6.274	↗	6,5
Autònoms	març	2.043	↗	6,7
Contractes de treball	juny	490	→	0,0

Font: Ibestat, OTIB, TGSS

El nombre de **certificats de final d'obra** que es presenten als ajuntaments de les Balears indica l'evolució recent de l'activitat de la construcció. Durant el primer quadrimestre de l'any 2016 es varen expedir 292 certificats de final d'obra, la qual cosa representa un decreixement del 23,6% respecte del mateix període del 2015, i presenta un comportament similar en termes de nombre d'edificis (-20,7%). En línia amb les dades anteriors, el valor de la liquidació de l'execució material de les obres també cau, tot i que es redueix a un ritme

més suau (-14,1%). Les dades corresponents al darrer mes disponible evidencien que la tendència a la baixa s'agreuja. Així, el nombre de certificats del mes d'abril té una variació interanual d'un -87,4%, i el nombre d'edificis, d'un -86,8%. Quant a les edificacions de caire residencial, els certificats de final d'obra de l'abril arriben a 49, un 29,0% menys que en el mateix mes del 2015. El **consum de ciment** és un indicador simultani al de l'activitat de la construcció, però es disposa de la informació relativa a les Illes Balears amb gairebé un

any de retard. Fins al mes d'abril de l'any 2015 es consumiren 121,6 milers de tones de ciment, la qual cosa representa un augment del 28,6%. En l'àmbit estatal el creixement per al mateix període és més moderat (9,4%).

El sector de la construcció, especialment en la part enfocada a habitatges, pot ser intensiu en mà d'obra. Així, l'augment en el ritme d'activitat s'acompanya d'un increment del **capital humà** dedicat a la construcció. El darrer dia de maig d'enguany la Seguretat Social té 44.586 treballadors d'alta, la qual cosa significa un augment d'un 6,9% respecte del mateix moment del 2015. Destaca la millora en el nombre d'assalariats, que representen dos terços del total i que el 2015 s'incrementen un 8,7%. Paral·lelament a l'evolució dels treballadors del règim general, el nombre de comptes de cotització en actiu a les Illes Balears augmenta amb força (5,8%). Els treballadors inclosos en el règim especial de treballadors autònoms sumen 14.154 altes, un 3,4% més que en el mateix període del 2015. Per branques d'activitat, la construcció d'edificis presenta un increment de capital humà del 7,8% i la construcció especialitzada mostra una variació interanual d'un 6,4%. L'enginyeria civil té augments

del capital humà inferiors (2,2%). Tot i ser positives les dades d'afiliació per branques, sembla que hi ha certa moderació en l'afiliació de treballadors després de créixer durant l'any 2015 a taxes de dos dígit. Pel que fa a la desagregació territorial disposam de les dades fins al mes de març. L'illa amb l'increment més elevat en termes relatius en aquest mes és Eivissa (7,5%), seguida de Mallorca (5,4%), mentre que Menorca es manté estable (1,4%) i Formentera mostra l'única variació negativa (-4,9%). En canvi, l'atur registrat evoluciona de manera semblant a totes les illes i de mitjana es redueix un 19,5% al juny. Les dades de l'enquesta de població activa del primer trimestre confirmen la desacceleració observada en els dos darrers trimestres de l'any anterior, després de les taxes de creixement de dos dígit en el primer semestre del 2015. Així, la població resident a les Illes Balears ocupada en el sector de la construcció entre gener i març del 2016 presenta una mitjana de 47.200 persones, una xifra que suposa un decreixement moderat (-1,9%). D'altra banda, el nombre d'aturats té la disminució més forta des del tercer trimestre de l'any 2012, amb una variació interanual d'un -42,2%. En canvi, en l'àmbit estatal, l'atur disminueix més moderadament (-6,7%).

Taula 18. Indicadors avançats de la construcció

Illes Balears	Darrera dada		Cicle-tendència T_{t-12} (%)	
Projectes visats del COAIB				
Pressuposts (milers d'€ constants)	abril	55.716	↘	-3,8
Nombre de projectes	abril	511	↘	-10,3
Nombre d'habitatges	abril	110	↗	10,4
Llicències municipals d'obra (nombre d'habitatges)	desembre	75	↗	23,4
Nombre de transaccions de sòl urbà	1r trim	98	↗	4,3
Licitació pública (milers d'€)	abril	5.974	↘	-21,6
Mallorca				
Projectes visats del COAIB				
Pressuposts (milers d'€ constants)	abril	37.682	↗	17,8
Nombre de projectes	abril	380	↘	-2,3
Nombre d'habitatges	abril	74	→	-0,3
Menorca				
Projectes visats del COAIB				
Pressuposts (milers d'€ constants)	abril	4.848	↗	10,5
Nombre de projectes	abril	57	↘	-11,2
Nombre d'habitatges	abril	17	→	-0,2
Pitiüses				
Projectes visats del COAIB				
Pressuposts (milers d'€ constants)	abril	13.186	→	-1,4
Nombre de projectes	abril	74	↘	-34,0
Nombre d'habitatges	abril	19	↘	-23,2

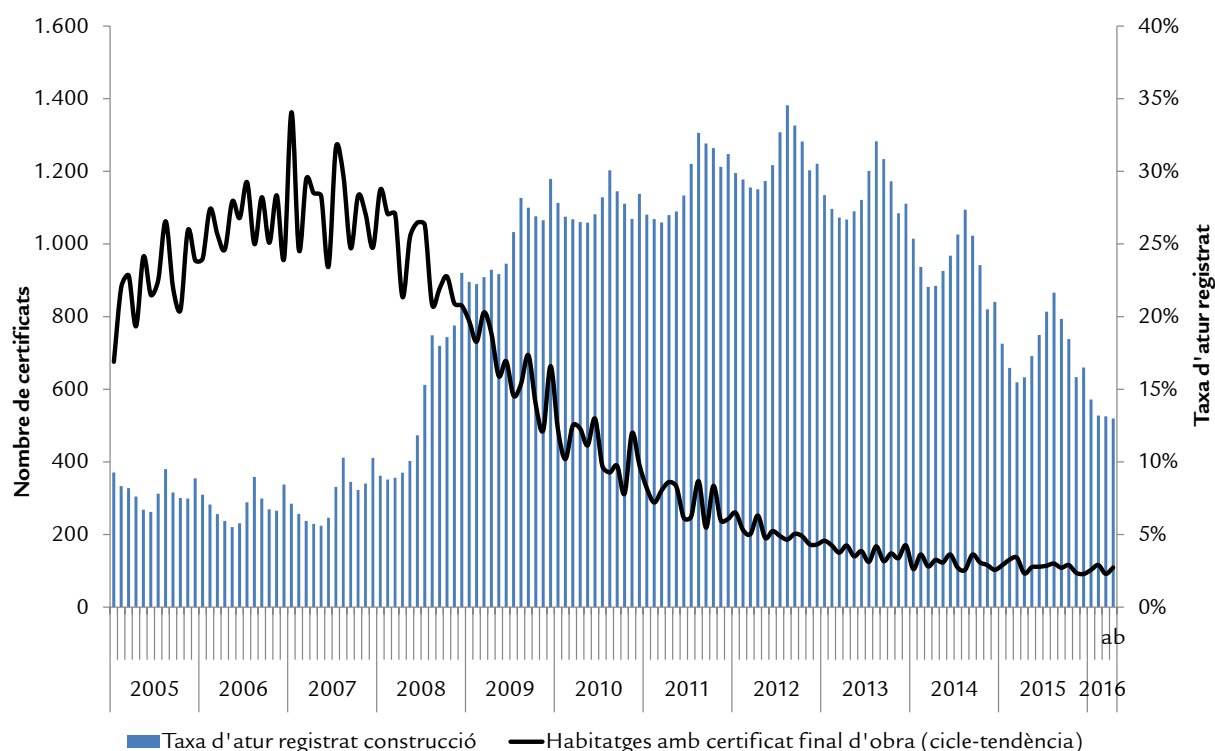
Font: COAIB, Ministeri de Foment, elaboració pròpia

Dades deflactades amb l'Índex de preus de la construcció (base 2010)

Les **perspectives** de futur de la construcció apunten a una certa desacceleració del sector a mitjà termini. Durant els quatre primers mesos de l'any, el Col·legi Oficial d'Arquitectes de les Illes Balears ha tramitat 1.872 expedients, un 10,4% menys que en el mateix període de l'any passat. Aquesta disminució dels projectes visats es produeix sobretot a Menorca (-23,6%) i a les Pitiüses (-33,0%), mentre que a Mallorca pràcticament roman estable (-1,6%). En línia amb el nombre d'expedients, el pressupost total dels projectes també minva fins als 279 milions en el primer quadrimestre (-4,8%). El 93% d'aquest import té per objecte la construcció residencial i els projectes de caire turístic. Segons la finalitat de la construcció, les perspectives són diferents. Així, mentre el pressupost amb finalitats turístiques cau un 10,7%, el pressupost de projectes residencials creix un 5,7%. Quant

a les llicències d'obres atorgades pels ajuntaments, durant el 2015 s'arriba a 906 llicències, un 14,2% menys que en el 2014. De totes maneres s'ha de tenir en compte que la caiguda de llicències es va produir en el primer trimestre de l'any passat i que, tot i no ser capaç de compensar el mal inici d'any, durant els trimestres següents s'ha crescut amb taxes superiors al 20%. Segons les dades del Ministeri de Foment, l'obra pública licitada a les Illes Balears fins a l'abril d'enguany arriba a 75,9 milions d'euros, un 43,2% més respecte del mateix període de l'any passat. L'augment té lloc tant en obres d'enginyeria civil (37,7%) com en l'edificació d'immobles (61,8%), tot i que la primera manté més pes. Per agent contractant, s'incrementen les obres públiques licitades per l'Estat i la Seguretat Social a les Illes Balears (321,2%), però no les dels ens territorials (-41,5%).

Gràfic 8. Indicadors del sector de la construcció

Font: Ministeri de Foment, SOIB, TGSS, elaboració pròpia

4 Serveis

Taula 19. Creixement del VAB del sector serveis a les Illes Balears

Taxes de variació interanual a preus constants (en %)												
Anual				Trimestral								
2012	2013	2014	2015	2014				2015 (p)				2016 (a)
			(p)	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I
0,6	1,0	1,4	3,1	0,9	1,3	1,5	1,9	2,4	2,9	3,3	3,6	4,1

Font: Direcció General d'Ocupació i Economia

a: avanç p: provisional

En el primer trimestre del 2016, el **VAB del sector dels serveis** a les Illes Balears intensifica el ritme de creixement i registra una taxa de variació interanual d'un 4,1%, mig punt percentual per sobre de la taxa del trimestre precedent i també lleugerament per sobre de la mitjana de tots els sectors econòmics (4,0%). Per al 2016, si bé es preveu que tots els sectors evolucionin a l'alça, els serveis, juntament amb la construcció, seran els sectors que impulsaran el creixement fins a superar els quatre punts percentuals. A Espanya, l'evolució del sector des de la perspectiva del PIB corregit d'efectes estacionals i de calendari mostra un dinamisme lleugerament per sota del de les illes. Així, en termes interanuals, la taxa del PIB espanyol dels serveis puja un 3,5% en el primer trimestre, una dècima més que el registre del trimestre anterior (3,4%). A l'Estat, les activitats que mostren els increments interanuals més destacables són les d'informació i comunicacions (6,1%), les professionals (5,1%) i les de comerç, transport i hostaleria (5,0%).

EL VAB DELS SERVEIS INTENSIFICA EL RITME DE CREIXEMENT I SITUA LA TAXA INTERANUAL EN EL 4,1 %.

Al mes de març, el nombre de treballadors del sector dels serveis **afiliats a la Seguretat Social** a les Illes Balears és de 337.262, la qual cosa significa un increment interanual de gairebé un 6,0%. Considerant tots els règims de cotització,

el sector guanya en un any 18.897 afiliats. L'augment més significatiu, en termes absoluts i també percentuals, es produeix en el règim general, amb un 6,9% (16.986 nous cotitzadors), mentre que els afiliats al règim d'autònoms augmenten un 3,4% (2.070 afiliats més). Gairebé totes les activitats milloren l'afiliació. En valors absoluts, l'hostaleria (7.221 nous afiliats) i el comerç a l'engròs i al detall (3.465 nous afiliats) són les que presenten les pujades més notòries. Així mateix, són destacables els progressos en les activitats sanitàries i de serveis socials (1.379), en les d'educació (1.348) i en les administratives i de serveis auxiliars (1.299). En termes percentuals, de banda del creixement de les activitats indicades, s'ha de ressenyar un trimestre més el fort increment en les activitats immobiliàries (11,8%). El contrapunt el marquen les activitats de les llars i de personal domèstic, que davallen un 1,3% considerant tots els règims d'afiliació, i les activitats financeres i d'assegurances, que ho fan un 0,7%.

A totes les illes puja el nombre d'afiliats en el sector terciari, especialment Eivissa i Formentera, que augmenten respectivament un 7,4% i un 6,3% interanual. Mallorca registra un increment d'un 5,9% i Menorca presenta la variació interanual més moderada, amb un 3,7%.

LES EMPRESSES DEL SECTOR SERVEIS FACTUREN A L'ABRIL UN 7,7 % MÉS QUE UN ANY ENRERE.

Taula 20. Indicadors dels serveis

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Afiliats a la Seguretat Social	març	337.262	↗	5,9
Mallorca	març	281.080	↗	5,9
Menorca	març	19.011	↗	3,7
Pitiüses	març	36.356	↗	7,3
Índex xifra de negoci activitat dels serveis	abril	107,2	↗	7,7
Transport i emmagatzematge	abril	101,4	↗	4,2
Hostaleria	abril	70,3	↘	-9,0
Informació i comunicacions	abril	96,3	↗	16,5
Activitats professionals, científiques i tècniques	abril	174,2	↗	7,6
Activitats administratives i serveis auxiliars	abril	110,1	↗	14,8
Matriculació de vehicles per a lloguer (turismes i tot terrenys) ¹	maig	1.530	↗	10,0

Font: ANFAC, Ibestat, TGSS, elaboració pròpia

¹Variació interanual del cicle-tendència

A l'abril, els **indicadors d'activitat del sector dels serveis** (IASS), especialment l'índex de la xifra de negoci, continuen en nivells alts encara que perden força en relació amb els registres dels dos mesos precedents. Aquest mes, l'indicador relatiu a la facturació de les empreses registra un creixement interanual d'un 7,7%, set dècimes per sota de la taxa del març (8,4%). L'increment del volum de negoci és general a totes les comunitats autònomes i destaquen els avanços, a més del de les Illes Balears, de Galícia (9,9%) i del País Basc i La Rioja, ambdós amb un 7,3%. La taxa interanual espanyola repunta i se situa en el 5,2%, 1,8 p. p. més que el valor del mes de març. La variació interanual de la mitjana del primer quadrimestre és d'un 8,1% a les Illes, la més alta de l'Estat (4,2%) després de la comunitat autònoma de Galícia (9,0%).

Al l'arxipèlag, la xifra de negoci s'accelera de forma significativa en pràcticament totes les activitats del sector, amb l'única excepció de l'hostaleria, que cau un 9,0%. Els increments interanuals més importants tenen lloc en la informació i les comunicacions (16,5%), en les activitats administratives i els serveis auxiliars (14,8%) i en el comerç (11,0%).

L'altre indicador sectorial, l'índex d'ocupació, també s'alenteix i al març la variació interanual de l'índex a les Illes se situa en un 2,7%, 1,3 p. p. per sota de la taxa del mes anterior, mentre que a Espanya registra un 2,0% d'increment. L'ocupació augmenta de manera destacada en el comerç (4,4%) i en el transport i emmagatzematge (3,9%). L'hostaleria és l'activitat que presenta l'avanç més moderat (0,8%).

4.1. Comerç

Taula 21. Indicadors del comerç

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
IASS (volum de negoci) - Comerç	abril	120,7	↗	11,0
Índex de vendes al detall ¹	maig	113,5	↗	8,2
Índex d'ocupació del comerç al detall	maig	108,1	↗	3,3
Afiliats a la SS activitat comerç i reparació de vehicles de motor i motocicletes	març	71.771	↗	5,1
Mallorca	març	58.168	↗	5,1
Menorca	març	5.060	↗	3,3
Pitiüses	març	8.346	↗	6,0

Font: Ibestat, INE, TGSS

¹ Preus constants de 2010

D'acord amb els indicadors d'activitat del sector dels serveis (IASS) de les Illes Balears, durant el mes d'abril, el darrer amb dades disponibles, el **volum de negoci** del sector del comerç s'incrementa un 11,0% interanual, 2,2 punts percentuals per sobre del registre del mes de març (8,8%). D'altra banda, l'**índex d'ocupació** en el comerç continua a l'alça i a l'abril la taxa de variació interanual és d'un 4,4%, quatre dècimes més que l'anterior registre.

LES VENDES DE LES EMPRESSES DE COMERÇ AL DETALL CONFIRMEN EL FORT RITME DE CREIXEMENT DELS MESOS PRECEDENTS.

Durant el mes de maig, les vendes de les empreses de **comerç al detall** de les Illes Balears confirmen el fort ritme de creixement observat en els mesos precedents i registren una taxa de variació interanual d'un 8,2%, la més alta de l'Estat, la taxa del qual retrocedeix 3,5 p. p. respecte de la del mes d'abril i queda en el 2,8%. Totes les comunitats autònomes continuen en positiu, si bé amb registres allunyats del de les Illes. A l'arxipèlag, la variació de la mitjana dels primers cinc mesos del 2016, en relació amb els del 2015, és d'un 8,6%, també la més alta de l'Estat (4,4%). Quant a l'ocupació, a les Illes la taxa de variació interanual de l'índex del sector es manté a nivells alts i se situa en el 3,3%. En el conjunt de l'Estat, la taxa queda en l'1,5%. Finalment, la variació interanual de la mitjana de l'ocupació dels primers cinc mesos és a les Balears d'un 3,6% i a Espanya d'un 1,6%.

Els resultats dels **indicadors de confiança empresarial** corresponents al segon trimestre d'enguany revelen que el 14,6% dels gestors de les empreses del sector del comerç valoren de manera favorable la marxa del negoci durant el primer trimestre i que el 23,2% ho fan de manera desfavorable. La diferència entre els dos percentatges, el balanç de situació, queda en negatiu, concretament en -8,6 punts, lleugerament per sobre de la mitjana de tots els sectors (-9,0 punts) i 7,0 punts millor que el balanç d'un any enrere.

Pel que fa a les expectatives per al segon trimestre, el 29,1% dels gestors enquestats consideren que la marxa del negoci serà favorable, per sobre de l'expectativa mostrada per la mitjana de tots els sectors econòmics (24,4%), i el 9,9% que serà desfavorable, més optimista que l'opinió manifestada per la mitjana de tots els sectors (14,3 punts). El balanç d'expectatives, per tant, és de 19,2 punts, per sobre del saldo mitjà de tots els sectors econòmics (10,1 punts) i el segon més optimista després del transport i l'hostaleria. Finalment, en aquest segon trimestre l'índex de confiança empresarial harmonitzat (ICEH) del comerç és, juntament amb el del transport i l'hostaleria (4,7%), el que més augmenta, atès que en termes interanuals registra un avanç d'un 3,0%, 2,4 p. p. més que el valor corresponent a tots els sectors (0,6%).

L'AFILIACIÓ A LA SEGURETAT SOCIAL EN EL PRIMER TRIMESTRE S'INCREMENTA MÉS D'UN 5,0% EN EL CONJUNT DE L'ARXIPÈLAG.

En el primer trimestre d'enguany, el sector del comerç a les Illes Balears tenia 71.771 **treballadors d'alta laboral a la Seguretat Social**, dels quals 52.961 s'inscrivien en el règim general i 18.810 en el d'autònoms. Aquesta xifra representa, respecte del març del 2015, un increment d'un 5,1% en el total d'afiliats. Totes les illes guanyen afiliació i, en termes percentuals, els avenços interanuals més significatius corresponen a Formentera (6,9%) i a Eivissa (6,0%). Considerant els valors absoluts, Mallorca concentra més del 81,0% dels nous cotitzadors (2.819) i l'afiliació creix un 5,1%. Menorca registra l'avanç més moderat (3,3%). Altrament, en el conjunt de l'arxipèlag, les activitats corresponents al comerç al detall integren més del 60,0% dels nous afiliats i representen un augment d'un 4,7% interanual. Amb tot, com hem observat en els trimestres precedents, la venda i reparació de vehicles, i el comerç a l'engròs són les branques en què l'afiliació creix de forma més marcada, amb taxes respectives d'un 7,6% i un 5,0%.

4.2. Turisme. Hostaleria

Taula 22. Establiments turístics a les Illes Balears

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)		Acumulat		Variació interanual (%)	
Pernoctacions	abr	2.897.758	→	-0,8	gen-abr	5.314.645	↗	9,4
Establiment hotel·ler	maig	7.153.874	↗	16,4	gen-maig	11.978.651	↗	13,5
Apartament turístic	abr	194.584	↘	-14,1	gen-abr	344.766	↗	4,8
Rural	abr	71.475	↗	11,2	gen-abr	145.102	↗	25,4
Viatgers	abr	544.094	→	-1,6	gen-abr	1.043.499	↗	11,6
Establiment hotel·ler	maig	1.276.656	↗	12,7	gen-maig	2.220.496	↗	11,7
Apartament turístic	abr	33.792	↘	-6,6	gen-abr	59.959	↗	18,0
Rural	abr	19.492	↗	17,2	gen-abr	39.700	↗	31,4
Estada Mitjana	abr	5,3	→	0,8	gen-abr	5,1	→	-1,9
Establiment hotel·ler	maig	5,6	↗	3,3	gen-maig	5,4	→	1,5
Apartament turístic	abr	5,8	↘	-8,0	gen-abr	5,8	↘	-11,2
Rural	abr	3,7	↘	-5,2	gen-abr	3,7	↘	-4,5

Font: Ibestat

Al mes d'abril el nombre de pernoctacions dels turistes a les Illes Balears disminueix un 0,8% respecte de l'abril del 2015 i s'arriba a 2,9 milions de pernoctacions. En xifres acumulades del gener a l'abril, les nits facturades s'incrementen en un 9,4% i s'assoleixen els 5,3 milions de pernoctacions. El nombre de viatgers que al mes d'abril escullen un establiment turístic reglat —0,5 milions— es redueix un 1,6% en relació amb el mateix mes de l'any passat. En termes acumulats del gener a l'abril, la xifra arriba a un milió de viatgers, un 11,6% més que en el mateix període del 2015. S'ha de tenir en compte que les xifres del mes d'abril es veuen llastrades per l'efecte estacional de la Setmana Santa, que enguany va caure dins el març, per tant les dades acumulades del primer quadrimestre són les que realment marquen una visió no esbiaixada del sector, que després d'assolir el màxim de la sèrie històrica de viatgers dins l'any passat continua amb molt bones taxes de creixement. Aquestes bones dades es poden explicar per la feblesa de les destinacions competidores, sobretot la d'aquelles destinacions ubicades al nord de l'Àfrica, com són Tunísia i Egipte, a les quals s'afegeix Turquia.

Les **pernoctacions** en establiments hotelers des del gener fins al maig arriben a 7,2 milions. Això representa un 13,5% més en termes interanuals, gràcies a l'augment d'un 27,9% de turisme del Regne Unit i un 9,6% més de turisme alemany, malgrat la caiguda del mercat nacional (-11,8%). Al mes de maig, les Illes Balears són la segona comunitat autònoma en ocupació per places (per darrere de les Illes Canàries), amb un 70,4% de les places oferides. Quant als apartaments turístics, les pernoctacions creixen més moderadament (4,8%) fins al mes d'abril respecte al mateix període de l'any anterior. Les nits d'estada dels alemanys en aquest tipus d'establiment pugen un 6,8% i compensen les caigudes tant del mercat britànic (-13,6%) com del nacional (-7,9%). Al mes d'abril, es redueixen un 14,1% les pernoctacions en aquest tipus d'allotjament i les Illes Balears són la tercera comunitat autònoma d'Espanya per percentatge d'ocupació (per darrere de les Illes Canàries i Madrid), amb el 37,8% de les places d'apartaments oferides. Les dades en allotjaments de turisme rural mostren un comportament molt positiu a les Illes Balears durant el començament de l'any 2016 (25,4%), amb taxes de creixement de dos dígitos per als principals

mercats emissors: turisme nacional (29,8%), turisme alemany (16,6%) i destaca el turisme anglès (49,4%). En dades mensuals, a l'abril s'assoleix un creixement de l'11,2%, gràcies al comportament del mercat nacional i sobretot al mercat anglès (47,4%). Amb aquests resultats el turisme rural balear aconsegueix la primera plaça en grau d'ocupació més elevat d'Espanya, amb el 56,3% de les places ofertes ocupades, més del doble que la comunitat autònoma que ocupa el segon lloc, el País Basc.

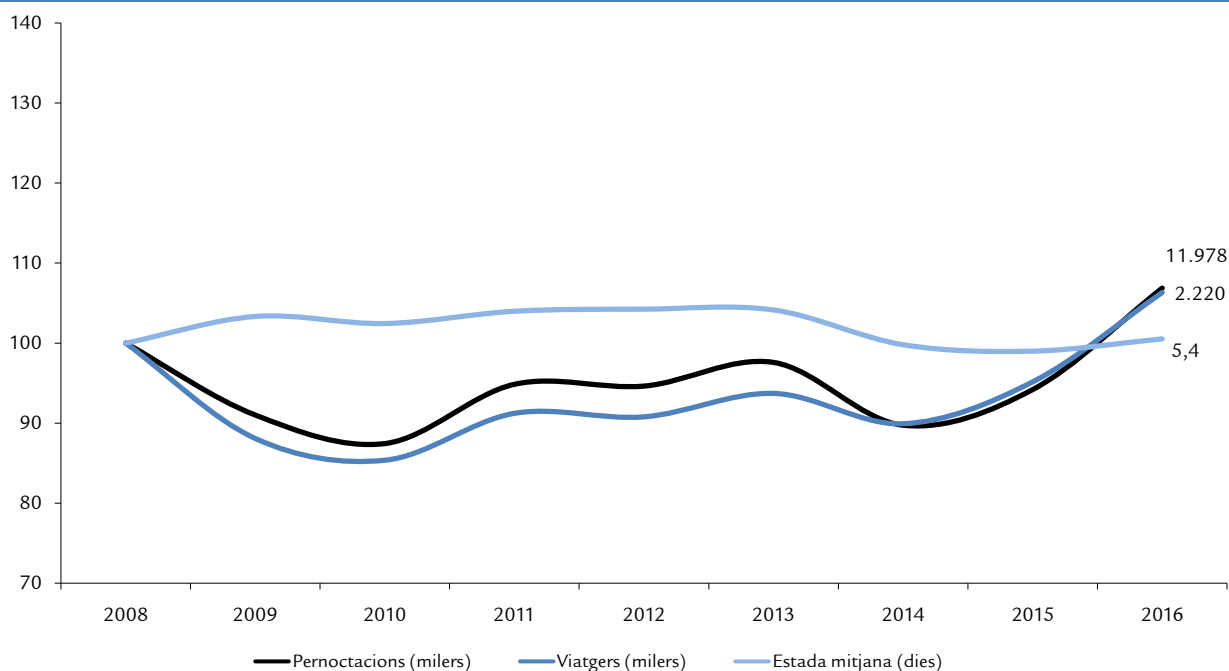
LES PERNOTACIONS DEL PRIMER QUADRIMESTRE DEL 2016 AUGMENTEN EN HOTELS I EN ESTABLIMENTS DE TURISME RURAL.

Els **viatgers** que pernoctaren a les Illes Balears els quatre primers mesos del 2016 apunten la mateixa tendència a l'alça (11,6%) de les pernoctacions. Així, els qui escolliren un establiment hotelier augmenten un 11,7% fins al maig en comparació del mateix període del 2015, amb 2,2 milions de persones. El turisme espanyol mostra una evolució a la baixa i decreix un 6,6% anual, mentre que els residents a l'estranger pugen un 15,9%. Per nacionalitats, els viatgers alemanys se situen en un 8,2% més (828.000 viatgers), mentre que destaquen els britànics amb un increment del

24,0%. La progressió dels viatgers en apartaments turístics presenta una senda ascendent respecte del mateix període de l'any anterior (18,0%). Talment com succeïa amb les pernoctacions, el nombre de clients d'origen espanyol en els apartaments de les Balears decreix un 6,2% anual. Els viatgers estrangers que pernocten en apartaments, en canvi, creixen un 24,9%, sobretot a causa dels alemanys (26,2%), mentre que els britànics es mantenen (-1,0%). Finalment, els clients de turisme rural, tot i que encara són minoria en el total de viatgers, evolucionen de forma favorable i en els quatre primers mesos de l'any mostren una variació interanual d'un 25,4%.

L'**estada mitjana** durant els quatre primers mesos del 2016 es manté en 5,1 dies. En el cas dels hotels, cada viatger hi està 5,4 dies de mitjana. Quant als apartaments turístics, l'estada queda en 5,8 dies, que representa un 11,2% menys que en el mateix període de l'any 2015. El viatger que s'allotja en establiments de turisme rural opta per un nombre de nits inferior al dels allotjaments anteriors (3,7 dies), i fins i tot es redueix en comparació del mateix període del 2015 (un -4,5%).

Gràfic 9. Pernoctacions, viatgers i estada mitjana a hotels de les Illes Balears. Acumulat gener-maig (Índex 2008=100)

Font: Ibestat, elaboració pròpia

El gràfic anterior reflecteix l'increment de les pernoctacions en els establiments hotelers entre el gener i el maig des del 2014. A més, tal com s'ha comentat abans, en aquesta campanya

es milloren els resultats de l'anterior, en què s'assoliren els màxims de la sèrie de viatgers.

Taula 23. Establiments turístics per illes

	Darrera dada		Variació interanual (%)		Acumulat		Variació interanual (%)	
Mallorca								
Pernoctacions								
Establiment hotel·ler	maig	5.471.684	↗	13,7	gen-maig	9.962.259	↗	13,0
Apartament turístic	abril	187.149	↘	-15,3	gen-abr	331.132	↗	3,7
Rural	abril	63.750	↗	7,2	gen-abr	134.125	↗	23,5
Viatgers								
Establiment hotel·ler	maig	951.286	↗	9,2	gen-maig	1.806.502	↗	11,0
Apartament turístic	abril	33.164	↘	-6,9	gen-abr	58.407	↗	17,9
Rural	abril	16.751	↗	11,8	gen-abr	35.441	↗	29,3
Estada mitjana (dies)								
Establiment hotel·ler	maig	5,8	↗	4,2	gen-maig	5,5	➡	1,8
Apartament turístic	abril	5,6	↘	-9,0	gen-abr	5,7	↘	-12,0
Rural	abril	3,8	↘	-4,0	gen-abr	3,8	↘	-4,5
Menorca								
Pernoctacions								
Establiment hotel·ler	maig	605.193	↗	33,1	gen-maig	756051	↗	34,0
Apartament turístic	1r trim	N.d.	↗	N.d.	gen-març	1634987	↗	N.d.
Viatgers								
Establiment hotel·ler	maig	97.618	↗	23,8	gen-maig	126.958	↗	18,5
Apartament turístic	1r trim	N.d.	↗	N.d.	gen-març	210.492	↗	N.d.
Estada mitjana (dies)								
Establiment hotel·ler	maig	6,2	↗	7,5	gen-maig	6,0	↗	13,1
Apartament turístic	1r trim	N.d.	↗	N.d.	gen-març	7,8	↗	N.d.
Pitiüses								
Pernoctacions								
Establiment hotel·ler	maig	1.076.997	↗	22,5	gen-maig	1226003	↗	6,5
Apartament turístic	1r trim	6.199	↗	77,4	gen-març	6199	↗	77,4
Viatgers								
Establiment hotel·ler	maig	227.752	↗	24,2	gen-maig	275.003	↗	13,4
Apartament turístic	1r trim	923	↗	64,8	gen-març	923	↗	64,8
Estada mitjana (dies)								
Establiment hotel·ler	maig	4,7	➡	-1,3	gen-maig	4,5	↘	-6,0
Apartament turístic	1r trim	6,7	↗	7,7	gen-març	6,7	↗	7,7

Font: INE, lbestat i elaboració pròpia

El nombre de pernoctacions, en termes acumulats, augmenta a totes les illes, tot i que ho fa a diferents velocitats. D'una banda, a **Mallorca** s'incrementa el nombre de nits facturades tant dels establiments hotelers (13,0%) com dels apartaments turístics (3,5%) i allotjaments rurals (23,5%). Per origen, el turisme nacional cau un 16,0% en les nits facturades en hotels, mentre que augmenten les nits que els hotels facturem als viatgers procedents d'Alemanya (8,1%) i, sobretot, del Regne Unit (39,2%). En aquesta illa, atès que el nombre de pernoctacions i de viatgers evolucionen de manera similar, l'estada mitjana en hotels es manté. Els apartaments turístics

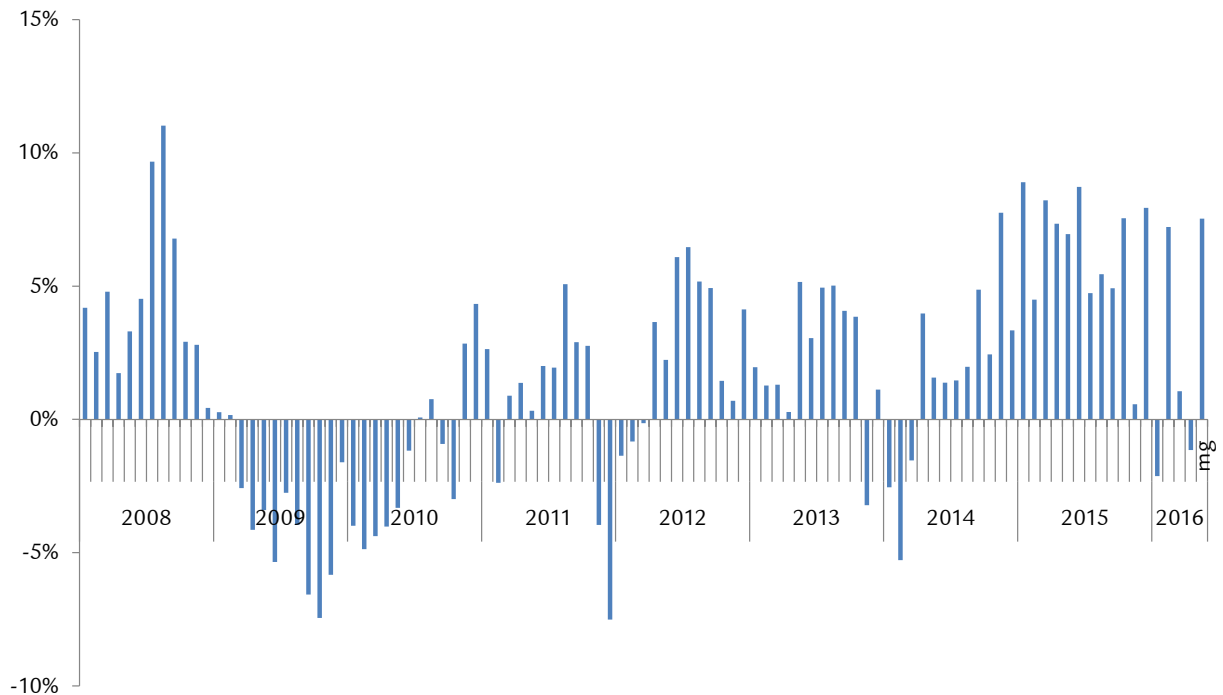
presenten un increment de les pernoctacions (3,7%), si bé els viatgers augmenten de forma més significativa (17,9%) i, per tant, s'escurça l'estada mitjana. En apartaments, la pujada de les pernoctacions dels residents a Alemanya (6,8%) compensa, amb escreix, la reducció britànica (-13,6%) i nacional (-7,9%). **Menorca** és l'illa on les pernoctacions mostren la millora relativa més elevada en els primers mesos de l'any 2016 en establiments hotelers, amb un 34,0% fins al maig. Els viatgers augmenten un 18,5% en hotels, cosa que fa que l'estada mitjana s'incrementi (13,1%). A les **Pitiüses**, fins al maig l'estada mitjana en els establiments hotelers minva un

6,0%, ja que l'augment en el nombre de pernoctacions totals (un 6,5% més) és inferior a l'increment dels viatgers (13,4%). Quant als apartaments turístics a Eivissa i Formentera,

creixen amb força tant les pernoctacions com els viatgers, que fa que l'estada mitjana pugi moderadament.

ELS PREUS HOTELERS I DE LA OFERTA COMPLEMENTÀRIA AUGMENTEN.

Gràfic 10. Variació interanual dels preus hotelers a les Illes Balears (gener 2008 a maig 2016)

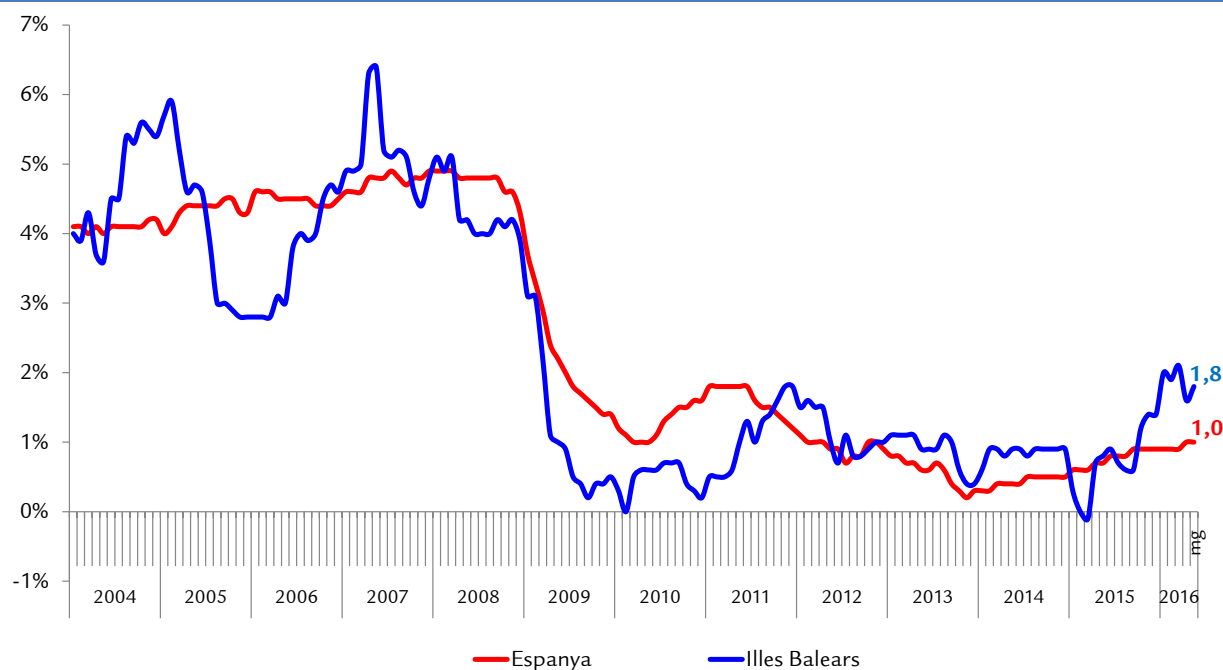

Font: INE

Tal com es pot veure en el gràfic adjunt, els preus hotelers a les Illes Balears presenten pujades interanuals, les quals s'han accelerat des del setembre de l'any 2014. Al maig, la taxa anual de l'índex de preus hotelers se situa en el 7,5% a les Illes Balears i en el 5,4% a Espanya. L'augment del nombre de pernoctacions, juntament amb la pujada dels preus, ha

estirat a l'alça la rendibilitat hotelera. Així, en el mes de maig els ingressos per habitació disponible (RevPAR) a les Balears s'incrementen un 21,3% i queden en 54,1 euros, per sobre de la mitjana nacional de 48,2 euros. La tarifa mitjana diària o ADR augmenta un 8,4% i està a les Balears (73,8 euros) lleugerament per sota de la mitjana espanyola (74,2 euros).

Gràfic 11. Variació interanual de l'IPC de restaurants, bars i cafeteries

Font: INE

Quant als preus de l'oferta complementària, en el gràfic anterior s'observa l'evolució que ha seguit el subgrup de restaurants, bars i cafeteries. Al mes de maig la variació interanual dels preus a les Illes Balears és d'un 1,8%, mentre

que en el conjunt estatal queda en un 1,0%. La variació dels preus de l'oferta complementària a l'arxipèlag balear des de l'octubre de l'any 2015 se situa per sobre de la variació de preus de l'estat.

Taula 24. Turistes arribats a les Illes Balears per país de residència

	Darrera dada		Variació interanual (%)		Acumulat		Variació interanual (%)	
Illes Balears	abril	950.067	↗	7,3	gen-abr	1.986.816	↗	17,0
Espanya	abril	181.119	↘	-2,2	gen-abr	540.277	↗	5,6
Alemanya	abril	307.119	↘	-6,0	gen-abr	669.210	↗	8,4
Regne Unit	abril	174.797	↗	26,6	gen-abr	303.833	↗	44,2
Mallorca	abril	780.338	↗	8,1	gen-abr	1.638.156	↗	17,8
Espanya	abril	112.295	↗	5,3	gen-abr	340.819	↗	5,7
Alemanya	abril	297.572	↘	-5,3	gen-abr	652.557	↗	8,7
Regne Unit	abril	145.345	↗	24,8	gen-abr	254.643	↗	41,5
Menorca	abril	33.652	↘	-6,4	gen-abr	90.690	↗	23,1
Espanya	abril	22.409	↘	-4,2	gen-abr	66.074	↗	17,1
Regne Unit	abril	8.343	↗	34,5	gen-abr	12.884	↗	59,0
Pitiüses	abril	136.077	↗	6,8	gen-abr	257.970	↗	10,5
Espanya	abril	46.416	↘	-15,8	gen-abr	133.384	→	0,6
Regne Unit	abril	21.109	↗	37,3	gen-abr	36.305	↗	60,9
Alemanya	abril	9.547	↘	-13,5	gen-abr	16.514	↗	7,2

Font: Ibestat

Segons les dades publicades per l'Ibestat, durant el primer quadrimestre de l'any 2016 arriben gairebé dos milions de **turistes** a les Illes Balears, xifra que representa un 17,0% més que en el mateix període de l'any 2015. Aquest augment és a causa del bon comportament dels principals mercats emissors, entre els quals destaca l'acceleració del turisme

britànic, que s'incrementa un 44,2%. L'augment també està acompanyat dels bons resultats del turisme nacional (5,6%) i de l'alemany (8,4%). Precisament el turisme alemany representa el 33,7% del total, mentre que el britànic ja significa més d'una quarta part (el 27,2%), i el turisme espanyol el 15,3% dels visitants. Així mateix, s'ha de destacar

el bon comportament del turisme francès i dels visitants que arriben dels països nòrdics i del Benelux, el nombre dels quals creix a taxes de dos dígits.

Les taxes acumulades de gener a abril són positives a totes les Illes, especialment a Menorca, on el nombre de visitants augmenta un 23,1% i la xifra de turistes supera els 90.000. En aquesta illa cal destacar el creixement del mercat britànic, amb un 59% d'increment interanual. A Mallorca l'arribada de turistes també creix a bon ritme (17,8%) i assolix l'1,6 milions de turistes. En aquesta illa igualment sobresurt

el creixement del turisme d'origen britànic, amb una taxa del 41,5%, que representa el 15,5% del total. Malgrat això, en valors absoluts el turisme alemany és el més important, amb més de 650.000 turistes, que representen el 39,8% del total i que s'incrementa un 8,7% en el primer quadrimestre. El turisme espanyol, amb un augment d'un 5,7% interanual, queda amb un pes del 20,8% del total de visitants. Les Pitiüses creixen més moderadament que les altres illes (10,5%), i també destaca l'augment dels turistes britànics (60,9%) davant els alemanys (7,2%), mentre que els espanyols es mantenen respecte del mateix període de l'any anterior.

4.3. Turisme. Transport i comunicacions

Taula 25. Afiliats a la Seguretat Social

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Transport i emmagatzematge	març	19.817	↗	5,5
Mallorca	març	16.248	↗	5,4
Menorca	març	1.037	→	0,6
Pitiüses	març	2.412	↗	8,8
Informació i comunicació	març	7.282	↗	6,5
Mallorca	març	6.538	↗	5,8
Menorca	març	297	↗	12,1
Pitiüses	març	426	↗	16,1

Font: TGSS

Fins al març del 2016 el nombre d'**afiliats** en la branca de transport i emmagatzematge augmenta un 5,5% interanual per al conjunt de les Illes Balears. L'afiliació s'incrementa a Mallorca (5,4%) i a les Pitiüses (8,8%), i es manté estable a Menorca. D'altra banda, la xifra de treballadors del

sector d'informació i comunicacions també creix (un 6,5%) respecte del març de l'any anterior. La millora en el nombre de treballadors s'estén a totes les illes, i en aquest cas és a les Pitiüses i a Menorca on més creix, amb un 16,1% i 12,1%, respectivament.

Taula 26. Passatgers arribats via aèria segons origen de vol

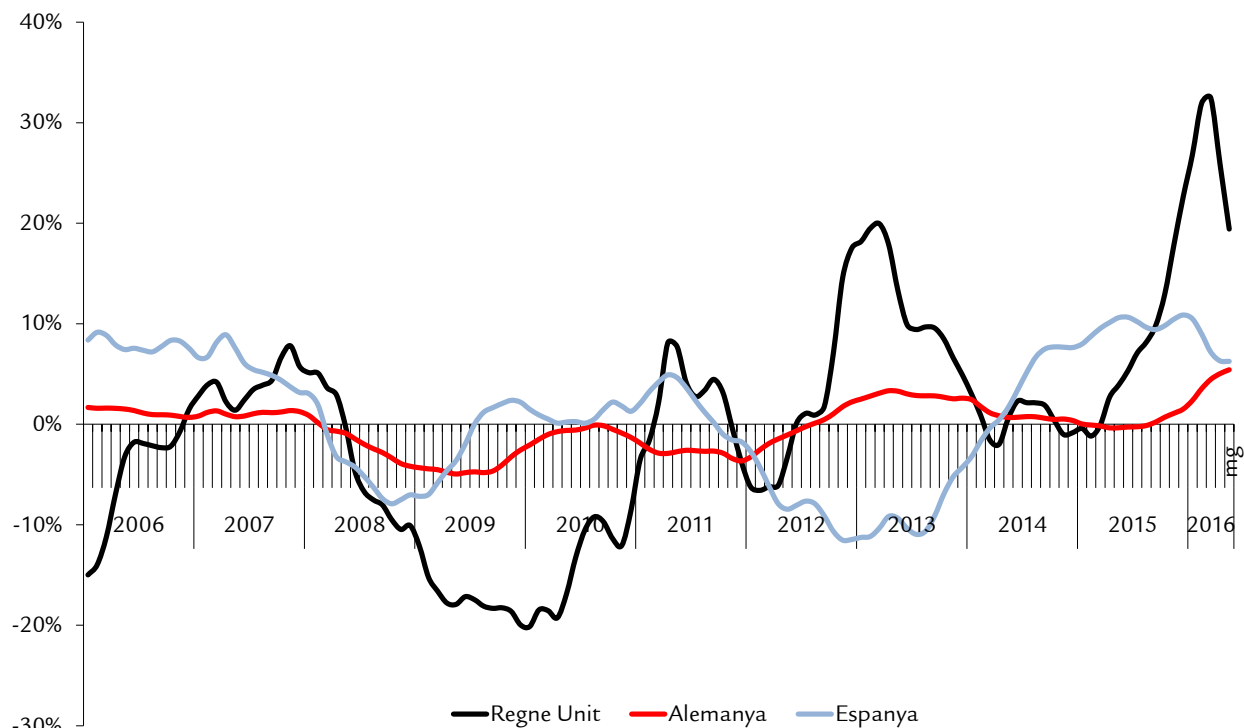
	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Illes Balears	gener-maig	4.933.139	↗	12,2
Espanya	gener-maig	1.738.716	↗	7,0
Alemanya	gener-maig	1.396.871	↗	11,4
Regne Unit	gener-maig	905.438	↗	19,5
Itàlia	gener-maig	89.814	↗	31,2
Suïssa	gener-maig	165.338	↗	8,1
França	gener-maig	114.026	↗	13,9
Mallorca	gener-maig	3.776.977	↗	11,0
Espanya	gener-maig	1.103.700	↗	5,8
Alemanya	gener-maig	1.318.732	↗	10,8
Regne Unit	gener-maig	659.459	↗	19,8
Itàlia	gener-maig	24.635	↗	7,5
Suïssa	gener-maig	151.755	↗	7,4
França	gener-maig	79.410	↗	5,9
Menorca	gener-maig	326.431	↗	13,1
Espanya	gener-maig	203.976	↗	12,1
Alemanya	gener-maig	14.048	↗	26,3
Regne Unit	gener-maig	87.256	↗	10,1
Itàlia	gener-maig	2.796	↗	19,5
Suïssa	gener-maig	928	↗	13,7
França	gener-maig	9.652	↗	17,7
Eivissa	gener-maig	829.731	↗	17,4
Espanya	gener-maig	431.040	↗	7,6
Alemanya	gener-maig	64.091	↗	21,8
Regne Unit	gener-maig	158.723	↗	24,1
Itàlia	gener-maig	62.383	↗	44,3
Suïssa	gener-maig	12.655	↗	17,9
França	gener-maig	24.964	↗	47,7

Font: AENA

Els **passatgers** arribats del gener al maig a les Illes Balears per via aèria augmenten un 12,2% en comparació del mateix període del 2015. Així, fins al mes de maig n'arriben més de 4,9 milions als aeroports de les Balears, que és la millor dada per al període de gener a maig de la sèrie històrica, i continua la bona tendència de l'any passat. Entre els principals països emissors, destaca el Regne Unit, amb un fort increment (19,5%), al mateix temps que Alemanya també augmenta amb força (11,4%) i el mercat espanyol es manté a l'alça

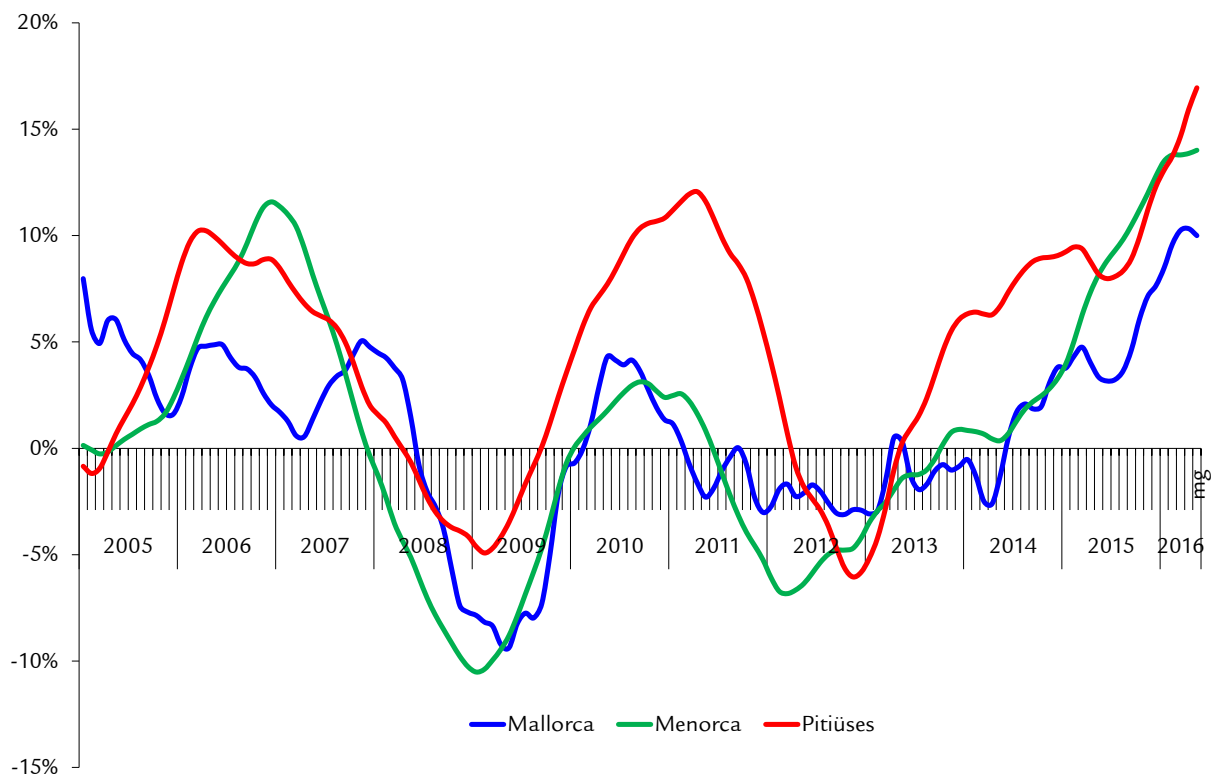
(7,0%). Així mateix, fins al maig hi ha un increment respecte del mateix període de l'any anterior de visitants procedents d'altres mercats. Així les coses, creix el nombre de passatgers d'origens com ara França (13,9%), Itàlia (31,2%), Suïssa (8,1%) i de forma destacada Holanda, que amb una pujada del 41,6% se situa en termes absoluts per davant d'Itàlia i molt a prop de França. Del total de passatgers que arriben als aeroports de les Illes Balears fins al maig, el 64,8% són estrangers.

Gràfic 12. Passatgers arribats a les Illes Balears per via aèria segons origen de vol. Cicle tendència

Font: AENA, elaboració pròpia

Gràfic 13. Passatgers arribats per via aèria per illes. Cicle-tendència

Font: AENA, elaboració pròpia

Pel que fa a l'evolució del trànsit aeri per illes, el passatge creix amb taxes de dos dígit a tots els aeroports. El nombre de passatgers arribats a Mallorca fins al maig del 2016 se situa en 3,8 milions. El passatge augmenta un 11,0% en aquesta illa gràcies al bon comportament dels principals mercats emissors: el mercat germànic (10,8%) i el britànic, que destaca amb un increment proper a una cinquena part (19,8%). Aquets dos mercats representen més de la meitat del total de passatgers. A Mallorca, el passatge nacional, tot i no arribar a les taxes de creixement d'altres mercats, augmenta un 5,8% respecte del mateix període del 2015. Així mateix, altres països d'origen mostren variacions relatives elevades, com ara Holanda, que té un increment d'un 39,0% anual. El nombre total de passatgers arribats a l'aeroport de Maó va créixer un 13,1% durant els cinc primers mesos de l'any. A Menorca puja el passatge alemany (26,3%), el britànic (10,1%) i el nacional (12,1%). Aquests tres mercats representen el 93,5% del total de passatge, tot i que el que arriba de la resta de mercats ha augmentat un 30,6%. D'aquests mercats destaquen el belga (138,5%) i l'holandès (37,7%). Finalment, el volum de passatgers de l'aeroport d'Eivissa s'incrementa un 17,4% interanual. Els tres mercats més importants motiven aquest creixement. El passatge

nacional, que representa un 51,9% del total arribat fins al maig, creix un 7,6%, a la vegada que també ho fan el passatge d'Alemanya (21,8%) i el del Regne Unit (24,1%). Alhora, el passatge de tres mercats d'origens tan importants com Itàlia, Holanda i França pugen a taxes superiors al 40%.

Els aeroports de les Balears reben cada vegada més entrades de passatgers en companyies aèries de baix cost. Així, fins al maig del 2016 aquestes companyies transportaren més d'1,4 milions de passatgers, i això representa un augment d'un 23,7% respecte de les xifres del mateix període de l'any anterior. L'arxipèlag balear va ser la comunitat autònoma que experimentà un increment interanual més important en aquest període dels passatgers que arriben per aquest mitjà de transport, segons dades difoses per l'Institut d'Estudis Turístics. Les Illes Balears representen el 10,5% del total d'usuaris d'aquest tipus de servei a l'Estat espanyol.

Segons les dades publicades per l'INE, els viatgers del transport metropolità de Palma se xifren en 253 milers fins al maig de 2016, i això significa un augment del 2,0% interanual. En la mateixa línia, els usuaris del transport en autobús de Palma, que sumen gairebé 12,0 milions durant el mateix període, s'incrementen en un 1,9%.

DURANT ELS CINC PRIMERS MESOS DEL 2016, EL TRÀNSIT MARÍTIM A LES ILLES BALEARS AUGMENTA UN 8,7 %.

Taula 27. Trànsit de passatgers arribats per via marítima

	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Illes Balears				
Línia regular	maig	501.280	↗	19,9
Creuers turístics	maig	245.929	↗	17,2
Mallorca				
Línia regular	maig	91.108	↗	11,6
Creuers turístics	maig	196.295	↗	3,7
Menorca				
Línia regular	maig	4.535	↗	31,0
Creuers turístics	maig	13.459	↗	94,6
Pitiüses				
Línia regular (excepte de Formentera a Eivissa)	maig	55.420	↗	33,2
Línia regular Formentera	maig	177.492	↗	20,0
Creuers turístics	maig	36.175	↗	167,3

Font: lbestat

Després de tres anys d'incrementos i del fet que els dos darrers anys fossin rècords de passatgers, el trànsit marítim de passatgers en línia regular a les Illes Balears accelera el creixement i augmenta, entre gener i maig, un 8,7% respecte del mateix període del 2015. L'increment de passatgers per via marítima en línia regular té lloc a totes les illes excepte a Menorca (-2,6%), i destaca el creixement a les Pitiüses amb unes taxes de variació del 10,9% a Eivissa i un 9,1% a Formentera. Pel que fa al mes de maig, aquest trànsit marítim puja un 19,9% en relació amb el moviment de passatgers registrat en el mateix mes de l'any anterior. Paral·lelament,

el trànsit de passatgers en creuers turístics a les Illes Balears també evoluciona positivament, però a un ritme menor, després d'un any rècord, i augmenta un 2,4% en els cinc primers mesos de l'any 2016. Per illes, destaca Eivissa (81,8%), que, juntament amb Menorca (51,1%), compensa el descens de creueristes de Mallorca (-4,1%), els quals representen el 86% del total que arriba a les Illes Balears durant el 2015. Pel que fa al mes de maig, els passatgers en creuers turístics creixen un 17,2%, amb un comportament positiu a totes les illes.

Taula 28. Transport de mercaderies. Tones embarcades i desembarcades

	Darrera dada		Cicle-tendència T _{t-12} (%)	
Illes Balears				
Marítim	maig	1.428.148	↗	9,6
Aeri	maig	1.336	↗	6,0
Mallorca				
Marítim	maig	993.775	↗	6,5
Aeri	maig	1.023	↘	-6,1
Menorca				
Marítim	maig	65.291	↗	5,2
Aeri	maig	119	↗	3,3
Pitiüses				
Marítim Eivissa	maig	334.752	↗	22,9
Marítim Formentera	maig	34.330	↗	19,9
Aeri Eivissa	maig	194	↗	7,3

Font: Ministeri de Foment, Ports de Balears, elaboració pròpia

Fins al maig del 2016, el **transport marítim de mercaderies** presenta una tendència a l'alça (7,3%) respecte al mateix període de l'any anterior. Per illes, les mercaderies transportades per via marítima al desembre mostren un signe positiu per a Mallorca (5,4%), Eivissa (21,8%) i Formentera (6,5%), mentre que prenen el signe contrari a Menorca (-13,1%).

LES MERCADERIES TRANSPORTADES S'INCREMENTEN A LES ILLES BALEARS.

Pel que fa al transport de mercaderies per via aèria, al maig del 2016 disminueixen un 3,1% interanual i continua la tendència a la baixa que s'inicià pel juliol de l'any passat i que, de gener a maig, acumula una caiguda del 6,2%. Aquesta tendència a la baixa es repeteix en tots els aeroports de les Illes.

4.4. Mediació financera

Taula 29. Indicadors de mediació financera

Illes Balears	Darrera dada		Cicle-tendència T _{t-12} (%)	
Nombre d'hipoteques constituïdes	abril	1.134	↗	11,3
Mallorca	abril	846	↗	11,9
Menorca	abril	92	↘	-5,3
Pitiüses	abril	196	↗	29,0
Import de noves hipoteques (milions d'€)	abril	187,5	↗	8,5
Nombre de deutors en concurs de creditors ¹	1r trim	33	↘	-38,9
Dipòsits (milions d'€)	1r trim	21.698	↗	6,2
Crèdits (milions d'€)	1r trim	32.204	↘	-3,8
Nombre d'oficines d'entitats financeres	1r trim	892	↘	-5,1
Afiliats a la SS activitat mediació financera ¹	març	7.163	→	-0,7
Mallorca ¹	març	6.776	→	-0,9
Menorca ¹	març	149	→	-1,3
Pitiüses ¹	març	231	↗	3,6

Font: BE, Ibestat, INE, TGSS, elaboració pròpia

¹ Taxa de variació interanual

Els membres de la Comissió Europea, en coordinació amb el personal del Banc Central Europeu (BCE), han dut a terme la cinquena visita de supervisió a Espanya. Les principals conclusions són que el sector financer està més estabilitzat, que hi ha una forta recuperació econòmica i unes primes de risc reduïdes com a conseqüència de les reformes estructurals, la recapitalització bancària i les condicions financeres favorables. No obstant això, l'aplicació de mesures de consolidació fiscal addicionals per garantir una reducció duradora del dèficit públic i la realització de reformes es mantenen com a essencials per seguir reequilibrant l'economia.

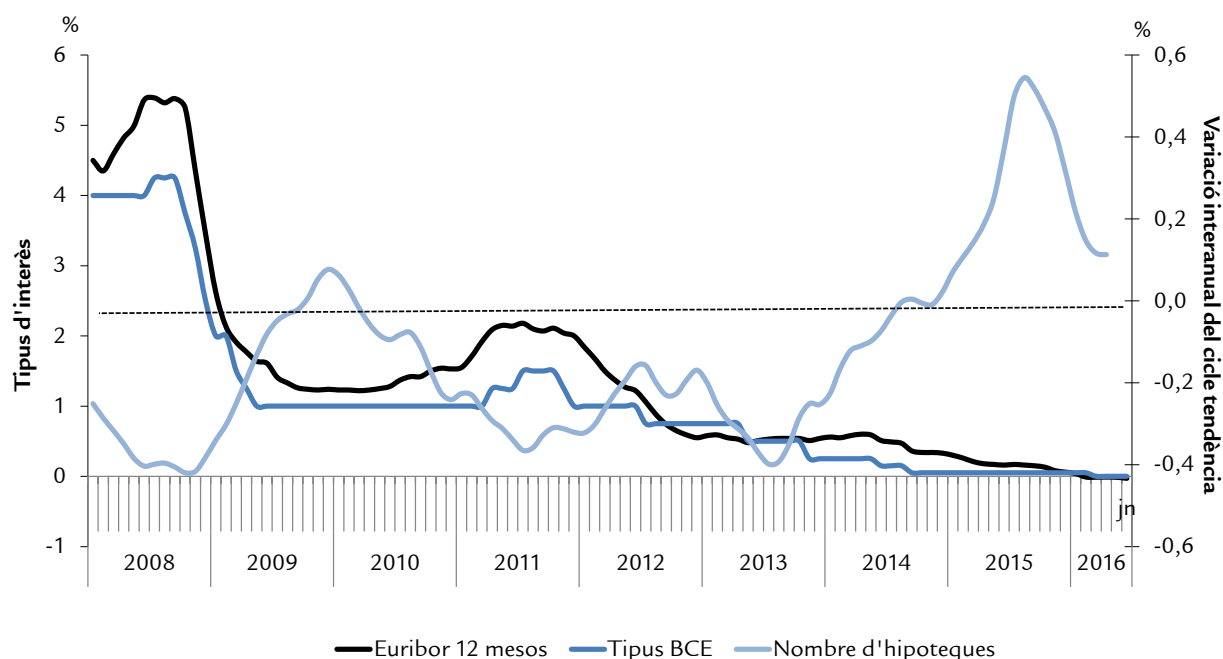
L'EURÍBOR A 12 MESOS DISMINUEIX FINS A UN -0,028% AL JUNY D'enguany.

El **nombre d'oficines bancàries** continua en descens i en el primer trimestre del 2016 hi ha 892 oficines per al conjunt de les Illes Balears, cinquanta menys que un any abans, i amb una tendència que roman encara en signe negatiu. En el conjunt d'Espanya s'aprecia la mateixa evolució a la baixa i en el primer trimestre del 2016 hi ha 30.785 oficines, 1.019 menys que fa un any. El tancament d'oficines es relaciona amb el menor nombre d'**afiliats a la Seguretat Social** per al conjunt balear en aquesta activitat, que pel març d'enguany

arriba a 7.163 persones, un -0,7% de variació interanual. Per illes, l'afiliació disminueix a Mallorca (-0,9%), on es concentren el 94,6% del total d'afiliats, i a Menorca (-1,3%), mentre que a les Pitiüses augmenta el nombre de cotitzadors respecte d'un any enrere (3,6%).

En el mes de juny, el BCE manté el **tipus d'interès oficial** de la zona euro en el 0,00% fixat des del març d'enguany, després de mantenir-lo durant un any i mig en el 0,05% (des del setembre del 2014). L'objectiu d'aquesta mesura històrica és reactivar la situació econòmica davant el risc de deflació. Pel que fa al creixement de la zona euro, en el primer trimestre del 2016 el PIB continua estable en l'1,7%, igual que en el darrer trimestre del 2015, any en què se situà per sobre de l'1% en tots els trimestres. En l'àmbit hipotecari, hi ha una tendència a alça en el nombre d'hipoteques constituïdes a les Illes Balears, tal com es veu més endavant, afavorida per un Euríbor que segueix disminuint i arriba fins a un -0,028% al juny d'enguany. Cal recordar que fa un any la mitjana mensual era de 0,163%. Així, l'índex que serveix de referència per establir l'interès variable de la majoria dels crèdits hipotecaris se situa no només per sota del tipus d'interès oficial del BCE, sinó que continua la senda de disminucions mensuals des del febrer d'enguany.

Gràfic 14. Evolució dels tipus d'interès i hipoteques

Font: BE, Euribor, INE, elaboració pròpia

Els **dipòsits** en entitats bancàries a l'arxipèlag balear sumen 21.698 milions d'euros i augmenten en el primer trimestre d'enguany un 0,2% en comparació del trimestre anterior, i fins a un 6,7% respecte d'un any enrere, mantenint així una tendència a l'alça. Els dipòsits a les Illes Balears, que es divideixen entre els de les administracions públiques (3,6% del total) i els del sector privat (un pes del 96,4%), representen l'1,8% sobre el total de dipòsits en l'àmbit estatal. En el conjunt nacional, al contrari de les Balears, els dipòsits disminueixen en relació amb un any abans (-1,9%) i també si es compara amb el trimestre anterior (-1,2%). Pel que fa al sector privat a les Illes Balears, els dipòsits totals sumen 20.921 milions d'euros en el primer trimestre del 2016, un 6,7% més en termes interanuals, i un 0,2% més en comparació del trimestre anterior. Del total de dipòsits del sector privat, el 39,5% són dipòsits a termini, el 34,4% dipòsits a la vista i el 26,1% restant dipòsits d'estalvi. Respecte de fa un any, continuen augmentant els dipòsits a la vista (a un ritme del 29,7% interanual), seguits dels d'estalvi (17,6%), mentre que els dipòsits a terminicedeixen en relació amb el primer trimestre del 2015 (-12,1%). En termes intertrimestrals, mentre que s'incrementen els dipòsits a la vista (1,5%), les variacions pels dipòsits a termini (0,1%) i pels dipòsits d'estalvi (-0,6%) són quasi menyspreables.

Pel que fa al **crèdit** concedit a les Illes Balears, disminueix un 4,2% en termes interanuals en el primer trimestre de l'any 2016, amb una tendència a la baixa, tot i alentir-se respecte de trimestres anteriors. El total del crèdit en el primer trimestre suma 32.204 milions d'euros, el 91,5% dels quals és per a les llars i les empreses, un 3,0% menys que el crèdit concedit en el mateix trimestre de l'any anterior. La resta

del crèdit correspon a les administracions públiques, que es redueix un 15,7% interanual en aquest primer trimestre. Així, encadena quatre trimestres de variacions interanuals negatives, tot i que fins aleshores augmentava. Pel que fa al crèdit total nacional, el percentatge concedit a les Illes Balears baixa 0,1 p.p. i se situa en un 2,4% de pes en el primer trimestre del 2016. Del crèdit total privat concedit a Espanya, més de la meitat es destina al finançament de les llars (50,9%) i la resta a finançar activitats productives. Des del primer trimestre del 2014, el pes del crèdit que es destina a les activitats productives disminueix, en benefici del crèdit concedit per a les despeses de la llar.

En el mercat hipotecari, del gener a l'abril d'enguany es constitueixen 4.126 **hipoteques** a les Illes Balears, un 10,8% més que durant el mateix període del 2015, amb una tendència que es manté a l'alça. Del total d'hipoteques constituïdes, 3.872 són sobre finques urbanes (un 11,2% més) i la resta sobre finques rústiques (un increment del 5,0%). Així, i pel que fa a les dades mensuals, a l'abril es registren un total de 1.134 hipoteques constituïdes en el conjunt balear, un 23,9% més que a l'abril del 2015. Per illes, la constitució d'hipoteques augmenta a Mallorca i a les Pitiüses amb una tendència a l'alça, mentre que a Menorca s'alenteix el ritme en el mes d'abril (-5,3% en comparació de l'any passat). Pel que fa a l'import hipotecat, que arriba a 187,5 milions d'euros en el quart mes del 2016, augmenta respecte de fa un any un 17,7%, i fins a un 11,6% en termes acumulats de gener a abril. No obstant això, la tendència a l'alça de l'import hipotecat registrada des del maig del 2014 s'alenteix a partir de l'agost de l'any passat.

Pel que fa al nombre d'**efectes impagats** utilitzats com a via de finançament empresarial, la darrera dada és la referida al mes de desembre del 2015. Així, en tot el 2015 els efectes impagats sumaren 16.746, un 12,1% menys que un any enrere, mentre que l'import acumulat fou de 24,76 milions d'euros, un 3,6% inferior a l'import dels efectes impagats en el 2014. Aquesta variable mostrava una tendència a la baixa amb una ràtio en descens entre l'import dels efectes impagats sobre els vençuts, que arribà el 2015 fins a un 1,6% (0,2 p. p. menys que el 2014). L'INE, font que subministrava les dades d'aquesta variable, enguany ha deixat de publicar-les, segons indica en una nota informativa publicada en la seva pàgina oficial. Per tant, aquesta dada estadística no serà present en els nostres informes.

LA RÀTIO DE MOROSITAT DEL SECTOR PRIVAT ES REDUEIX TOT I SER ENCARA ELEVADA PER AL CONJUNT D'ESPANYA.

El nombre de crèdits morosos d'empreses i llars sobre els préstecs concedits continua en xifres elevades, encara que es redueix des de principis del 2014, després de registrar el

valor màxim al desembre del 2013 (13,6%). Així, a l'abril del 2016 la **ràtio de morositat** del sector privat és del 9,9% per al conjunt d'Espanya, nou punts per sobre que abans del 2008.

D'altra banda i segons dades de l'Ibestat, hi ha 33 **deutors concursats** en el primer trimestre del 2016, un 38,9% menys que en el primer trimestre del 2015. Del total dels deutors concursats en aquest període, el 75,8% entren en concurs voluntàriament, 25 menys que fa un any. Quant a la naturalesa, 29 són empreses (17 menys que fa un any) i la resta són persones físiques sense activitat empresarial (quatre menys en aquest cas). Atenent la classificació de les empreses per sectors productius, la majoria dels concursos es registren en els sectors de la construcció (37,9% del total), seguit del comerç (20,7% del total). Respecte d'un any ençà, només augmenta el nombre d'empreses en concurs en el sector de les activitats immobiliàries, financeres i d'assegurances (que passa d'una a tres empreses concursades), mentre que disminueix per a la resta, entre les quals destaca el sector del comerç, amb vuit empreses menys concursades en comparació del primer trimestre del 2015.

4.5. Serveis empresarials i activitats immobiliàries

Taula 30. Indicadors dels serveis empresarials i immobiliaris

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Índex d'activitat dels serveis empresarials				
Índex de xifra de negoci				
Activitats professionals, científiques i tècniques	abril	174,2	↗	7,6
Activitats administratives i serveis auxiliars	abril	110,1	↗	14,8
Índex d'ocupació				
Activitats professionals, científiques i tècniques	abril	95,6	↗	2,4
Activitats administratives i serveis auxiliars	abril	121,7	↗	3,7
Afiliats a serveis empresarials	març	48.835	↗	5,0
Mallorca	març	41.923	↗	4,9
Menorca	març	2.061	→	0,4
Pitiüses	març	4.706	↗	8,1
Afiliats a activitats immobiliàries	març	4.036	↗	11,8
Mallorca	març	3.105	↗	11,1
Menorca	març	255	↗	8,1
Pitiüses	març	651	↗	15,8

Font: Ibestat, TGSS

D'acord amb les dades dels **indicadors d'activitat del sector dels serveis** (IASS) publicades per l'Ibestat, en el mes d'abril del 2016 augmenta tant l'índex de la xifra de negoci com l'índex d'ocupació per als serveis empresarials en comparació

del mes d'abril del 2015. Així, la variació interanual de l'índex de la xifra de negoci dels serveis empresarials a les Illes Balears és d'un 7,6% en activitats professionals, científiques i tècniques, i d'un 14,8% en activitats administratives i serveis

auxiliars. D'aquesta manera, la primera activitat només presenta una variació interanual negativa pel mes de març, mentre que es manté l'augment de l'índex per a la segona activitat des de fa més d'un any. Quant a l'ocupació dels serveis empresarials, es recupera la tendència a l'alça per a ambdós tipus d'activitat amb variacions interanuals positives des del mes de gener d'enguany.

Al març del 2016, el nombre d'afiliats en el sector dels serveis empresarials a les Illes Balears és de 48.835. La variació interanual arriba a un 5,0%, amb la qual cosa es consolida una tendència positiva des de l'inici del 2013. Per règims, els afiliats al règim general són 37.514, un 4,7% més que pel març del 2015. Al règim d'autònoms els afiliats sumen 11.320, un 5,9% més que fa un any. Per illes, l'increment de l'afiliació és present a totes, més en el cas de les Pitiüses (8,1%) que a la resta.

EN EL PRIMER QUADRIMESTRE DE L'ANY LA CONSTITUCIÓ DE SOCIETATS MERCANTILS AUGMENTA UN 16 %.

Segons dades de l'Ibestat, al mes d'abril del 2016 el nombre de societats mercantils constituïdes a les Illes Balears és de 410 empreses noves, 99 més que a l'abril del 2015. Així, a les Illes Balears en el primer quadrimestre d'enguany es creen 1.434 societats mercantils, un 16% més que en el mateix període del 2015. El 99,7% del total de societats constituïdes són de responsabilitat limitada, que també augmenten fins a un 16%, mentre que només es formen 4 societats anònimes, igual que l'any passat. En comparació de les dades per al conjunt d'Espanya, l'increment de societats mercantils a les Balears està per sobre de l'estatal (11,5%), on augmenten també les societats limitades (11,6%) i disminueix la constitució de societats anònimes (-28,4%). Pel que fa al capital subscrit, a les Balears suma 37,8 milions d'euros del gener a l'abril del 2016, un 4,8% menys que en el mateix període de l'any 2015. Alhora, el nombre de dissolucions (345) creix durant el primer quadrimestre respecte a l'any anterior (un 19,8%) a les Illes Balears, per sobre de l'augment registrat en l'àmbit nacional (4,1%). Del total de dissolucions a les Balears, 286 són de caràcter voluntari (29 més que un any abans) i 26 per fusió (16 més, en aquest cas). No obstant això, s'incrementa el nombre d'empreses que s'inscriuen com a cotitzants en el règim general de la Seguretat Social, que en el primer trimestre de l'any són 37.039, un 4,4% més que l'any anterior. L'augment en el nombre d'empreses es produeix des del segon trimestre del 2014, i d'aleshores ençà el creixement s'accelera. Per sectors, en el primer trimestre el nombre d'empreses actives augmenta en tots els sectors, més especialment en el cas de l'hostaleria (7,5%) i en el del transport (7,5%), seguits de la construcció (5,7%).

Pel que fa als **deutors en concurs de creditors**, a les Illes Balears n'hi ha 33 el primer trimestre del 2016, mentre que en el mateix període del 2015 foren 54, segons dades de l'Ibestat. La disminució dels concursos també es dona en l'àmbit nacional (-27,6%). Dels processos concursals a les Balears,

4 corresponen a persones físiques sense activitat empresarial i 29 a empreses, gairebé totes de responsabilitat limitada (el 69,7%), malgrat que es redueixen a quasi la meitat respecte d'un any enrere. Entre les empreses concursades, el 37,9% del total es dediquen a la construcció, seguides de les centrades en el comerç (20,7%). En termes interanuals i per activitat econòmica principal, només augmenten en dues empreses concursades, les dedicades a activitats immobiliàries, financeres i d'assegurances, mentre que disminueixen per a la resta. Per xifra de negoci, les empreses amb una facturació fins a dos milions d'euros (21 empreses) són les més damnificades. El 34,5% de les empreses concursades tenen entre un i cinc assalariats (11 menys que el primer trimestre del 2015) i el mateix percentatge són autònoms (que augmenten en aquest cas en nou empreses concursades).

Segons l'**índex de confiança empresarial** publicat per l'Ibestat, en el segon trimestre del 2016 l'opinió dels empresaris de les Illes Balears sobre l'evolució dels seus negocis millora en comparació d'un any enrere i també respecte del trimestre que acaba. Així, l'índex de confiança empresarial harmonitzat (ICEH), amb un valor de 136,0 punts, augmenta un 0,7% interanual a les Illes Balears, malgrat que se situa per sota de la mitjana nacional (1,9%). Ara bé, el segon trimestre d'enguany en relació amb el primer presenta una variació de l'índex del 4,2%, i encapçala la confiança empresarial dins l'àmbit nacional, on la mitjana és del 0,6% intertrimestral. En comparació de la situació a l'inici del segon trimestre de l'any passat, les expectatives es mantenen en positiu per als empresaris de Menorca (3,1%), però s'alenteixen en el cas de les Pitiüses (0,8%) i aflora una certa desconfiança de l'activitat econòmica en el cas dels empresaris de Mallorca (-0,5%). Per sectors, en aquest segon trimestre milloren les expectatives empresarials en termes interanuals per al sector del transport i l'hostaleria, seguit del comerç, mentre que es genera més desconfiança en el cas dels empresaris del sector de la indústria (-2,8%) i la construcció (-0,6%). Pel que fa a les expectatives empresarials sobre el primer trimestre del 2016, el sector del transport i l'hostaleria encapçala la confiança en la millora de l'activitat econòmica fins al juny (11,8%), seguit del comerç i de la construcció, mentre que el sector industrial manté la desconfiança sobre l'evolució del negoci per a aquest segon trimestre (-2,6%).

EN EL PRIMER QUADRIMESTRE AUGMENTA L'ACTIVITAT IMMOBILIÀRIA A LES ILLES BALEARS.

Quant al **mercat immobiliari**, el nombre d'empreses i de treballadors afiliats a la Seguretat Social continua augmentant en relació amb l'any anterior. Així, al març hi ha 1.215 centres de treball inclosos en les activitats immobiliàries a les Illes Balears, 115 més que al març del 2015. Pel que fa a l'afiliació, al març hi ha 4.036 persones afiliades, un 11,8% més que un any enrere. L'afiliació i els centres de treball s'incrementen a totes les illes, i el 77% dels cotitzants i el 74% dels centres de treball es concentren a Mallorca.

Taula 31. Indicadors del mercat de l'habitatge

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Compravenda d'habitatges	abril	1.166	↗	61,7
Habitatges nous	abril	228	↗	34,1
Habitatges de segona mà	abril	938	↗	70,2
Preu mitjà de l'habitatge lliure (euros/m²)	1r trim	2.054,7	↗	9,6
Habitatge lliure fins a 5 anys d'antiguitat	1r trim	2.360,9	↗	4,5
Habitatge lliure més de 5 anys d'antiguitat	1r trim	2.048,9	↗	10,0
Nombre d'hipoteques sobre habitatges	abril	1134	↗	23,9
Import d'hipoteques sobre habitatges (milers d'€)	abril	187.545	↗	17,7
Import mitjà d'hipoteques sobre habitatges (euros)	abril	165.384	↘	-5,1
Mallorca				
Preu mitjà de l'habitatge lliure (euros/m²)				
Palma de Mallorca	1r trim	1.567,0	↗	4,2
Manacor	1r trim	1.251,1	→	0,4
Inca	1r trim	1.062,8	↘	-4,7
Calvià	1r trim	2.460,5	→	0,3
Menorca				
Preu mitjà de l'habitatge lliure (euros/m²)				
Maó	1r trim	1.147,7	↘	-2,3
Ciutadella de Menorca	1r trim	1.549,7	↗	6,2
Pitiüses				
Preu mitjà de l'habitatge lliure (euros/m²)				
Eivissa - vila	1r trim	2.620,4	↗	16,8
Santa Eulària del Riu	1r trim	2.481,3	↗	11,4

Font: Ibestat a partir de dades de l'INE i del Ministeri de Foment

El creixement del ritme d'activitat dels serveis immobiliaris es reflecteix en la demanda. Així, la **compravenda d'habitatges** a les Illes Balears, que mostra increments interanuals des del mes de març del 2014, augmenta fins a un 61,7% a l'abril d'enguany en comparació de l'abril del 2015. Aquest augment en les compravendes d'habitatges es produeix des de principi d'any de manera que en el primer quadrimestre del 2016 es transmeten 4.232 habitatges, un 30,4% més que en el mateix període de fa un any. A més, l'increment es produeix ja des de gener d'enguany en les transmissions d'habitatges nous que arriben en el primer quadrimestre a 933, un 26,9% més que el primer quadrimestre del 2015. Pel que fa a les transmissions d'habitatges de segona mà, que continuen a l'alça, sumen 3.299 en el primer quadrimestre, un 31,4% més que un any enrere. L'augment de la compravenda d'habitatges des del gener a l'abril del 2016 és present a totes les illes. Així, 3.011 habitatges es transmeten a l'illa de Mallorca en el primer quadrimestre de l'any (una variació del 24,2% interanual), 411 a l'illa de Menorca (23,5%) i 790 a les Pitiüses (67,0%). Per tipus d'habitatge, la compravenda d'habitatge nou en aquest període només disminueix a l'illa de Menorca (-7,7%), mentre que en el mercat de segona mà continua l'activitat a

totes les illes, més en el cas de les Pitiüses (76,1%) que de la resta.

En línia amb aquest repunt de l'activitat immobiliària, la darrera dada d'abril del 2016 mostra un augment del nombre d'**hipoteques** per adquirir un habitatge d'un 23,9% per al conjunt balear. L'import hipotecat també s'incrementa fins a un 17,7% a l'abril en comparació de fa un any. En termes acumulats de gener a abril d'enguany, el nombre total d'hipoteques constituïdes és de 4.126 a les Illes Balears, xifra que suposa un augment del 10,8% respecte del primer quadrimestre del 2015. Pel que fa a l'import hipotecat (777 milions d'euros), l'increment és de l'11,6%. Quant al repartiment territorial, la constitució d'hipoteques creix a les Pitiüses (un 40,9% en el primer quadrimestre de l'any 2016, amb 692 hipoteques constituïdes), i a Mallorca (7,9%), que concentra el 74,9% del total d'hipoteques constituïdes, mentre que disminueix a Menorca (-5,0%). Quant a l'import hipotecat acumulat, augmenta sobretot en el cas de les Pitiüses (97,8%) i de Menorca (19,3%), mentre que disminueix a l'illa de Mallorca (-2,4%). Paral·lelament a l'augment en el mercat hipotecari, les taxacions d'habitatges,

que la majoria de les entitats financeres exigeixen abans de concedir una hipoteca, presenten a les Illes Balears una variació interanual positiva d'un 12,3% en el primer trimestre del 2016, amb un total de 3.515 valoracions.

A més, el preu de l'habitatge lliure segueix pujant en comparació de fa un any a les Illes Balears, ja des del tercer trimestre del 2013, mentre que a la mitjana nacional l'augment interanual es manifesta sols a partir del segon trimestre del 2015. En els primers tres mesos d'enguany el **preu de l'habitatge** arriba a 2.054,7 euros per metre quadrat

a les Illes Balears, un 9,6% més que fa un any, i un 2,0% més si es compara amb el darrer trimestre del 2015. L'increment interanual es dona tant en el preu dels habitatges lliures amb menys de cinc anys d'antiguitat, com en els de més anys de construcció. D'altra banda, el preu continua situant-se per sobre de la mitjana nacional (1.492,4€/m²), que també puja en el quart trimestre un 2,4% interanual i un 0,2% respecte del trimestre anterior, segons dades del Ministeri de Foment. Pel que fa als principals municipis illencs de més de 25.000 habitants, el preu de l'habitatge lliure augmenta en tots excepte a Inca (-4,7%) i Maó (-2,3%).

4.6. Altres serveis

Taula 32. Ocupats en altres serveis

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Activitats sanitàries i serveis socials	març	33.746	↗	4,3
Altres serveis socials	març	22.046	↗	3,9
Administració pública	març	19.628	↗	3,4
Educació	març	20.304	↗	7,1
Serveis de la llar	març	12.619	→	-1,3
Mallorca				
Activitats sanitàries i serveis socials	març	28.812	↗	4,1
Altres serveis socials	març	17.879	↗	3,7
Administració pública	març	15.915	↗	2,8
Educació	març	18.428	↗	7,3
Serveis de la llar	març	9.964	→	-1,3
Menorca				
Activitats sanitàries i serveis socials	març	1.874	↗	4,3
Altres serveis socials	març	1.483	↗	3,6
Administració pública	març	1.970	↗	6,2
Educació	març	734	→	1,7
Serveis de la llar	març	766	↘	-7,0
Pitiüses				
Activitats sanitàries i serveis socials	març	3.031	↗	5,9
Altres serveis socials	març	2.595	↗	6,4
Administració pública	març	1.743	↗	6,0
Educació	març	1.116	↗	6,8
Serveis de la llar	març	1.886	→	1,1

Font: TGSS

Al mes de març hi ha 33.746 persones afiliades a les Illes Balears en **activitats sanitàries i serveis socials**, xifra que representa una variació interanual d'un 4,3%. Des del 2013, la variació interanual és positiva per a totes les Illes, malgrat que es registren variacions intermensuals negatives en alguns casos, amb increments cada mes al voltant d'un 4% respecte

de l'any anterior.

Aquest augment en el nombre d'afiliats es relaciona amb l'increment del personal mèdic i d'infermeria, segons dades de l'enquesta de professionals col·legiats de l'INE. Així, a 31 de desembre del 2015 hi ha 5.355 metges col·legiats a les Illes

Balears, un 2,5% més que l'any anterior. Del total d'efectius col·legiats, n'hi ha 4.909 no jubilats (un 1,6% més), dels quals 2.586 són homes (amb una variació d'un -0,2%) i 2.323 són dones, que s'incrementen en aquest cas un 3,7% interanual. En el conjunt nacional, el nombre de metges col·legiats és de 242.840, un 1,9% més que el 2014, 215.437 dels quals no estan jubilats. En el conjunt estatal augmenten les metgesses no jubilades (un 2,9%, amb un total de 114.015) i disminueixen els homes (un -0,6%, amb un total de 101.422), deixant el còmput total en un increment de l'1,2%. No obstant això, les Illes Balears se situen per sota de la mitjana nacional quant al nombre de metges actius amb 433,7 per cada 100.000 habitants (3,9 més que l'any anterior), mentre que en l'àmbit nacional són 464,03 (5,8 més en aquest cas que l'any 2014). Pel que fa al personal d'infermeria, a les Balears els col·legiats no jubilats augmenten un 4,0%, amb 5.799 professionals en actiu d'un total de 6.318 col·legiats. El 83,3% dels efectius no jubilats són dones (un 3,9% més que l'any anterior) i la resta són homes (un 4,3% més). Hi ha 512,3 col·legiats no jubilats per cada 100.000 habitants, per sota també de la mitjana nacional (535,9), però amb un augment respecte de l'any anterior (16,3 efectius més per cada 100.000 habitants). Pel que fa al dinamisme laboral, segons dades de l'Observatori del Treball de les Illes Balears, a final de l'any 2015 hi ha més facultatius sanitaris demandants d'ocupació a les Balears, tot i que s'han registrat més contractes que durant el 2014. La mitjana de gener a desembre del 2015 de demandants aturats que cerquen feina en activitats sanitàries és de 272 professionals (153 corresponen a personal mèdic i 119 d'infermeria), un 5,8% més que un any enrere. No obstant això, al llarg del 2015 es contracta un 29,4% més de facultatius (4.870 professionals sanitaris més que el 2014). Enguany, en la mitjana dels primers cinc mesos, hi ha 304 demandants aturats que cerquen feina en activitats sanitàries, un 2,7% més que en els mateixos mesos de l'any 2015, provocat per l'augment de l'atur en el cas dels del personal d'infermeria (23,5% amb 163 aturats de mitjana), ja que en el cas del personal mèdic l'atur baixa en aquest període (-14,0% amb 141 metges demandants aturats). Amb tot, els contractes augmenten un 1,2% entre el personal mèdic (944 nous contractes), mentre que disminueix entre el personal d'infermeria fins als 974 nous contractes. Així, en general, fins al maig del 2016 es dona un increment de mig punt percentual en el nombre de nous contractes.

Segons dades del Servei de Salut de les Illes Balears, el 31 de març de 2016 hi ha 57.491 persones pendents d'una cita amb l'especialista, un 3,8% més que fa un any. No obstant això, el temps de demora per tenir la cita es redueix un 17,4%

(de 87,8 dies de mitjana d'espera l'any 2015 a 72,5 dies un any després). Així mateix, augmenta el nombre de pacients pendents d'una intervenció quirúrgica, que el darrer dia de març del 2016 és de 13.845 (un 1,0% més que el mateix dia del 2015). Alhora, el temps d'espera per ser intervingut també disminueix (-11,1%) i passa de 107,5 dies de mitjana el 31 de març del 2015 a 95,6 dies el mateix dia d'enguany. Cal recordar que aquesta reducció del temps d'espera per a una intervenció quirúrgica s'emmarca dins un programa que dissenyà el Servei de Salut i que es posà en marxa el novembre de l'any 2014 per corregir la tendència a l'alça de la xifra de pacients i per reduir el temps d'espera.

EL NOMBRE DE TARGETES SANITÀRIES INDIVIDUALS AUGMENTA PER SOBRE DEL PUNT PERCENTUAL ELS TRES DARRERS ANYS.

El nombre de targetes sanitàries individuals que permeten accedir als serveis sanitaris del sistema sanitari públic de les Illes Balears augmenta per sobre del punt percentual els tres darrers anys davant un increment del nombre de consultes als centres de salut. Així, l'1 de gener del 2016 hi ha 1.073.904 targetes sanitàries emeses en el conjunt de les Illes Balears, un 1,2% més que l'any abans. El 78,9% d'aquestes targetes són emeses a Mallorca, el 13,2% a les Pitiüses i el 7,9% restant a Menorca. A totes les Illes augmenta el nombre de targetes sol·licitades, excepte a Menorca (-0,8%). Cal destacar que a partir de gener d'enguany l'emissió d'aquesta targeta és gratuïta, perquè el Govern n'ha eliminat el pagament per mitjà de la Llei de pressuposts de la Comunitat Autònoma. A més, a partir d'abril el col·lectiu d'immigrants en situació irregular a les Balears disposen d'una targeta per accedir a l'assistència sanitària.

En línia amb l'augment de l'activitat hospitalària a les Illes Balears, el nombre de receptes facturades del Sistema Nacional de Salut és un 0,4% més que en el mateix període del 2015 i suma 5,7 milions en el primer quadrimestre del 2016, segons dades del Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat. La despesa farmacèutica mitjançant recepta oficial del Sistema Nacional de Salut acumula fins a l'abril 61,9 milions d'euros (un 3,2% interanual de pujada). Així doncs, el primer quadrimestre del 2016, la despesa mitjana per recepta facturada és de 10,86 euros, un 2,8% més que l'any anterior, i ja a partir d'enguany per sobre de la mitjana nacional (10,80 euros de despesa mitjana amb una variació interanual d'un 1,9%). Així, augmenta la despesa farmacèutica pública després dels retrocessos del 2012, quan entrà en vigor el sistema d'aportació farmacèutica segons criteris de renda i de condició d'assegurat. També

durant el 2013, a causa de l'encariment per l'actualització de la llista de medicaments que quedaven exclosos de la prestació farmacèutica en el Sistema Nacional de Salut. A això s'afegeix la regulació del sistema de preus de referència i d'agrupacions homogènies de medicaments en el Sistema Nacional de Salut l'any 2014 (Reial decret 177/2014, de 21 de març), que fixà els màxims en els preus dels medicaments inclosos en la prestació farmacèutica.

D'altra banda, la sanitat privada també augmenta entre el 2014 i el 2015 a les Illes Balears, segons dades de la Federació d'Associacions per a la Defensa de la Sanitat Pública. Així les coses, les Illes Balears se situen com la tercera comunitat autònoma que té més privatització sanitària, només per darrera de Madrid i Catalunya.

Al març del 2016 hi ha 22.046 persones afiliades en el conjunt d'activitats que formen la branca d'**altres serveis socials** a les Illes Balears, amb una taxa de variació positiva per al conjunt balear d'un 3,9%. El nombre d'afiliats es recupera a totes les Illes i des del febrer d'enguany tant les variacions d'afiliats intermensuals com respecte d'un any ençà són positives.

Segons dades del Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat, el 30 d'abril del 2016 hi ha 24.512 sol·licituds de prestació per dependència a les Illes Balears. El 2,2% de la població sol·licita aquest tipus de prestació, per sota de la mitjana nacional, que és del 3,5%. S'han resolt 22.391 sol·licituds, de les quals 17.648 corresponen a sol·licitants amb dret a prestació i 11.930 tenen efectivament prestació, 266 més que el gener d'enguany. Un any enrere els sol·licitants amb dret a prestació eren 13.357 a les Illes Balears i 11.404 foren beneficiaris amb prestació sobre un total de 23.899 sol·licituds. Aquestes xifres signifiquen que el 30 d'abril del 2016 hi ha un 32,1% més de sol·licitants amb dret a prestació i un 4,6% més de beneficiaris amb prestació, amb un nombre de sol·licituds registrades un 2,6% superior que fa un any.

Pel que fa al sistema de pensions, la pensió contributiva inclou els casos de jubilació, incapacitat permanent, viduitat i orfandat. L'1 de maig del 2016 hi ha a les Illes Balears 182.765 pensionistes, un 1,5% més que un any enrere. Quant a la pensió mitjana, és un 2,2% superior a la del mateix mes de l'any passat, considerant tots els règims del Sistema de la Seguretat Social. Així, la pensió mitjana se situa en 833,06 euros a les Illes Balears, per sota de la nacional, que

és de 902,31 euros, la qual augmenta un 1,9% en termes interanuals. D'aquestes prestacions, la pensió mitjana per jubilació és de 957,44 euros a les Illes, un 2,2% més que fa un any, però encara per sota de la mitjana nacional, que se situa en 1.041,15 euros (un 2,1% més que un any enrere). L'1 de maig de 2016, a les Illes hi ha 144.141 pensionistes jubilats, un 2,4% més que fa un any, percentatge superior al nacional (1,6%). Pel que fa a les pensions no contributives o assistencials, el primer dia de maig la mitjana mensual per jubilació és de 355,81 euros, un 1,5% menys que l'any anterior, situant-se pràcticament igual que la pensió contributiva per jubilació nacional (357,15). La mitjana mensual de la pensió no contributiva per invalidesa és de 400,76 euros a les Balears, que augmenta en aquest cas un 1,4% respecte del maig del 2015 i se situa lleugerament per sobre de la mitjana nacional (399,41 euros), la qual s'incrementa sols mig punt en relació amb el maig de l'any passat. Cal recordar que segons la Llei de pressuposts generals de l'Estat per al 2016, la revalorització de les pensions continua en el 0,25% per tercer any consecutiu.

EL PRIMER TRIMESTRE, LA TAXA D'ABANDONAMENT ESCOLAR DISMINUEIX A LES ILLES.

El març del 2016 hi ha 20.304 persones afiliades en el sector de l'**educació** a les Illes Balears, amb una variació interanual positiva d'un 7,1%. L'afiliació augmenta a totes les Illes el primer trimestre de l'any, més en el cas de Mallorca (7,3%) i les Pitiüses (6,8%) que a Menorca (1,7%).

Segons dades de l'Ibestat, en el primer trimestre del 2016 la taxa d'abandonament escolar dels joves d'entre 18 i 24 anys que han acabat com a màxim la primera etapa de l'educació secundària és del 25,8% a les Illes Balears (el 31,9% en el cas dels homes i el 19,3% en el de les dones). En general disminueix l'abandonament escolar a les Illes Balears respecte del primer trimestre del 2015, que fou del 26,5%. No obstant això, per sexe augmenta 1,1 punts percentuals en el cas dels homes, mentre que disminueix 2,6 punts percentuals en el cas de les dones. Malgrat que l'abandonament escolar disminueix a les Illes Balears, la taxa de l'arxipèlag és, després de Ceuta, la més alta en comparació de la resta de comunitats autònomes, i per tant per sobre de la mitjana nacional, que se situa en el primer trimestre de l'any per sota del 20%. Pel que fa a Europa, la taxa d'abandonament escolar queda en un 11,0% en el 2015, segons les darreres dades de l'EPA. Així les coses, la

taxa a Espanya està 9 punts percentuals per sobre i continua sent el país de la Unió Europea amb la taxa d'abandonament escolar més elevada. Així, malgrat la millora de les dades, els objectius europeus en educació de l'estratègia Europa 2020 encara són lluny. S'hauria d'aconseguir una taxa d'abandonament escolar inferior al 10% en el conjunt de la Unió Europea i, per a Espanya, inferior al 15%.

Pel que fa als estudis universitaris, hi ha 3.420 places ofertes per cursar els diferents graus a centres propis de la Universitat de les Illes Balears i adscrits (el nou grau de Medicina inclòs) per al curs escolar 2016-2017. Així mateix, el Decret pel qual s'aproven els preus públics dels serveis acadèmics i administratius corresponents als ensenyaments oficials de la Universitat de les Illes Balears (UIB) manté per tercer any consecutiu el preu de la matrícula dels diferents estudis per al curs vinent. Enguany, segons les darreres dades de la UIB, el nombre d'alumnes que s'han matriculat ha disminuït fins a un 1,3% en estudis de grau, mentre que han augmentat fins a un 7,2% en estudis de postgrau. D'entre els alumnes que es matriculen en estudis de grau, els de nou ingrés disminueixen un 3,3%. Contràriament, a la Universitat Nacional d'Educació a Distància de les Illes Balears (UNED) augmenta el nombre d'alumnes any rere any. Aquest curs els estudiants inscrits en estudis de grau han augmentat un 3,2% i devers un 10% en els estudis del curs d'accés a la universitat.

Pel que fa a la formació professional, l'oferta formativa del pròxim curs 2016-2017 inclou 11 cicles més, dos dels quals són de nova implantació.

EL GENER D'enguany hi ha un 3,3% més d'empleats públics a les Illes Balears.

Al març del 2016 hi ha 19.628 persones que treballen a l'**Administració pública** (serveis generals), un 3,4% més que en el mateix mes de l'any anterior per al conjunt de les Illes Balears. L'afiliació augmenta a totes les Illes, més en el cas

de Menorca (6,2%) i de les Pitiüses (6,0%) que a Mallorca (2,8%), on es concentra el 81% de l'afiliació.

Segons dades del *Butlletí Estadístic del Personal al Servei de les Administracions Públiques* que publica cada semestre el Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques, al gener del 2016 hi ha a les Illes Balears 55.749 empleats públics, 263 menys que el juliol passat, però n'hi ha 1.798 més que fa un any. Del total d'empleats públics a principi d'any, 10.566 pertanyen a l'Administració pública estatal (267 menys que l'any anterior), 28.982 a l'Administració autonòmica (1.803 més que un any enrere), 14.375 a l'Administració local (243 més) i 1.826 a les universitats (19 més que fa un any). Sumant totes les comunitats autònomes, el gener d'enguany hi ha 25.524 empleats públics menys que un any enrere, amb una disminució d'efectius estatals (-1,6%) i locals (-4,9%), mentre que augmenten els que presten serveis en l'àmbit autonòmic (0,8%) i les universitats (0,4%).

Cal recordar que el Projecte de pressuposts generals de l'Estat per a l'any 2016 preveu un increment de les retribucions per als empleats públics d'un 1% respecte al 31 de desembre del 2015 i una taxa de reposició del 50% amb caràcter general, que augmenta fins al 100% per a alguns sectors considerats prioritaris, com ara acció exterior de l'Estat, assistència directa als usuaris dels serveis socials, gestió de prestacions i polítiques actives en matèria de treball, places de militars professionals de tropa i marineria. Alhora, es mantenen les restriccions a la contractació de personal laboral temporal i de funcionaris interins.

Pel que fa a l'afiliació dels **serveis de la llar**, que augmenta des del juny del 2012 fins al desembre del 2013, s'alenteix a principi de l'any 2014 per al conjunt balear i arriba a 12.619 persones al març del 2016, un 1,3% menys que al març passat. La variació interanual es frena a totes les Illes, amb una disminució més significativa en el cas de Menorca (-7,0%).

III. MERCAT LABORAL

1

Context. Espanya i la UE-28

Taula 33. Indicadors d'ocupació i atur (Illes Balears, Espanya i UE-28)

Indicador	Illes Balears			Espanya			Europa (UE-28)		
	Període: 1T16			Període: 1T16			Període: 4T15		
	Darrera dada	Cicle-tendència T^t_{t-12} (%)		Darrera dada	Cicle-tendència T^t_{t-12} (%)		Darrera dada	Cicle-tendència T^t_{t-12} (%)	
Persones actives (milers)	601,9	↗	2,4	22.821,0	→	-0,5	244.288,2	→	0,2
Taxa d'activitat (%)	64,0	→	1,1	59,3	→	-0,2	57,6	→	-0,1
Taxa d'ocupació (de 16 anys i més) (%)	52,2	↗	3,4	46,8	→	1,5	52,4	→	0,5
Persones ocupades (milers)	491,1	↗	6,8	18.029,6	↗	3,2	222.176,7	→	1,1
Homes	265,2	↗	5,9	9.847,7	↗	3,5	120.306,4	→	1,2
Dones	225,9	↗	6,7	8.182,2	↗	3,0	101.870,4	→	1,1
Persones menors de 25 anys	18,7	→	-1,7	771,1	↗	4,2	18.686,5	→	-0,4
Persones de 25 a 54 anys	398,2	↗	6,6	14.371,7	↗	2,2	163.629,6	→	0,6
Persones de 55 anys i més	74,2	↗	6,2	2.886,8	↗	8,6	34.884,8	↗	3,3
Persones estrangeres	92,0	↗	4,4	1.919,3	↗	4,7	16.325,3	↗	5,4
Persones en atur (milers)	110,8	↘	-15,9	4.791,4	↘	-12,1	22.111,4	↘	-8,5
Homes	60,5	↘	-13,2	2.378,0	↘	-15,2	11.712,8	↘	-9,1
Dones	50,3	↘	-16,2	2.413,5	↘	-9,3	10.398,7	↘	-8,6
Persones menors de 25 anys	21,2	↗	3,7	670,2	↘	-14,3	4.453,8	↘	-10,3
Persones de 25 a 54 anys	77,7	↘	-17,0	3.519,1	↘	-13,4	14.988,5	↘	-9,2
Persones de 55 anys i més	11,9	↘	-28,2	602,1	→	0,4	2.574,5	↘	-4,0
Persones estrangeres	35,2	↘	-12,9	811,8	↘	-13,3	2.726,3	↘	-7,0
Taxa d'atur (%)	18,4	↘	-3,9	21,0	↘	-2,8	9,1	→	-0,9
Homes	18,6	↘	-3,1	19,5	↘	-3,3	8,9	→	-0,9
Dones	18,2	↘	-4,8	22,8	↘	-2,2	9,3	→	-0,9
Persones menors de 25 anys	53,0	→	1,1	46,5	↘	-4,9	19,6	→	-1,9
Persones de 25 a 54 anys	16,3	↘	-3,9	19,7	↘	-2,8	8,4	→	-0,9
Persones de 55 anys i més	13,8	↘	-5,3	17,3	→	-1,1	6,8	→	-0,5
Persones estrangeres	27,7	↘	-4,5	29,7	↘	-3,9	14,3	→	-0,1
Taxa de temporalitat (%)	24,7	→	1,6	25,0	→	1,4	14,3	→	0,2
Homes	27,5	→	1,0	24,9	→	1,4	13,9	→	0,1
Dones	21,7	↗	2,4	25,2	→	1,5	14,7	→	0,3
% persones autoocupades	19,7	→	-1,1	17,1	→	-0,4	10,5	→	-0,2

Font: Eurostat, INE, OTIB

Nota: la variació de les taxes es dona com a diferència de punts percentuals respecte al mateix període de l'any anterior

L'economia de la zona euro creix un 0,5% en el primer trimestre del 2016 per la baixa demanda i la caiguda dels preus, la qual cosa representa una dècima menys del que s'havia previst segons l'Eurostat. El creixement intertrimestral se situa en un 0,3%. En l'informe de primavera, la Comissió Europea ha revisat a la baixa la previsió de l'activitat de la zona euro fins a l'1,6% el 2016 i l'1,8% el 2017. Aquesta reducció s'explica per la previsió de les diferents economies d'un creixement més moderat de l'activitat, tal com s'ha comentat en l'apartat de l'entorn internacional. Alhora, les estimacions de l'FMI són lleugerament inferiors (1,5% i 1,6%, respectivament).

Tanmateix, el mercat de treball manté l'evolució positiva en el conjunt de la UE-28. Segons les dades del quart trimestre, el darrer disponible, el nombre d'actius augmenta un 0,2% i el d'ocupats un 1,2%, en ambdós casos superen el creixement del trimestre anterior. Quant al perfil dels ocupats, el nombre d'homes creix més que el de dones (1,3% i 1,1%, respectivament). Per edat, les franges més joves i més grans creixen amb més intensitat i amb valors molt semblants (3,2% i 3,1%), en canvi els treballadors de 25 a 54 anys ho fan de manera més moderada (0,7%). També guanyen efectius els estrangers (5,5%). Atès l'increment de la població ocupada, la taxa d'ocupació puja mig punt percentual i assolix el 52,4% de la població activa.

Pel que fa a l'atur, el darrer trimestre del 2015 és el novè amb disminucions del nombre de persones en atur (-9,0%). Aquest descens interanual situa la taxa d'atur de la Unió Europea en el 9,1%, una dècima per sobre de la del trimestre anterior i 0,9 p.p. per sota de la d'ara fa un any. La taxa d'atur baixa a tots els grups sociodemogràfics. En el cas de les dones la taxa és més alta que en els homes (9,3% i 8,9%); per edats, la taxa és considerablement superior entre els menors de 25 anys (19,6%), seguida de la dels de 25 a 54 anys (8,4%), i de la taxa dels majors de 55 anys (6,8%). En el cas dels estrangers, la ràtio entre el nombre d'aturats i la població activa és del 14,3% en els darrers tres mesos de l'any. En termes interanuals, les taxes d'homes i dones cauen 0,9 p.p. Per edats, destaca la reducció entre els més joves (-1,9 p.p.), i entre els estrangers la caiguda és més moderada (-0,1 p.p.).

A Espanya, la comptabilitat nacional trimestral de l'INE presenta un creixement interanual de l'economia espanyola del 3,4% en el primer trimestre del 2016, com s'ha vist en

l'apartat dedicat a l'economia espanyola. El mercat de treball manté també una evolució positiva en aquest període; malgrat això, el nombre de persones actives presenta per tercer trimestre consecutiu una reducció interanual del -0,3%. Així, la taxa d'activitat també es redueix 0,2 p.p. i assolix el 59,3% de la població espanyola de més de 16 anys. En canvi, el nombre d'ocupats se situa en 18.029.600, un 3,3% més que ara fa un any. La taxa d'ocupació creix un punt i mig, fins al 46,8%. L'ocupació augmenta més entre els homes (+3,4%), els majors de 55 anys (+8,8%) i els estrangers (+4,5%).

L'atur es manté en xifres negatives des de fa dos anys i mig. Així, el nombre de persones desocupades en el primer trimestre del 2016 continua per sota dels cinc milions -4.791.400 persones-, un 12,0% per sota del valor del mateix trimestre del 2015. Per tant, la taxa d'atur també baixa gairebé tres punts (-2,8 p.p.) i se situa en el 21,0% dels actius, el valor més baix d'un primer trimestre des de l'any 2010. Els descensos més destacables de la taxa d'atur són els següents: els homes (-3,3 p.p.), els joves menors de 25 anys (-4,9 p.p.) i els estrangers (-3,9 p.p.). Ara bé, els estrangers, i especialment els joves, han de fer front a les taxes més elevades (29,7% i 46,5%, respectivament). Aquest és un fet que es repeteix al llarg dels trimestres d'ençà del primer trimestre del 2005, i que no es pot relacionar directament amb la crisi econòmica. Per tant, es pot dir que és un fet estructural de la economia espanyola, si bé s'ha vist accentuat considerablement amb la recessió dels darrers anys.

A les Illes Balears, al contrari que a Espanya, el nombre de persones actives augmenta considerablement (2,6%), fet que incrementa la taxa d'activitat en 1,1 p.p., fins a arribar a un valor del 64,0% de la població balear en edat de treballar en els primers tres mesos del 2016. Amb aquest resultat se situa com la segona comunitat autònoma amb el valor més alt, només per darrere de Madrid, i quasi cinc punts per sobre de la mitjana espanyola. El nombre d'ocupats creix un +7,7% en termes interanuals. Aquest augment es dona a tots els grups sociodemogràfics, excepte en el de menors de 25 anys (-4,1%), i especialment entre les dones (8,6%), els treballadors de 25 a 54 anys (8,8%) i els estrangers (4,8%).

El nombre de persones desocupades a les Illes en els primers tres mesos del 2016 és de 110.800 persones segons l'EPA, el valor més baix d'un primer trimestre d'ençà del 2009. Tots

els col·lectius disminueixen els aturats, excepte els menors de 25 anys (1,0%). Destaca la reducció entre els majors de 55 anys (-28,7%) i entre les dones (-19,1%). A les Balears, atesa la gran vinculació amb el turisme, el primer trimestre, que es considera de temporada baixa, sol ser el que presenta la taxa d'atur més alta de l'any. El 2016 assolix el 18,4% dels actius, 3,9 p. p. per sota de la d'ara fa un any i 2,6 p. p. per sota de la mitjana espanyola. Respecte del primer trimestre del 2015, tots els grups redueixen la taxa d'atur, excepte els menors de 25 anys, que l'incrementen 1,1 p. p. També a les Balears els col·lectius que han de fer front a les taxes d'atur més altes són els estrangers i els joves. En el primer cas, un de cada quatre estrangers està desocupat (27,7%), proporció que en el cas

dels joves és preocupant, ja que més d'un de cada dos joves figura a l'EPA com a aturat (53,0%).

Aquesta mateixa font ofereix dades d'ocupació i atur de les Illes Balears desagregades per sectors econòmics. En el primer trimestre del 2016 tots els sectors incrementen el nombre d'ocupats en termes interanuals —excepte la construcció (-1,9%)—, i especialment els serveis (9,7%) i la indústria (1,9%), mentre que l'agricultura es manté (0,0%). Pel que fa a l'atur, així com baixa a l'agricultura i a la construcció (-42,2%), augmenta en els serveis (3,6%) i, sobretot, en la indústria (153,8%).

2 Ocupació i atur a les Illes Balears

Taula 34. Indicadors del mercat laboral a les Illes Balears

	Darrera dada		Cicle-tendència T _{t-12} (%)	
Total de persones d'alta a la Seguretat Social¹	maig	503.773	↗	5,9
Assalariats	maig	395.694	↗	6,7
Autònoms i altres règims especials	maig	108.079	↗	2,2
Homes	maig	267.320	↗	5,8
Dones	maig	236.453	↗	6,0
Estrangers UE-28	maig	50.891	↗	7,8
Estrangers no UE	maig	42.355	↗	8,8
Persones en atur registrades	maig	49.986	↘	-12,8
Homes	maig	22.760	↘	-15,3
Dones	maig	27.226	↘	-10,8
Persones menors de 25 anys	maig	4.878	↘	-14,5
Persones de 25 a 54 anys	maig	32.953	↘	-14,3
Persones de 55 anys i més	maig	12.155	↘	-6,5
Estrangers UE-28	maig	3.240	↘	-7,6
Estrangers no UE	maig	5.996	↘	-14,8
Persones en atur registrades fa més de 12 mesos	maig	19.331	↘	-16,3
Total contractes registrats	maig	67.006	↗	13,6
Contractes indefinits	maig	8.084	↗	17,3
Contractes temporals	maig	58.922	↗	13,9
Contractes a temps parcial	maig	18.985	↗	9,4
Contractes fixos discontinus	maig	4.640	↗	8,7

Font: TGSS, SOIB, OTIB

¹ Afiliats als règims general, d'autònoms, i als règims especials agrari, de la mar i de la llar de la Seguretat Social. No inclou afiliats a MUFACE i ISFAS ni règims especials menors de la Seguretat Social

Els primers cinc mesos de 2016 mantenen l'evolució positiva dels darrers tres anys. Així, al maig el nombre de persones desocupades està per sota de 50.000 —la xifra més baixa d'un maig en els darrers vuit anys—, i això representa un descens del 15,0% respecte de fa un any. Alhora, l'afiliació registra un total de 503.773 persones d'alta a la Seguretat Social en el mes de maig, la qual cosa significa un augment del 5,5% en termes interanuals. La taxa d'atur d'aquest cinquè mes del 2016 és del 9,0% de la població activa, dos punts percentuals per sota de la taxa del mateix mes del 2015.

El darrer dia del mes de maig del 2016, com s'ha comentat, el nombre de persones en situació d'atur a les Illes Balears és de 49.986, un 15,0% menys que al maig del 2015. A Espanya,

en aquest mes, l'atur també baixa un 7,7% interanual i s'assoleix la xifra de 3.891.403 persones desocupades. De fet, totes les autonomies, amb l'excepció de Cantàbria (+1,3%), experimenten reduccions de l'atur en termes interanuals. Destaquen especialment les Illes Balears (-15,0%), Aragó (-13,0%) i La Rioja (-12,6%).

L'ATUR REGISTRAT ÉS EL MÉS BAIX D'UN MES DE MAIG D'ENÇÀ DEL 2008.

Quant al perfil de les persones en atur, en termes interanuals les disminucions més importants les experimenten els homes (-17,5%), els quals representen el 45,5% de les persones desocupades. Per edat, el descens més important el registren els menors de 25 anys (-19,4%), que ja encadenen

pràcticament quatre anys amb baixades del nombre d'aturats. Els segueixen el grup de 25 a 54 anys (-17,1%) i els majors de 55 anys (-6,8%). Per nacionalitat, la minva en el nombre de desocupats la lideren els ciutadans extracomunitaris (-16,9%) respecte del maig del 2015. S'ha de dir que en els darrers anys aquest col·lectiu ha experimentat una reducció del seu pes. De fet, des del maig del 2009 i 2010, el pes dels estrangers (26,0%, en ambdós casos) s'ha anat reduint fins que al maig del 2016 ha arribat al 18,5% dels aturats de les Illes Balears. Quant a la durada de la demanda d'ocupació, s'observa una reducció entre les persones que porten més d'un any inscrites com a demandants en el SOIB (-16,3%), i també en la resta de durades.

La distribució sectorial de l'atur mostra una minva interanual del nombre de persones en atur en tots els sectors econòmics de les Illes. Lidera el descens l'agricultura (-20,2%), que encadena 16 mesos consecutius en negatiu. La segueixen la construcció (-18,3%), que porta des de la segona meitat del 2010 reduint el nombre de persones desocupades, i la indústria (-15,8%), en xifres negatives des de finals de l'any 2012. Pel que fa als serveis, la disminució més intensa és a l'hostaleria (-16,3%), seguida del comerç (-14,0%) i de la resta del sector serveis (-13,2%).

En el mes de maig s'han registrat 67.006 contractes a les Illes Balears, un 18,7% més que ara fa un any i un 43,3% més que en el mes d'abril. A Espanya, la nova contractació creix un 11,1% interanual i se signen 1.748.449 contractes. Pel que fa a les dades del maig del 2015, la contractació indefinida a les Illes augmenta més que la temporal (21,6% i 18,4%, respectivament). Així, el pes dels contractes indefinits respecte del total és del 12,1% a les Balears, xifra superior a la del conjunt de l'Estat (8,3%). Per modalitat,

s'incrementa la contractació més intensament entre els de tipus indefinit a temps complet (35,9%) i entre els temporals a temps complet (20,8%). També creixen els contractes a temps parcial, tant els de caire temporal com els indefinits (13,2% i 9,5%, respectivament). Per sectors, la contractació creix a tots els sectors —excepte a l'agricultura (-7,6%)—, especialment a l'hostaleria (21,9%) i a la resta del sector serveis (19,6%), seguits de la indústria (15,1%), el comerç (13,8%) i la construcció (3,3%).

El darrer dia del mes de maig del 2016 hi ha 503.773 persones en alta a la Seguretat Social a les Illes Balears, fet que suposa un creixement del 5,5% en termes interanuals. Cal destacar que la xifra d'afiliats del maig és la més alta d'un mes de maig en tota la sèrie estudiada (des del 1996), i supera fins i tot els valors d'afiliació dels anys anteriors a la crisi econòmica. Al mateix temps, a quasi totes les comunitats autònomes, excepte a Extremadura (-0,6%) i Cantàbria (-0,4%), augmenta el nombre de persones que treballen, i també en el conjunt de l'Estat, on continua incrementant-se l'afiliació (2,0%). Aquesta pujada del mes de maig és més intensa en el règim general (6,4%) que, d'altra banda, a la vegada és el que té més pes. Les següents taxes interanuals més altes corresponen al règim especial de la mar (5,7%), l'especial agrari (3,4%) i el règim especial de treballadors autònoms (2,5%). En canvi, disminueix l'afiliació del maig al règim especial de la llar (-1,1%). Per sexes, en ambdós casos l'increment és pràcticament el mateix (5,5% els homes i 5,4% les dones). També destaca l'augment de l'afiliació dels menors de 25 anys (13,8%) i dels estrangers comunitaris (8,6%).

DISMINUEIX LA TAXA D'ATUR A TOTES LES ILLES EN COMPARACIÓ DEL MAIG DEL 2015.

Taula 35. Indicadors del mercat laboral per illes

	Darrera dada		Cicle-tendència T _{t-12} (%)	
Mallorca				
Població activa ¹	maig	436.316	↗	3,0
Afiliats a la Seguretat Social ²	maig	394.764	↗	5,5
Afiliats a la Seguretat Social EJC ³	1r trim	235.716,3	↗	7,2
Aturats registrats	maig	41.552	↘	-11,9
Taxa d'atur registrat (%) ⁴	maig	9,5	→	-1,9
Contractes registrats	maig	45.574	↗	13,1
Menorca				
Població activa ¹	maig	37.086	→	1,0
Afiliats a la Seguretat Social ²	maig	33.674	↗	4,0
Afiliats a la Seguretat Social EJC ³	1r trim	15.826,4	↗	5,2
Aturats registrats	maig	3.412	↘	-15,1
Taxa d'atur registrat (%) ⁴	maig	9,2	↘	-2,3
Contractes registrats	maig	5.242	↗	10,1
Eivissa				
Població activa ¹	maig	73.550	↗	6,2
Afiliats a la Seguretat Social ²	maig	68.759	↗	8,6
Afiliats a la Seguretat Social EJC ³	1r trim	29.085,9	↗	9,0
Aturats registrats	maig	4.791	↘	-15,4
Taxa d'atur registrat (%) ⁴	maig	6,5	↘	-2,2
Contractes registrats	maig	14.774	↗	15,2
Formentera				
Població activa ¹	maig	5.400	↗	4,5
Afiliats a la Seguretat Social ²	maig	5.169	↗	4,5
Afiliats a la Seguretat Social EJC ³	1r trim	1.609,5	↗	9,6
Aturats registrats	maig	231	↘	-12,7
Taxa d'atur registrat (%) ⁴	maig	4,3	→	-1,2
Contractes registrats	maig	1.416	↗	6,4

Font: TGSS, SOIB, OTIB, lbestat

¹ Població activa = aturats + afiliats del mateix mes

² Afiliats als règims general, d'autònoms, i als règims especials agrari, de la mar i de la llar de la Seguretat Social. No inclou afiliats a MUFACE i ISFAS ni règims especials menors de la Seguretat Social

³ Afiliacions al Règim General de la Seguretat Social en Equivalència a Jornada Completa

⁴ Taxa d'atur calculada a partir de l'atur registrat i la població activa. Variació com a diferència de punts percentuals respecte del mateix mes de l'any anterior

Totes les illes experimenten reduccions de l'atur en termes interanuals. Destaca la disminució del nombre d'aturats a Eivissa (-20,6%), Menorca (-19,1%), Formentera (-16,6%) i Mallorca (-14,0%). En referència a la taxa d'atur, al maig de 2016 totes les illes se situen per sota del 10% de la població activa. Les taxes més baixes les registren les Pitiüses (un 4,3% a Formentera i un 6,5% a Eivissa), seguides per Menorca (9,2%) i Mallorca (9,5%). En termes interanuals, la taxa d'atur s'ha reduït a tot l'arxipèlag, amb valors que oscil·len

entre els -1,2 p.p. de l'illa de Formentera i els -2,3 p.p. de Menorca.

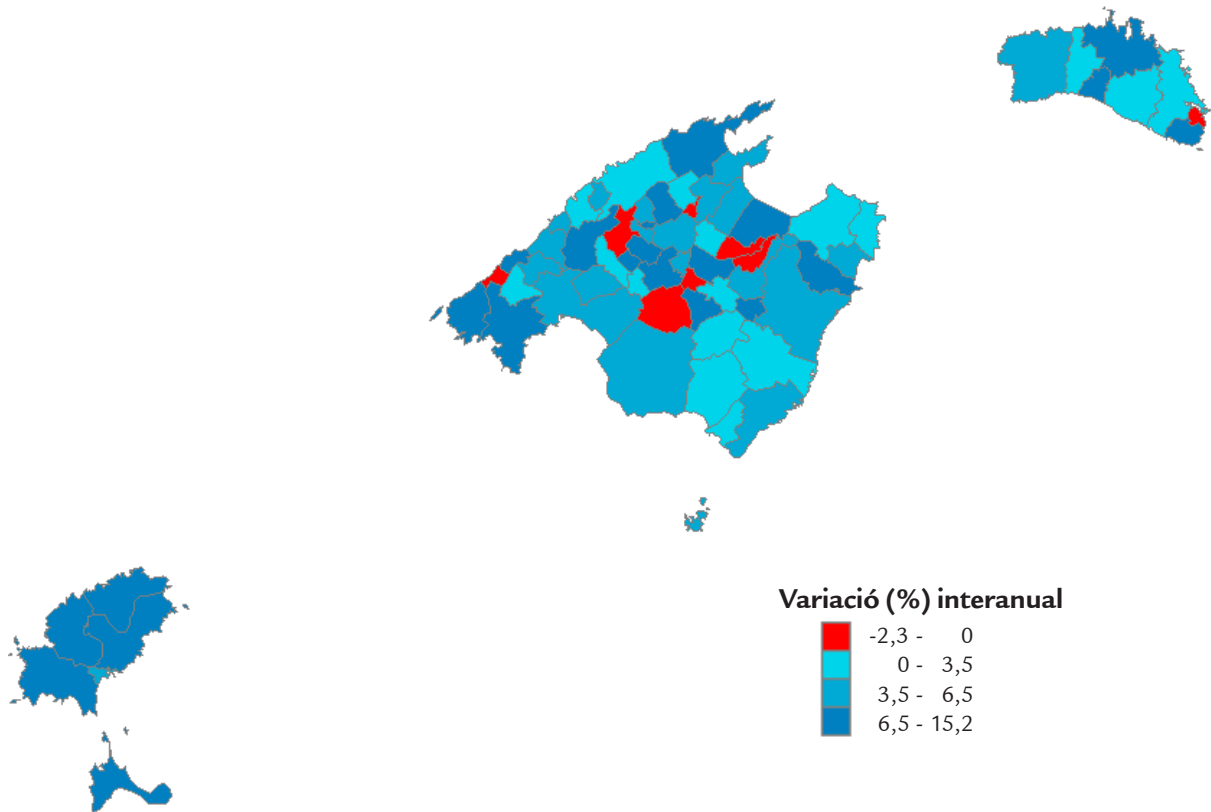
El nombre de contractes del mes de maig d'enguany és major que el del mes de maig del 2015 a cada una de les illes. Així, augmenta especialment a Formentera (25,1%), seguida d'Eivissa (24,0%), Menorca (20,1%) i Mallorca (16,8%). Destaquen també els forts increments de la contractació a l'agricultura a les illes menors: un 58,3% a Eivissa i un 50% a

Formentera. Així mateix, són remarcables els de la indústria a Mallorca (24,6%) i el comerç a Menorca (35,0%). D'altra banda, a Menorca disminueix el nombre de contractes a la indústria (-16,0%) i la construcció (-30,5%), a Eivissa a la indústria (-11,0%), i a Mallorca a l'agricultura (-13,2%).

Durant el maig del 2016, l'afiliació a la Seguretat Social ha experimentat un augment interanual a tot l'arxipèlag, encara que d'una manera més significativa a Eivissa (9,1%). Formentera, per la seva banda, mostra un ascens del 7,6% en

termes interanuals, seguida de Mallorca (4,9%) i, finalment, Menorca (4,2%). A part de l'increment de les altes a la Seguretat Social, el nombre de llocs de feina equivalents a temps complet també puja amb força a principis del 2016. Així, segons dades de l'Ibestat, les afiliacions equivalents a temps complet del primer trimestre augmenten un 7,2% en el conjunt de l'arxipèlag. Sobretot destaquen els increments d'Eivissa (8,3%) i de Mallorca (7,3%), tot i que les taxes de Menorca i de Formentera superen els quatre punts percentuals.

Gràfic 15. Variació interanual de l'afiliació a la Seguretat Social. Maig 2016

Font: OTIB i TGSS

3 Costs laborals

Taula 36. Cost i jornada laboral

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Cost total per assalariat i mes (€)	1r trimestre	2.296,3	↘	-3,5
Cost laboral per hora efectiva (€)	1r trimestre	18,0	↗	2,7
Indústria i energia	1r trimestre	17,6	↗	4,1
Construcció	1r trimestre	14,9	↗	3,8
Serveis	1r trimestre	18,5	↗	2,6
Hores efectives per assalariat / mes	1r trimestre	127,3	↘	-6,1
Indústria i energia	1r trimestre	135,1	↘	-6,2
Construcció	1r trimestre	143,7	↘	-3,3
Serveis	1r trimestre	124,9	↘	-6,4
Increment salarial pactat en convenis (%)	maig	1,1	→	0,4

Font: INE, MEYSS

El cost laboral per treballador del primer trimestre del 2016 se situa a les Illes Balears en 2.296,3 euros de mitjana, i això representa una caiguda del 3,5% respecte del primer trimestre del 2015. A Espanya aquesta xifra és més alta: 2.481,5 euros i en termes interanuals pràcticament no hi ha canvis (-0,2%). Per comunitats autònomes, cinc mostren increments del cost laboral, com per exemple Cantàbria (4,7%) i Astúries (4,5%); una altra es manté: Castella i Lleó (0,0%), i la resta experimenten reduccions del cost. D'entre aquestes destaquen les Illes Balears amb el descens més important (-3,5%), seguides de Navarra (-2,8%). L'autonomia amb el cost laboral més elevat és Madrid (3.021,2€). La diferència entre el resultat de Madrid i el de la comunitat amb els costos més baixos, Extremadura (2.036,3€), és de 984,9 euros.

EL COST LABORAL PER TREBALLADOR A LES ILLES BALEARS DISMINUEIX EN EL PRIMER TRIMESTRE DEL 2016.

En el cost laboral total s'hi inclouen les prestacions socials, les cotitzacions obligatòries, les indemnitzacions i el cost salarial. Aquest darrer valor representa el 73,8% del cost laboral total. En el primer trimestre del 2016 el cost salarial assoleix els 1.729,9 euros a les Balears, un 2,1% menys que fa un any. Per sectors, el dels serveis és el que presenta el cost més elevat (1.714,3€), però cau un 2,3% respecte del primer trimestre del 2015. El segueix la indústria amb un salari mitjà de 1.706,3€, el qual també experimenta un descens del 3,2% en comparació del resultat d'un any enrere. En darrer lloc se situa la construcció, amb 1.497,6€, si bé és l'únic sector

en què creix el cost salarial en termes interanuals (+1,3%). Quant a la distribució sectorial del cost salarial, s'ha de destacar que per primera vegada des del segon trimestre del 2009 els salaris dels serveis superen els de la indústria, que de manera continuada han estat els més alts a les Illes en els darrers anys.

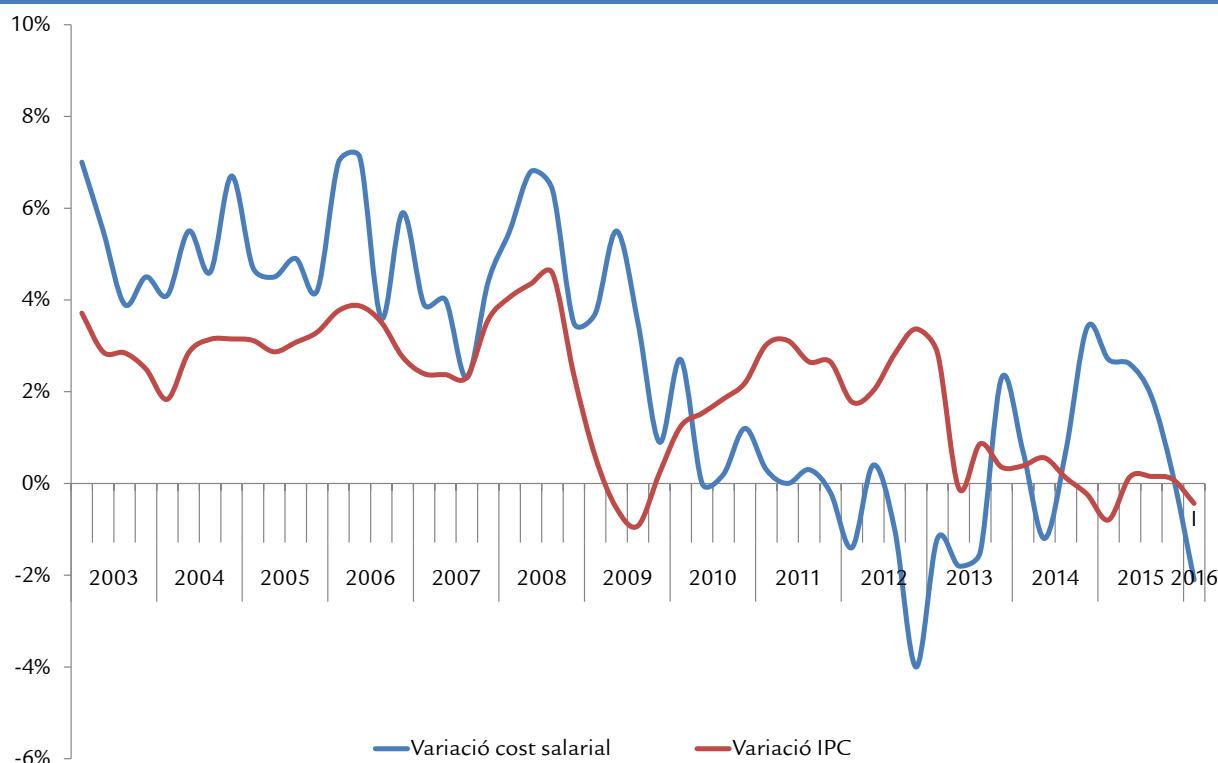
Els costos laborals per hora efectiva pugen un 2,7% en termes interanuals i assoleixen els 18,0 euros a les Illes Balears. Amb aquest resultat les Illes se situen com la sisena comunitat autònoma amb el cost més elevat i, alhora, per sota de la mitjana nacional, que és de 19,1 euros. Totes les comunitats autònomes incrementen el cost per hora treballada i destaquen, entre d'altres, Cantàbria, Astúries (+7,7%, en ambdós casos) i La Rioja (+5,7%). Per sectors, tots augmenten el cost en termes interanuals a les Illes: la indústria un 4,1%, de manera que el cost laboral per hora arriba als 17,6 euros; la segueix la construcció, amb un 3,8% i registra un cost de 14,9 euros, que, d'altra banda, és el cost laboral més baix. En darrer lloc, hi ha els serveis, que guanyen un 2,6% i se situen en 18,5 euros, que és el cost per hora més elevat dels tres sectors analitzats.

Les hores efectives treballades a les Illes Balears en els primers tres mesos de l'any són 127,3 hores per treballador, xifra que està per sota de la mitjana nacional (129,7 hores). En ambdós casos, les hores treballades han disminuït en termes interanuals (-8,2 hores i -4,3 hores, respectivament). Aquest descens de les hores efectives respecte del resultat d'ara fa

un any es dona a totes les comunitats autònomes. Pel que fa al tipus de jornada, mentre que les Illes presenten la jornada parcial amb més hores treballades (81,3 hores), en relació amb la jornada completa se situen com la tercera comunitat amb menys hores treballades (144,5 hores). La diferència més acusada és a la jornada a temps parcial, ja que entre la durada de les Illes Balears (81,3 hores) i la de Navarra, que és la comunitat amb la jornada amb menys hores (63,8 hores), hi ha un bot de 17,5 hores. Quant a la distribució sectorial, les hores efectives treballades cauen en tots els sectors, especialment en la indústria (8,9 hores menys) i els serveis (8,5 hores menys), seguits de la construcció (4,9 hores menys), en comparació de les dades del mateix trimestre del 2015.

L'increment salarial pactat en els convenis registrats fins al maig és de l'1,1% per a les Illes Balears, igual que per al conjunt d'Espanya (1,1%). Fins al cinquè mes del 2016 s'han subscrit 21 convenis a les Illes Balears, nou més que en el mateix període del 2015. Dels 21 convenis, setze són d'empresa i afecten 1.730 treballadors, i els cinc restants corresponen a altres àmbits i afecten 129.368 treballadors. A Espanya s'han subscrit 1.910 convenis, que representen 984 convenis més que ara fa un any i un 77,8% més de treballadors. Fins al maig del 2016 les estadístiques de convenis recullen, entre d'altres, el Conveni col·lectiu de l'Empresa Municipal de Transports de Palma (BOIB 48, de 16 d'abril de 2016), el de Tirme (BOIB 33, de 12 de març de 2016) i el de lloguer de vehicles sense conductor (BOIB 51, de 23 d'abril de 2016).

Gràfic 16. Incrementos salarials i inflació a les Illes Balears

Font: INE

4

Accidents de treball

Taula 37. Accidents de treball

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Total accidents de treball	maig 2015-abril 2016	16.481	↗	8,3
Índex d'incidència del total d'accidents ¹	maig 2015-abril 2016	4.520,2	↗	2,6
Accidents lleus	maig 2015-abril 2016	4.491,7	↗	2,5
Accidents greus	maig 2015-abril 2016	25,8	↗	8,5
Accidents mortals	maig 2015-abril 2016	2,7	↗	-
Indústria	maig 2015-abril 2016	7.577,8	↗	7,0
Construcció	maig 2015-abril 2016	10.011,0	↗	4,0
Serveis	maig 2015-abril 2016	3.969,6	→	0,8
Mallorca ²	maig 2015-abril 2016	4.769,9	↗	2,7
Menorca ²	maig 2015-abril 2016	4.764,2	↗	8,8
Pitiüses ²	maig 2015-abril 2016	5.617,9	↘	-4,1

Font: Direcció General de Treball i Salut Laboral, TGSS

¹ L'índex d'incidència es calcula com la relació entre el nombre d'accidents de treball en jornada per cada cent mil treballadors amb les contingències cobertes

² No es disposa del nombre de persones amb les contingències cobertes per illes, raó per la qual es presenta una aproximació amb els treballadors d'alta al règim general de la Seguretat Social

L'índex d'incidència dels accidents durant la jornada de treball se situa en 4.520 incidències durant el període de dotze mesos comprès entre maig del 2015 i abril del 2016, segons les dades provisionals de la Direcció General de Treball, Economia Social i Salut Laboral. És a dir, han patit un accident 4.520 treballadors de cada 100.000 treballadors amb les contingències cobertes. Respecte del mateix període de l'any anterior, l'índex d'incidència es manté en positiu i s'incrementa un 2,6%.

Del total d'accidents registrats a les Balears, el 99,4% són de caràcter lleu, el 0,6% greus, i la resta (0,1%) mortals (10 accidents). Respecte de l'any anterior, es produeix un augment de tots els tipus d'accident: els de caràcter lleu pugen un 8,2%, els greus ho fan un 14,6%, mentre que els mortals mostren un fort increment, perquè arriben als 10 accidents quan en el mateix període de l'any anterior no n'hi

havia hagut cap a Balears.

LA SINISTRALITAT LABORAL CONTINUA AUGMENTANT DE FORMA SIGNIFICATIVA.

Del total d'accidents registrats durant l'any 2015, 303 (que representen l'1,8% del total) corresponen al sector agrícola, 1.558 (amb un pes del 9,5%) al sector industrial, 2.810 (17,0%) a la construcció, i 11.810 accidents han tingut lloc en el sector dels serveis (el 71,7% restant). Ara bé, els índexs d'incidència més elevats es produeixen en la construcció (10.011 accidents per cada 100.000 treballadors amb les contingències cobertes) i en la indústria (7.578). El nombre d'accidents en jornada de treball, respecte del mateix període de l'any anterior, augmenta en tots els sectors econòmics i de manera més accentuada en la construcció (18,5%) i la indústria (11,7%).

IV. DEMANDA

1 Preus

Taula 38. Evolució de l'IPC (maig 2016)

Illes Balears	Evolució anual		Evolució mensual	
	Variació interanual	Influència	Variació mensual	Repercussió mensual
Índex general	-0,9	-	0,6	-
Aliments, begudes no alcohòliques	1,8	-0,034	0,4	0,064
Begudes alcohòliques i tabac	0,7	0,001	0,2	0,005
Vestit i calçat	0,5	-0,013	3,9	0,250
Habitatge	-5,7	0,092	0,1	0,014
Parament de la llar	0,0	-0,004	0,5	0,031
Medicina	1,3	-0,004	0,0	0,001
Transport	-5,3	0,028	1,4	0,241
Comunicació	1,9	-0,061	-0,0	-0,001
Lleure i cultura	-2,1	-0,041	-1,0	-0,066
Ensenyament	1,0	0,000	0,0	0,000
Hotels, cafès i restaurants	2,0	0,038	0,8	0,090
Altres béns i serveis	1,9	-0,005	-0,1	-0,009
Inflació subjacent	0,9	-	0,4	-

Font: INE

Al maig, la inflació a les Illes Balears continua a la baixa i la taxa de variació interanual de l'IPC se situa en el -0,9%, el mateix valor que el del mes d'abril. Totes les comunitats i ciutats autònomes registren taxes negatives i la del conjunt de l'Estat se situa en el -1,0%, una dècima menys que en el mes precedent. Tant a les Illes com a Espanya, les variacions acumulades dels cinc primers mesos de l'any són negatives, d'un -0,3% i d'un -0,4%, respectivament.

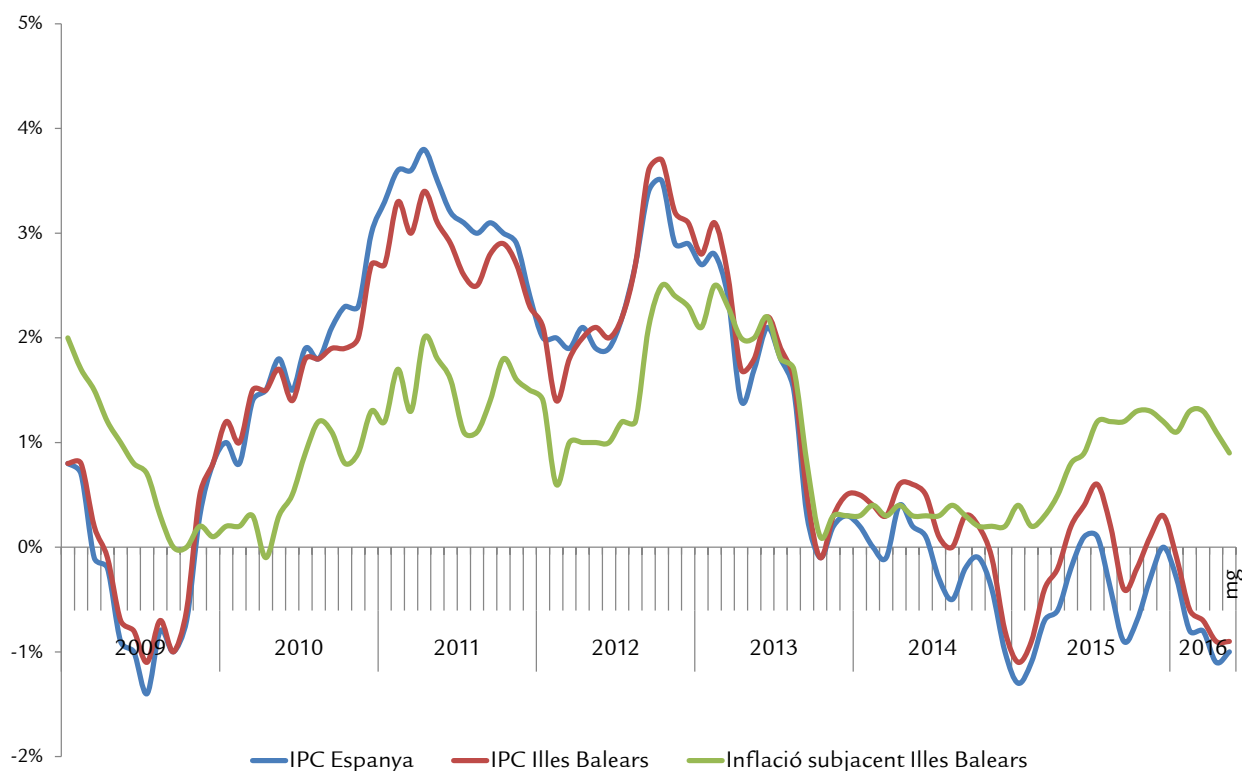
El comportament dels preus en els diferents grups de consum a l'arxipèlag balear presenta uns registres semblants als dels darrers mesos, amb poques fluctuacions ressenyables. Els que pugen de forma més accentuada en termes interanuals són el d'hotels, cafès i restaurants (2,0%), i els de comunicacions i d'altres béns i serveis, ambdós amb taxes d'un 1,9%. Per

contra, registren fortes baixades interanuals el d'habitatge (-5,7%) i el de transport (-5,3%).

LA INFLACIÓ SUBJACENT CONTINUA EN NIVELLS ALTS I REGISTRA UN 0,9 % INTERANUAL.

La inflació subjacent a les Illes, si bé cedeix dues dècimes respecte de la taxa del mes d'abril, continua en nivells alts i registra un 0,9% interanual. A Espanya, repeteix el valor del mes d'abril i se situa en el 0,7%. Per tant, si en els preus es descompta l'evolució dels productes energètics i la dels aliments no elaborats, que són els dos grups més volàtils, el resultat és una lleugera apreciació estructural dels béns de consum. Així les coses, el perill d'una deflació és reduït a mitjà termini, tal com es pot veure en el gràfic adjunt.

Gràfic 17. Variació interanual de l'Índex de Preus de Consum

Font: INE

A Espanya la variació interanual de l'índex de preus harmonitzat (IPCH) del maig és d'un -1,1%, i se situa així entre els països amb la inflació més baixa de la Unió Europea. Altrament, la inflació interanual de la mitjana dels països de la zona euro puja una dècima en relació amb la del mes d'abril i queda en el -0,1%. D'altra banda, la taxa interanual

de l'índex de preus de consum a impostos constants (IPC-IC) davalla un 1,0% en el conjunt nacional.

Finalment, d'acord amb l'estimació de l'indicador avançat del mes de juny, la taxa de variació a Espanya se situa en el -0,8%.

2 Consum intern

Taula 39. Indicadors de consum

Illes Balears	Darrera dada		Cicle-tendència T _{t-12} ^c (%)	
Consum carburants automoció (quilolitres)	maig	70.613,2	↗	4,8
Matriculació de turismes ¹	maig	4.959	↗	44,5
Índex de vendes al detall ²	maig	113,497	↗	8,4
Mallorca				
Consum carburants automoció (quilolitres)	maig	54.649,5	↗	4,6
Menorca				
Consum carburants automoció (quilolitres)	maig	4.709,8	↗	3,0
Pitiüses				
Consum carburants automoció (quilolitres)	maig	11.253,9	↗	5,5

Font: CLH, DGT, INE, elaboració pròpia

¹ Variació interanual de la sèrie original

² Preus constants any 2010 (índex 2010=100)

D'acord amb les darreres dades disponibles de la comptabilitat nacional trimestral d'Espanya corresponents al primer trimestre del 2016, la **despesa en consum final** frena lleugerament el ritme de creixement observat durant el darrer trimestre del 2015 i, de gener a març, augmenta un 2,6% interanual, nou dècimes per sota del registre precedent. Un altre cop, aquesta evolució positiva és atribuïble especialment a l'increment de la despesa en consum final de les llars, que arriba gairebé als 154,0 mil milions i presenta una variació interanual d'un 2,9%, tres dècimes per sota del registre del quart trimestre del 2015. El component de la despesa referit al consum final de les administracions públiques (53,1 mil milions d'euros) creix un 1,9% interanual i, finalment, la despesa de les institucions sense finalitat lucrativa al servei de les llars, el qual és el component de la despesa final menys representatiu, augmenta un 0,7%.

L'indicador mensual de **confiança dels consumidors** (ICC) del mes de juny interromp la trajectòria descendent iniciada al gener d'enguany. Aquest mes, la confiança dels consumidors repunta 5,6 punts percentuals en comparació del maig. Tot i així, expressat en taxa de variació interanual, el valor de l'ICC del juny representa una baixada d'un 5,0%. Dels dos índexs que configuren l'indicador, el relatiu a la valoració de la situació actual presenta una disminució

interanual d'un 3,6%. L'altra variable, l'índex d'expectatives, reflecteix més deteriorament i registra una forta davallada en termes interanuals (-6,2%), si bé no és tan dràstica com en els mesos precedents. Tal com vàrem apuntar en l'anterior número de la revista, aquesta evolució negativa s'explica fonamentalment pel retrocés de les expectatives respecte de la situació econòmica del país i de l'evolució del mercat de treball. Les dades referides a la situació futura de les llars presenten un perfil menys negatiu.

La **matriculació de turismes**, tant en el conjunt de l'Estat com a les Balears, continua creixent d'una manera molt significativa. Al maig el nombre de matriculacions a l'arxipèlag és de 4.959 i representa un increment, respecte del maig de l'any passat, d'un 44,5%. Si considerem les dades acumulades dels cinc primers mesos del 2016, les matriculacions augmenten un 17,0%. En el conjunt de l'Estat, al maig el nombre de matrícules de turismes creix un 22,2% i en termes acumulats d'ençà del gener un 15,0%.

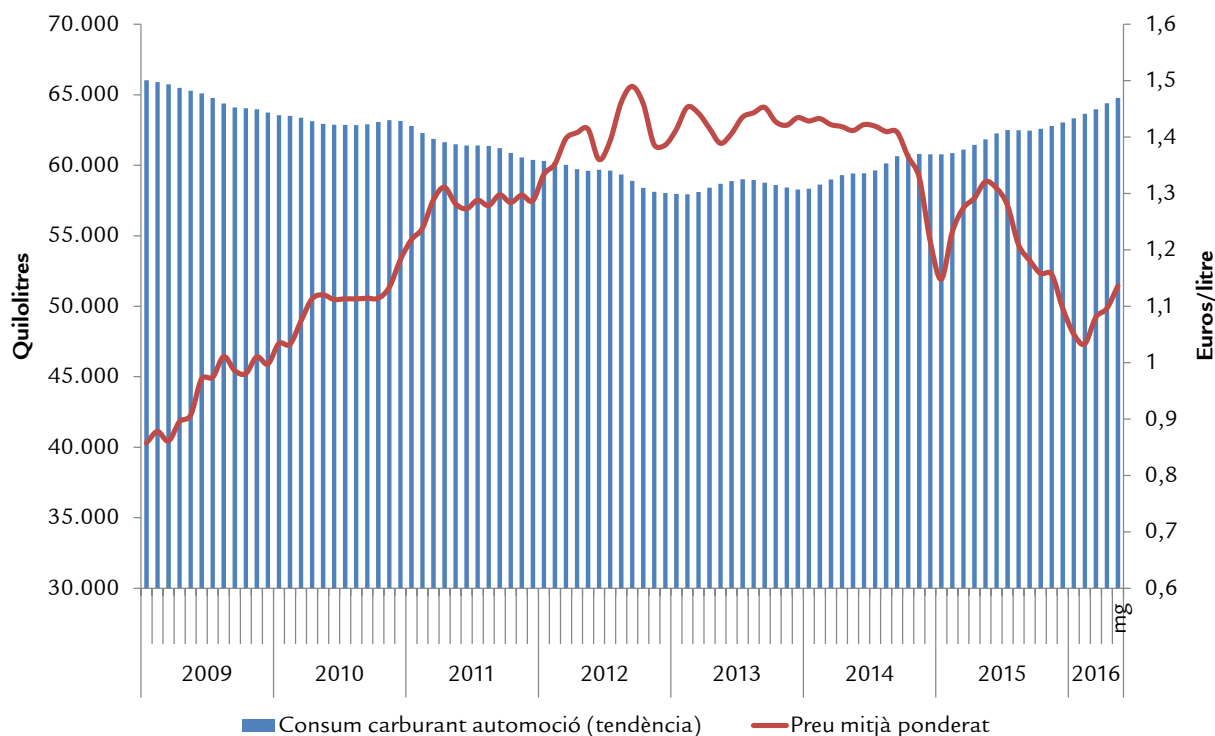
Com s'ha indicat en el capítol corresponent al comerç, les vendes del **comerç al detall** continuen en un nivell alt i al maig, tot i alentir lleugerament el ritme respecte dels tres mesos anteriors, l'índex del volum de negoci de les empreses del sector registra una taxa interanual d'un 8,2%. La variació

de la mitjana dels cinc primers mesos de l'any, en relació amb el mateix període de 2015, és d'un 8,6%.

Igualment, al maig la **demanda d'energia elèctrica** puja, en termes interanuals, un 5,4% en el conjunt de l'arxipèlag.

L'increment és notori a totes les Illes, especialment a Formentera, on augmenta gairebé un 10,0%, i Mallorca, un 5,7%. Tenint en compte la demanda acumulada de gener a maig, la variació respecte del 2015 queda en negatiu (-0,7%).

Gràfic 18. Consum i preu dels carburants de l'automoció (benzina 95 i gasoil A) a les Illes Balears

Font: CLH, Minetur i elaboració pròpia

La demanda total de **productes petrolífers** (benzines, gasoils i fuel BIA) del mes d'abril en el conjunt de l'arxipèlag davalla interanualment un 6,5% i arriba a 65,9 milers de tones. En canvi, agregant només els carburants per a automoció, que aquest mes representen gairebé tres quartes parts del total (74,5%), el consum puja un 4,4% interanual (49,1 milers de tones), i això és atribuïble, en termes absoluts, fonamentalment al fet que hi ha més consum de gasoil A (5,1%). Les dades acumulades del primer quadrimestre del 2016 (264,7 milers de tones) reflecteixen una pujada d'un 4,0% en relació amb el mateix període de 2015. Augmenta el consum de tots els tipus de carburant, especialment de fuel BIA, el qual augmenta durant el període esmentat gairebé un 73,0%, i passa de 24,9 tones a 43,0. El grup de carburants per a automoció (benzines i gasoil A) s'incrementa durant els primers quatre mesos un 3,8%.

En el conjunt de l'Estat, el consum total de productes petrolífers al maig (2,9 milions de tones) puja un 6,4% interanual. Els carburants d'automoció presenten un creixement més moderat (4,0%). El consum acumulat durant

el primer quadrimestre augmenta un 2,3%, mentre que els carburants per a automoció, que representen prop del 75,0% del total consumit, arriben a 8,7 milions de tones, amb un increment interanual d'un 3,6%.

Expressat en unitats de volum, durant el mes de maig el consum de carburant d'automoció a les Illes Balears arriba a 70.613 quilolitres, un 8,5% més que al maig del 2015. Totes les illes presenten augments interanuals significatius, especialment les Pitiüses, que registren el valor més alt (11,2%). Menorca i Mallorca registren un 9,2% i un 7,9%, respectivament. Finalment, el total consumit en els primers cinc mesos del 2016 en el conjunt de l'arxipèlag s'incrementa un 5,2% respecte del mateix període del 2015.

L'Institut Nacional d'Estadística ha publicat recentment els resultats de l'**Enquesta de pressuposts familiars** (EPF) corresponents a l'any 2015. Comparant les dades de les Illes Balears amb les del conjunt d'Espanya, les principals variables relatives a les despeses de consum revelen algunes conclusions remarcables.

Durant el 2015 la despesa total a les Illes Balears és de 13,1 mil milions d'euros, un 2,8% més que la del 2014. L'avanç és lleugerament inferior al que s'observà el 2014 en relació amb el 2013 (5,0%). El volum total de la despesa, tot i l'augment registrat, encara roman per sota del de l'any 2007 o del de 2008. A Espanya la despesa augmenta de forma més moderada (1,8%) i el volum total (503,8 mil milions) queda també per sota del nivell assolit a l'Estat en el 2012.

En el cas de les Illes Balears, la despesa mitjana per llar s'incrementa un 2,3% i arriba als 29.401 euros. Aquesta magnitud presenta diferències ressenyables en funció de la variable de classificació. Així, per exemple, la despesa mitjana disminueix en les llars amb ingressos mensuals de menys de 1.000 euros (-2,5%) i amb ingressos de 3.000 euros o més (-4,4%). Es manté pràcticament en el mateix nivell (0,2%) de 2014 en la categoria de llars amb ingressos de 1.000 a 1.999 euros. Finalment, la despesa de les llars presenta un avanç important (6,4%) en el grup amb ingressos de 2.000 a 2.999 euros. A Espanya la despesa mitjana per llar és de 27.420 euros anuals i representa un augment interanual d'un 1,4%. D'altra banda, la despesa mitjana per persona a les Illes puja un 2,1% i a Espanya un 1,9%.

El principal grup de despesa és el d'habitatge, aigua, electricitat i gas, i altres combustibles. Aquest epígraf representa una tercera part del total i s'incrementa un 1,3%. En segon lloc, hi ha els aliments i les begudes no alcohòliques,

la despesa dels quals augmenta un 1,9%, i representa un 14,0% del total. Tanmateix, els principals increments en termes percentuals es produeixen en els grups de salut (27,6%), begudes alcohòliques i tabac (13,1%), i hotels, cafès i restaurants (10,7%). Per contra, es redueix la despesa en transports (-2,5%), altres béns i serveis —assegurances, serveis de cura personal, protecció social, etc.— (-2,4%), i mobiliari, equipament i despeses de manteniment de la llar (-1,8%). A Espanya, augmenta la despesa en tots els grups de consum, tret del transport (-1,7%) i l'habitatge (-0,04%). Els principals increments s'observen en hotels, cafès i restaurants (9,6%) i en mobiliari, equipament i conservació de la llar (6,3%).

A les Illes, considerant la despesa mitjana per llar, la distribució per grups de despesa no es modifica substancialment. Com hem observat abans, la major part del pressupost familiar (una tercera part) es destina a habitatge, aigua, electricitat i gas; després, alimentació i begudes no alcohòliques (14,0%), i, finalment, transport (11,6%). D'ençà del 2006, el primer grup, malgrat la reducció registrada el 2015 en comparació del 2014, tendeix a concentrar la part més important del pressupost de les llars. Així, en el transcurs d'aquest període, la participació percentual d'aquest grup respecte del total s'ha incrementat més de 7,0 punts. En canvi, el grup que més ha reduït la participació percentual és el transport, amb 3,1 p. p. menys que el 2006.

3 Consum de no residents

Taula 40. Consum dels residents a l'estranger

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Enquesta de despesa turística (INE)				
Despesa total (milions d'€)	gener-abril	1.305,7	↗	16,8
Despesa mitjana per persona (€)	gener-abril	903,0	↘	-4,2
Despesa mitjana diària (€)	gener-abril	126,0	↗	5,8
Compres i extraccions d'efectiu amb targeta emesa a l'estranger (milions d'€)				
Total	gener-març	393,0	↗	34,9
Alemanya	gener-març	113,2	↗	31,8
Regne Unit	gener-març	91,5	↗	61,4
França	gener-març	24,7	↗	29,3
Estats Units	gener-març	25,2	↗	41,9
Suïssa	gener-març	20,2	↗	21,5
Itàlia	gener-març	18,0	↗	28,3
Àustria	gener-març	8,0	→	0,0
Suècia	gener-març	9,7	↗	39,0
Bèlgica	gener-març	6,9	↗	17,1
Portugal	gener-març	7,0	↗	44,3
Dinamarca	gener-març	5,4	↗	55,8
Noruega	gener-març	4,0	↗	14,5
Canadà	gener-març	3,5	↗	5,5
Rússia	gener-març	2,7	↗	12,8
Irlanda	gener-març	3,6	↗	45,0
Resta	gener-març	49	↗	22,3

Fonts: 4B-Euro6000-ServiRed i INE

Al mes d'octubre del 2015 les enquestes d'Egatur i de Frontur sobre **turistes** passen a ser publicades per l'INE i per l'Ibestat. Aquest fet ha provocat que de moment no es disposi de les dades de despesa dels turistes segons el país de residència ni de les dades de turistes nacionals. Per això, en aquest butlletí només s'analitzarà la despesa dels turistes estrangers sense la desagregació de la despesa segons el país de residència.

A l'abril, la **despesa total que efectuaren els turistes estrangers** a les Illes Balears augmenta en termes interanuals un 5,1% i arriba a 664,2 milions d'euros, cosa que permet un fort increment (16,8%) en el total del primer quadrimestre del 2016 i fa que sumi 1.305,7 milions d'euros.

Quant a la despesa mitjana diària i a la despesa mitjana per

persona, també al mes d'abril es registren comportaments diferents. Mentre que la primera es manté (-0,3%), la segona disminueix significativament (-4,3%). Les dades del període comprès entre gener i abril reflecteixen un descens de la despesa mitjana per persona (-4,2%), mentre que la despesa diària augmenta (5,8%) respecte dels primers quatre mesos de l'any anterior. Aquesta diferència en el comportament de les dues dades durant els primers quatre mesos de l'any s'explica perquè la duració mitjana de les estades dels turistes estrangers disminueix en un 9,4% en comparació dels mateixos mesos de l'any 2015.

LES COMPRES I LES DISPOSICIONS D'EFECTIU REALITZADES A LES BALEARS AMB TARGETES EMESES A L'ESTRANGER AUGMENTEN UN 34,9% INTERANUAL DURANT EL PRIMER TRIMESTRE.

Considerades conjuntament, durant el primer trimestre del 2016 les compres i les disposicions d'efectiu que es fan a les Balears amb **targetes emeses a l'estranger** registren un increment de més d'una tercera part (34,9%) en relació amb el mateix període de l'any 2015. Distingint entre el tipus d'operació, tant les compres com les disposicions d'efectiu presenten creixements accentuats, un 39,1% i un 18,5% respectivament. L'import acumulat al llarg del primer trimestre arriba a 393,0 milions d'euros, el 82,0% dels quals correspon a compres (322,4 milions), i la resta, a disposicions d'efectiu en caixers automàtics (70,6 milions). Fins al març, la compra mitjana queda en 153,5 euros per operació (amb un -0,8% de variació interanual), mentre que la disposició mitjana disminueix fins als 209,1 euros per operació (un

-5,4% menys respecte del mateix trimestre de l'any anterior). Agregant el tipus d'operació, els principals mercats emissors de turistes de les Balears, l'alemany i el britànic, presenten importants augments interanuals (un 31,8% i un 61,4%, respectivament). D'altra banda, s'acceleren els increments de la despesa en ambdós tipus d'operació en gairebé tots els principals mercats emissors, especialment França (29,3%), els Estats Units (41,9%), Suïssa (21,5%) i Itàlia (28,3%). Dels mercats emissors importants no n'hi ha cap que disminueixi la despesa, llevat del Brasil, que té certa importància (-3,4%). S'ha de recordar, en qualsevol cas, que l'origen de l'entitat emissora no necessàriament coincideix amb l'origen del titular.

4 Recaptació fiscal

Taula 41. Recaptació tributària a les Illes Balears

Illes Balears	Darrera dada		Cicle-tendència T ^t _{t-12} (%)	
Tributs totalment cedits				
Impost sobre Successions i Donacions	juny	6.684	↘	-6,1
Impost sobre Transmissions Patrimonials	juny	41.095	↗	21,1
Impost sobre Actes Jurídics Documentats	juny	8.623	↗	11,3
Taxa de joc	juny	6.187	↗	4,1
Tributs parcialment cedits				
Impost sobre la Renda de les Persones Físiques	maig	20.769	↗	2,5
Impost sobre el Valor Afegit	maig	1.006	↗	3,8
Imposts especials de fabricació	maig	1.170	→	0,9
Tributs no cedits				
Impost sobre Societats	maig	3.362	↗	12,5
Impost sobre la Renda dels No Residents	maig	4.558	↗	18,7

Font: AEAT, Conselleria d'Hisenda i Administracions Públiques

Dades en milers d'euros

La recaptació tributària manté el to creixent, especialment en les figures tributàries més directament lligades a l'activitat econòmica. A les Illes Balears hi ha una millora dels imports recaptats tant en el cas dels tributs totalment cedits com en els de competència compartida. El primer grup destaca per la millora relativa que ha tingut lloc en la primera meitat del 2016, quan la suma del primer semestre és gairebé una cinquena part superior a la del mateix període del 2015. Els impostos parcialment cedits més importants són l'IVA i l'IRPF, que, juntament amb els impostos sobre els productes especials, gairebé arriben als mil milions de recaptació en els primers cinc mesos d'enguany. Aquesta xifra resulta un 2,7 % superior a la del 2015.

LA RECAPTACIÓ FISCAL PUJA EN LES FIGURES TRIBUTÀRIES LLIGADES A L'ACTIVITAT ECONÒMICA.

Segons les dades publicades pel Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques, la diferència entre els ingressos acumulats de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears i les despeses entre gener i abril del 2016 és de -42 milions d'euros, la qual cosa representa una necessitat de finançament del 0,15 % del PIB balear. El total d'ingressos del primer quadrimestre arriba als 1.292 milions d'euros, mentre

que en el 2015 sols s'arribà als 1.251. Quant a la despesa, també s'ha millorat el resultat respecte del 2015, atès que aleshores s'arribà als 1.360 milions d'euros i en el 2016 el total acumulat és de 1.334. El fet que s'incrementin els ingressos i es redueixin les despeses a les Illes Balears fa que el dèficit públic minvi i se situï per sota de la mitjana de totes les comunitats autònomes (-0,23 %). Cal recordar que el límit de dèficit per al 2016 coincideix amb el del 2015 (0,7 % del PIB) per a totes les comunitats autònomes.

En aquest paràgraf s'analitzarà l'evolució de cada una de les principals figures tributàries en què l'Estat té alguna competència. En primer lloc, les quotes per l'**impost sobre el valor afegit** declarades a les Illes Balears ofereixen un balanç positiu de 414,0 milions d'euros entre gener i maig, mentre que en el mateix període del 2015 fou de 409,6. Per tant les empreses amb seu a les Illes Balears presenten una variació interanual de la diferència entre les quotes transferides i les suportades de l'1,1 % en els cinc primers mesos. Quant a les retencions a compte de l'**impost de la renda sobre les persones físiques**, la recaptació a les Illes augmenta un 3,6 % fins al maig en comparació dels mateixos mesos del 2015. Els imports ingressats per les retencions als assalariats i a les activitats professionals a les Illes Balears arriben a

572,3 milions d'euros en aquest període. Cal comentar que hi ha hagut l'increment de recaptació per l'IRPF de la part inicial del 2016 tot i que aquesta figura tributària ha sofert modificacions en els tipus aplicables a partir del 12 juliol del 2015 (Reial decret llei 9/2015, de 10 de juliol, de mesures urgents per reduir la càrrega tributària suportada pels contribuents de l'impost sobre la renda de les persones físiques i altres mesures de caràcter econòmic). Els **imposts especials de fabricació** estan formats per l'impost sobre hidrocarburs, l'impost sobre labors del tabac i l'impost sobre l'electricitat. La recaptació de les tres figures tributàries a les Illes Balears supera els tres milions d'euros entre gener i maig d'enguany, la qual cosa representa més del doble que la xifra corresponent al 2015 (1,4 milions).

A continuació es tractaran els tributs de competència exclusiva de la Comunitat Autònoma. En primer lloc hi ha l'**impost sobre transmissions patrimonials**, que amb 191,3 milions d'euros recaptats en el primer semestre del 2016, és la figura tributària més important en termes de recaptació. Cal tenir en compte que l'impost sobre transmissions patrimonials representa gairebé dues terceres parts dels tributs totalment cedits. Fa un any la recaptació per aquest concepte fou de 150,8 milions, la qual cosa implica un augment interanual de més d'una quarta part (26,8 %). L'impost sobre **actes jurídics documentats** (AJD) ha passat a ser el segon impost en importància a les Illes Balears, atesa l'evolució favorable dels darrers mesos, que ha anat acompanyada d'un descens de l'impost de successions i donacions. La millora del mercat immobiliari, la creació de noves hipoteques i la reactivació de l'activitat mercantil ha impulsat la recaptació per AJD un 19,2 % en els sis primers mesos del 2016 fins a arribar als

47,2 milions. L'**impost de successions i donacions** continua a principi d'any amb els descensos amb què tancà el 2015. Així, entre gener i juny, l'import recaptat per aquest tribut cau un 6,1 %, i els 33,1 milions recaptats queden per sota dels 35,2 milions d'euros del primer semestre del 2015. La **taxa de joc** confirma l'evolució positiva i en els sis primers mesos millora la recaptació (16,2 M€) un 11,7 % en termes interanuals. Els 0,8 milions d'euros recaptats en concepte d'**impost sobre el patrimoni** fins al juny del 2016 no són representatius, ja que corresponen a correccions i liquidacions complementàries d'exercicis anteriors i no serà fins al final del mes de juliol quan reflecteixi el gruix de recaptació anual.

Dels tributs que són competència exclusiva de l'Estat, es comentaran l'**impost de societats** i el de la renda de no residents. En el primer cas, hi ha una caiguda dels ingressos a compte del 34,2 %, a causa de la rebaixa dels tipus impositius aplicables als pagaments fraccionats fins al 17 %, com a conseqüència de la rebaixa del tipus general de l'impost. A més, desapareixen els pagaments establerts per a empreses amb xifres de negoci superiors a 10, 20 i 60 milions (Llei 27/2014, de 27 de novembre, de l'impost de societats). L'**impost sobre la renda de no residents** també ha estat objecte de modificacions normatives. Així, es rebaixa el tipus impositiu aplicable a les rendes transferides a la Unió Europea i a l'Espai Econòmic Europeu, i als dividendes, interessos i guanys patrimonials obtinguts sense mediació d'establiment permanent, des del 19,5 % (establert des del 12 de juliol de l'any passat) fins al 19 % (Llei 26/2014, de 27 de novembre, per la qual es modifiquen la Llei d'IRPF, IRNR i altres normes tributàries). Tot i això, entre gener i maig, el 2016 es recapta un 31 % més que el 2015 i se superen els 37 milions d'euros.

5 Inversió

Taula 42. Indicadors d'inversió

Illes Balears	Darrera dada		Cicle-tendència T_{t-12}^t (%)	
Societats mercantils creades	abril	410	↗	17,1
Augment net de capital (milers d'€) ¹	abril	58.117	↗	43,8
Centres de treball inscrits a la SS (règim general)	març	40.304	↗	4,4
Mallorca	març	30.768	↗	4,3
Menorca	març	3.323	↗	2,3
Eivissa	març	5.800	↗	5,6
Formentera	març	402	↗	4,2
Import de noves hipoteques (milions d'€)	abril	164	↗	7,2
Mallorca	abril	140	→	1,1
Menorca	abril	11	↗	13,3
Pitiüses	abril	36	↗	38,6
Dipòsits (milions d'€)	1r trim	21.698	↗	6,2
Crèdits (milions d'€)	1r trim	32.204	↘	-4,1
Matriculació de vehicles de càrrega ²	maig	541	↗	20
Matriculació de vehicles de lloguer	maig	1.530	↗	10
Inversió estrangera (milions d'€)	1r trim	62	↗	6,3

Font: ANFAC, BE, DGT, INE, MINETUR, OTIB i elaboració pròpia

¹ Capital de noves societats, més ampliacions de capital, menys reduccions de capital

² Camions, furgonetes, remolcs i tractors industrials. La dada correspon a la taxa de variació de la sèrie original

En el mes d'abril, el nombre de **societats mercantils** creades a les Illes Balears arriba a les 410, xifra que representa un augment de gairebé una tercera part (31,8%) en relació amb les que es van constituir en el mateix mes de l'any passat. Malgrat això, les dissolucions de societats (46) presenten un increment interanual d'un 9,5%. A Espanya es constitueixen 9.512 societats (14,2%) i se'n dissolen 1.533 (6,5%). Considerant les dades relatives al primer quadrimestre de l'any, a les Illes es creen en total 1.434 societats, gairebé un 16,0% més que durant els mateixos mesos del 2015. En el mateix període, el nombre acumulat de societats dissoltes (345) augmenta de forma significativa (19,8%). El capital net es calcula com la diferència entre, d'una banda, el capital subscrit per les noves societats més les ampliacions de les existents i, de l'altra, les reduccions de capital de societats ja creades. Aquesta magnitud s'incrementa durant els primers quatre mesos en gairebé una cinquena part (19,7%) en termes interanuals.

DURANT EL PRIMER QUADRIMESTRE A LES ILLES ES CREEN 1.434 SOCIETATS, UN 16,0% MÉS.

D'altra banda, al març del 2016 les Illes Balears disposaven

de 40.304 **centres de treball** inscrits en el règim general de la Seguretat Social. En relació amb el març del 2015, la xifra suposa una pujada de comptes de cotització d'un 4,3%. En el conjunt de l'arxipèlag, les activitats que registren els avanços relatius més ressenyables són les immobiliàries (10,8%), l'agricultura i la ramaderia (9,6%), el transport i l'emmagatzematge (8,5%) i l'hostaleria (7,2%). Per illes, i també en termes percentuals, destaca Eivissa, amb un increment d'un 6,5%. Menorca presenta la pujada més moderada (2,7%).

A les Illes Balears, les darreres dades provisionals de **constitució d'hipoteques** confirmen que el mercat hipotecari es recupera gradualment. A l'abril, el nombre d'hipoteques, rústiques i urbanes, contractades en el conjunt de l'arxipèlag és de 1.134 i representa un augment interanual de gairebé una quarta part (23,9%). L'import hipotecat aquest mes també puja significativament (17,7%) i arriba als 187,5 milions d'euros. L'import mitjà de les hipoteques presenta una trajectòria prou fluctuant i aquest mes és de 165,4 milers d'euros. Pel que fa als habitatges, a l'abril se subscriuen 776 hipoteques (una variació d'un 25,6% interanual) per un import de 102,2 milions d'euros (40,5% d'increment

interanual).

EL MERCAT HIPOTECARI CONSERVA LA TRAJECTÒRIA ASCENDENT.

Tenint en compte els resultats acumulats durant el primer quadrimestre, l'increment del nombre d'hipoteques (4.126) respecte del mateix període de l'any 2015 se situa en un 10,8%. L'import contractat en aquest període és de gairebé 797 milions d'euros i suposa una pujada interanual d'un 11,6%. Així mateix, durant el període esmentat, l'import mitjà de les hipoteques augmenta lleugerament (0,8%) i arriba als 193,1 milers euros. Durant aquests quatre primers mesos, les Pitiüses (40,9%) i Mallorca (7,6%) són les illes que en termes percentuals registren els increments més elevats en el nombre d'hipoteques. A Menorca, en canvi, el nombre d'escriptures per aquest concepte cau un 5,0%. Altrament, com s'ha observat en els mesos precedents, tant el nombre d'hipoteques constituïdes sobre habitatges com l'import contractat puja de manera considerable. En el conjunt de la comunitat autònoma es contracten 2.690 hipoteques sobre habitatges (un 9,0% més que en el mateix període del 2015) per un import de 378,7 milions d'euros (29,1%). En termes relatius, l'augment és especialment significatiu a les Pitiüses, amb un 30,5% més d'hipoteques d'habitatges. Mallorca concentra tres de cada quatre hipoteques i registra una pujada d'un 7,3%. Menorca mostra també una baixada en hipoteques sobre habitatges (un 5,0%), si bé l'import escripturat s'incrementa un 2,6%.

D'acord amb les dades publicades pel Banc d'Espanya, durant el primer trimestre del 2016 el volum de **crèdit** viu a les Illes Balears, considerant conjuntament el de les administracions públiques i el de les empreses i les llars, presenta un lleuger repunt respecte del darrer trimestre del 2015, encara que en termes interanuals continua minorant. Entre gener i març, l'import total arriba als 32.204 milions d'euros i suposa un increment intertrimestral d'un 0,6% però, com dèiem, una baixada d'un 4,2% en termes interanuals. L'augment durant aquest trimestre del crèdit a les administracions públiques (2.744 milions) és el causant del repunt esmentat. A diferència dels trimestres precedents, en què s'observà un important retall en el nivell d'endeutament amb les entitats de crèdit, en el primer trimestre d'enguany es registra un increment d'un 7,1% en relació amb el darrer trimestre del 2015, si bé en comparació d'un any enrere el volum del crèdit mostra una forta reducció (un -15,7%). La part del crèdit del sector públic augmenta la proporció i representa el 8,5% del crèdit total concedit a les Balears, molt per sobre de la proporció que es dona en el conjunt

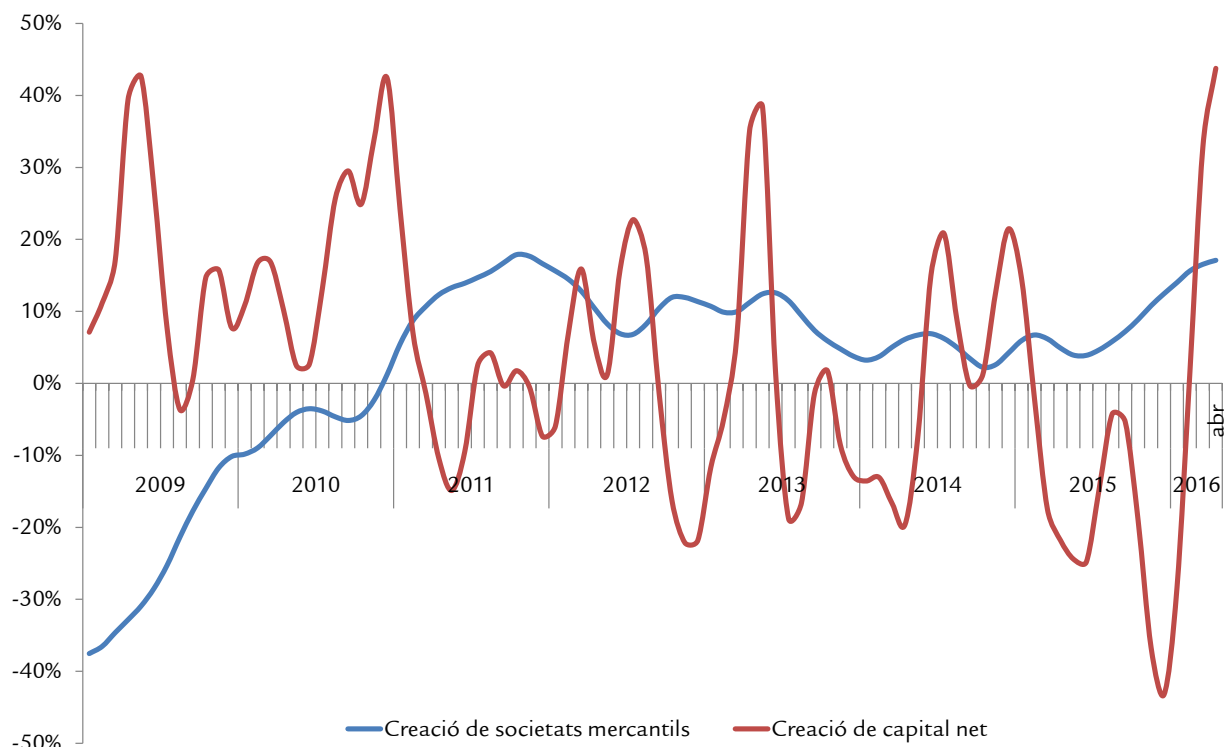
de l'Estat, on representa el 6,8% del finançament total. A les Illes, el 91,5% restant (29.461 milions d'euros) correspon als crèdits concedits al sector privat i pràcticament se situa en el mateix nivell que durant el quart trimestre de l'any passat, encara que representa una baixada interanual d'un 3,0%. En el conjunt de l'Estat, el volum dels crèdits en el primer trimestre del 2016 comptabilitza 1,33 bilions d'euros en préstecs concedits al sector públic i al sector privat, amb un descens respecte del trimestre precedent d'un 2,0% i d'un -6,0% en relació amb el primer trimestre del 2015. El nivell d'endeutament de les administracions públiques a Espanya repunta un 5,6% intertrimestral de gener a març (-4,3% si es compara amb el d'un any enrere). El crèdit al sector privat (1,24 bilions d'euros), en canvi, continua a la baixa i registra taxes negatives, tant en termes intertrimestrals (-2,5%) com interanuals (-6,2%).

EL FINANÇAMENT DE LES ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES DE LES ILLES REPUNTA UN 7,1 % INTERTRIMESTRAL.

En el conjunt de l'Estat espanyol, continuant amb l'anàlisi del primer trimestre, el percentatge del finançament corresponent a activitats productives (el 46,2% del total del crèdit) manté la tendència a la baixa. L'import total és de 616,3 mil milions d'euros, xifra que suposa una reducció d'un 4,3% en relació amb el trimestre precedent. El finançament d'activitats econòmiques que formen part del sector primari, si bé és poc representatiu respecte del total, presenta taxes positives, concretament d'un 2,4% intertrimestral. Això no obstant, la resta dels sectors econòmics es ressenten encara de la reducció del crèdit durant els darrers anys. El finançament destinat als serveis és el més afectat, ja que retrocedeix un 5,7% en relació amb el trimestre anterior, mentre que el que es destina a finançar la construcció es redueix un 2,9%. Finalment, s'estabilitza el volum del crèdit a les activitats de la indústria i durant aquest trimestre es manté en el mateix nivell que en el darrer any.

L'evolució del volum dels **dipòsits** en entitats de dipòsit els darrers anys a les Illes Balears descriu una trajectòria distinta a la del crèdit, atès que en general, malgrat alguna oscil·lació, registra taxes de variació positives. Així, a les Illes el volum total dels dipòsits suma 21.698 milions d'euros i representa una pujada d'un 0,2% respecte del volum del trimestre anterior. A Espanya l'evolució dels dipòsits és en general més fluctuant. En aquest trimestre l'import total arriba a 1,20 bilions d'euros, la qual cosa representa una disminució d'un 1,2%.

Gràfic 19. Variació interanual de la tendència-cicle d'indicadors d'inversió a les Illes Balears

Font: INE, elaboració pròpia

Pel que fa a la **matriculació de vehicles de càrrega**, el mes de maig és el darrer període amb dades disponibles. Considerant els diferents tipus de vehicle, es manté la tendència a l'alça i les matriculacions (541 vehicles) pugen un 20,0% en termes interanuals. Tenint en compte el total acumulat en els cinc primers mesos del 2016, la matriculació de camions, furgonetes i altres vehicles de càrrega s'incrementa a les Illes un 1,8% respecte del mateix període del 2015, i s'arriba a les 2.259 unitats.

Durant el primer trimestre del 2016, el flux d'**inversió estrangera** bruta a les Illes arriba als 61,8 milions d'euros i representa una baixada de gairebé un 44,0% en comparació del darrer trimestre del 2015 (110,4 milions). En termes interanuals, això no obstant, representa una pujada de més del 51,0%. D'acord amb les estadístiques que publica el Ministeri d'Economia i Competitivitat, la major part de la inversió estrangera d'aquest trimestre (aproximadament un 41,0%) es destina a activitats relacionades amb clubs esportius. A continuació, una tercera part de la inversió es destina a activitats immobiliàries. El volum de la inversió en la resta de sectors registra percentatges inferiors, si bé és ressenyable la inversió en serveis d'allotjament (13,0%) i en la construcció d'edificis (11,0%). Malgrat que, en general, el

capital invertit a les Illes procedeix majoritàriament de països de l'eurozona, aquest trimestre el principal país inversor és els Estats Units, amb un 43,0% del total. A continuació hi ha Alemanya (amb un pes del 15,0%), Suïssa (13,0%) i el Regne Unit (11,0%). Altrament, a Espanya el volum d'inversions estrangeres durant el primer trimestre (2.966 milions d'euros) creix un 14,8% en termes interanuals.

D'altra banda, les inversions espanyoles a l'estranger, com s'ha observat en els trimestres precedents, perden força i durant el primer trimestre d'enguany sumen 3.147 milions d'euros, gairebé un 24,0% menys que en el mateix trimestre d'un any enrere. Els sectors que concentren la major part de la inversió del trimestre són la construcció d'edificis (el 35,8% de tot el trimestre), les activitats de consultoria i programació informàtica (gairebé una quarta part del total) i l'extracció de cru de petroli (15,5%). Els principals països destinataris de la inversió espanyola són els Estats Units d'Amèrica (amb una tercera part de la inversió total del trimestre), Luxemburg (30,5%) i Veneçuela (14,2%). Finalment, d'acord amb l'estadística esmentada, durant aquest trimestre les operacions d'inversió de les Illes Balears a l'exterior són de poca quantia i arriben als 14,9 milions d'euros, la totalitat dels quals estan destinats al sector de les assegurances.

V. MEDI AMBIENT

Introducció

El 5 de juny se celebrà el Dia Mundial del Medi Ambient sota el lema “Torna salvatge per la vida”, per lluitar contra el comerç il·lícit de fauna i flora silvestres, que erosiona la biodiversitat i posa en perill la supervivència dels elefants, rinoceronts, tigres i d'altres espècies. A més, segons un article conjunt de diverses universitats publicat en la revista *Nature Communications* del mes de juny d'enguany, el desgel de Groenlàndia i l'Àrtic amenaça el clima d'Europa i Amèrica del Nord. En aquest sentit, els ministres d'Exteriors de la Unió Europea demanen que s'actui urgentment per frenar el canvi climàtic.

La mala qualitat de l'aire, el canvi climàtic, els estils de vida poc saludables i la divisió entre les persones i el medi ambient afecten cada vegada més la salut humana a Europa, segons l'informe *Perspectives del medi ambient mundial* (GEO-6, per les sigles en anglès), publicat pel Programa de les Nacions Unides per al Medi Ambient (PNUMA) i la Comissió Econòmica de les Nacions Unides per a Europa (CEPE), amb el suport de l'Agència Europea de Medi Ambient (AEMA). La contaminació de l'aire és el risc més important per a la salut a la Unió Europea, amb més del 95% de la població urbana exposada a uns nivells que sobrepassen les directrius de l'Organització Mundial de la Salut. El 2012, 500.000 morts prematures a Europa foren atribuïdes a la mala qualitat de l'aire exterior i 100.000 a la de l'aire interior. El canvi climàtic és una de les grans amenaces per a la salut humana i per a l'ecosistema, i a més és un obstacle per al desenvolupament sostenible i un catalitzador d'altres riscos ambientals. Els efectes del canvi climàtic afecten la salut mitjançant les inundacions, les onades de calor, les sequeres i la reducció de la productivitat agrícola, i també provoquen l'increment de la contaminació de l'aire, de les al·lèrgies i de les malalties transmeses per vectors, pels aliments o mitjançant l'aigua. La qualitat de la terra afecta la salut humana de diverses maneres, com ara la nutrició, i la terra és a més un espai per viure i de recreació per a estils de vida saludables.

La pèrdua de biodiversitat i la degradació dels ecosistemes continuen i són causades en gran mesura per l'augment del canvi d'ús de la terra, particularment per la intensificació agrícola, la urbanització i la fragmentació de l'hàbitat. La pèrdua de biodiversitat és elevada tant a Europa oriental com a l'occidental, amb taxes més baixes a Europa central,

la Federació de Rússia i els països d'Àsia central. La transició cap a una economia verda inclusiva a Europa s'ha de basar en ecosistemes resilents, en la gestió racional dels productes químics i dels sistemes de producció no contaminants i també en eleccions de consum saludables. Per a aquests reptes transfronterers cal més cooperació i un enfocament integrat en la línia dels objectius de desenvolupament sostenible. Segons l'informe de la Vuitena Conferència Ministerial de Medi Ambient per a Europa (MAE), els desafiaments mediambientals a la regió s'han tornat sistèmics i complexos, amb interessos confrontats pels recursos de la terra. Cada dia els països de la Unió Europea perden 275 hectàrees de terra agrícola a causa del segellat del sòl i de l'ocupació de terrenys.

L'Acord de París ha de conduir a una economia baixa en emissions de carboni i les empreses s'han de planificar per evitar sofrir pèrdues per l'aplicació de les polítiques climàtiques aprovades, segons l'Institut Grantham d'Investigació sobre Canvi Climàtic i Medi Ambient. La Unió Europea manté la seva intenció de ratificar en breu l'Acord de París. A la Setmana Verda Europea es va debatre la implementació dels objectius de desenvolupament sostenible a la Unió Europea. L'Agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible és un pla d'acció per promoure la prosperitat i alhora garantir la protecció del planeta. Això requereix la cooperació de tots els sectors implicats, com les institucions europees, el sector privat i la ciutadania. Així mateix, s'hauran de mobilitzar tots els recursos possibles i alinear el sistema global financer amb els objectius de la política mediambiental. Amb tot, els preus de mercat també han de reflectir les externalitats, especialment les despeses ambientals. La gent jove haurà de tenir habilitats socials ecològiques per poder generar llocs de treball que respectin el medi ambient i el teixit social. Per tots aquests motius, el tema de la Setmana Verda Europea d'aquest any va ser la inversió per garantir un futur més verd. També en aquest sentit, el proper any l'Organització Mundial del Turisme celebrarà l'Any Internacional del Turisme Sostenible.

D'altra banda, la Setmana Europea de la Mobilitat amb el lema “Mobilitat intel·ligent. Economia forta”, que tindrà lloc del 16 al 22 de setembre, té com a objectiu principal divulgar informació i conscienciar els ciutadans sobre els avantatges

de la mobilitat sostenible. Els efectes positius de la mobilitat intel·ligent i sostenible són molt extensos. Diversos grups d'interès, com els ciutadans, el sector privat i el sector públic, es beneficien d'aquest tipus de mobilitat. Enguany s'emfatitza el vincle entre el transport i l'economia. D'aquesta manera es vol fomentar que els polítics locals i els ciutadans vegin la mobilitat com una inversió per a Europa. Tot això mostra la interrelació entre medi ambient, societat i economia.

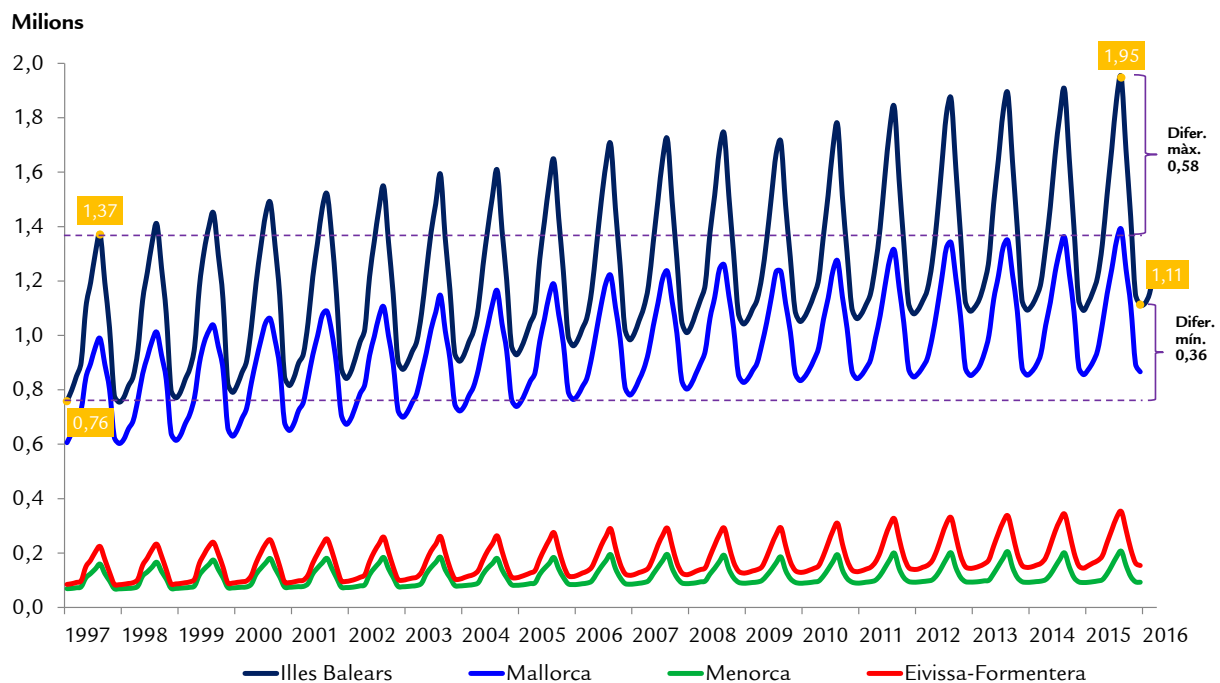
Per aconseguir un model sostenible per a les Illes Balears cal conèixer les dades dels indicadors que reflecteixen l'estat del medi ambient, l'economia i la societat, a fi de poder aplicar les polítiques adients que condueixin a una economia circular. Pel que fa a Espanya, és interessant destacar l'informe *Sostenibilidad en España 2014* de l'Asociación Observatorio de la Sostenibilidad, que té com a objectiu ser l'eina per

coordinar les iniciatives existents sobre desenvolupament sostenible (investigació i divulgació de resultats, educació i transferència de coneixement), i promoure la consecució de resultats comuns que millorin la governança en tots els àmbits i que permetin estimular el canvi social cap a models de convivència, explotació de recursos i mercats més equilibrats i justos.

Aquest apartat de medi ambient tracta d'alguns dels indicadors que fan referència a la sostenibilitat mediambiental de les Illes Balears, amb la finalitat d'aportar una imatge de la situació actual de l'estat del medi ambient a l'arxipèlag. Així, es tracta d'informació relativa a la població, el canvi climàtic, el consum d'energia primària, la protecció d'espais, els incendis forestals, el consum d'aigua i els residus.

Població

Gràfic 20. Evolució de l'Indicador de Pressió Humana a les Illes Balears

Dades 2015: previsions
Dades 2016: avanç fins març
Font: Ibestat

El 2015 la població de les Illes Balears és d'1.104.479 habitants segons el padró i d'1.415.726 habitants de mitjana segons l'indicador de pressió humana (IPH). L'IPH, publicat per l'Ibestat, de 1997 a gener de 2016 mostra una tendència creixent. Així, el màxim anual passa d'1,37 milions de persones el 1997 a 1,95 milions el 2015, és a dir, mig milió de persones més en gairebé vint anys. El mínim també augmenta i passa de 760 mil persones el 1997 a 1,11 milions el 2015. Per illes, l'evolució és la mateixa i Mallorca és la que té més població, després vénen les Pitiüses i Menorca, per aquest ordre. El

2015, a l'agost, hi ha el màxim de població, amb 1,4 milions de persones a Mallorca, 353 mil persones a les Pitiüses i 206 mil a Menorca. Els mínims es donen en el mes de desembre per a Mallorca, amb 866 mil persones, i en el mes de gener per a les Pitiüses i Menorca, amb 153 mil i 92 mil respectivament. Així, l'evolució de l'IPH mostra un perfil estacional que registra els valors màxims de càrrega demogràfica en el mes d'agost i els mínims en els mesos de desembre i gener. També són remarcables els repunts primaverals corresponents a les vacances de Pasqua. El creixement dels mínims a les diferents

illes està relacionat amb el creixement de la població resident durant aquests anys. El padró de població de 2015 reflecteix que la població de 65 anys o més és del 15,1%, la població de 16 a 64 anys representa el 68,4% i la de menys de 16 anys

és del 16,5%. El 2015 la població estrangera arriba al 17,4% sobre el total.

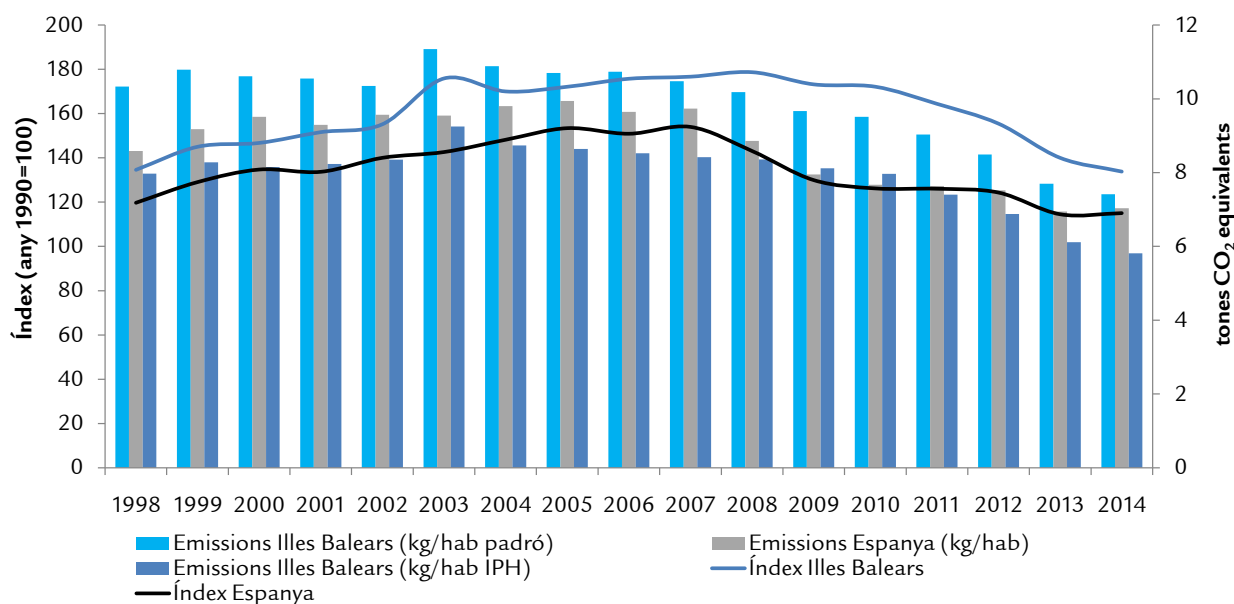
DES DE 1997 A 2016 LA TENDÈNCIA DE L'IPH ÉS CREIXENT I EL 2015 ASSOLEIX UN MÀXIM D'1,95 MILIONS I UN MÍNIM D'1,11 MILIONS.

Canvi climàtic

La Xina i els Estats Units s'uneixen per fer front al canvi climàtic en una conferència dins el marc del VIII Diàleg Estratègic i Econòmic Xina-Estats Units, que s'inaugurà el 7 de juny a Pequín. La Xina ha establert la seva meta d'emissions màximes de CO₂ per a l'any 2030. També s'ha compromès a oferir 3.000 milions de dòlars per crear un fons perquè els països en vies de desenvolupament lluitin conjuntament contra el canvi

climàtic. Ambdós països han d'ampliar la seva cooperació en els àmbits de conservació energètica i reducció d'emissions, energies netes, xarxes elèctriques intel·ligents, ports ecològics i ciutats de baixes emissions de CO₂, innovació tecnològica i han d'impulsar el creixement econòmic en la lluita contra el canvi climàtic.

Gràfic 21. Evolució de les emissions de gasos d'efecte hivernacle per habitant i dels índexs d'emissions

Font: Ministeri d'Agricultura, Alimentació i Medi Ambient, INE i Ibestat

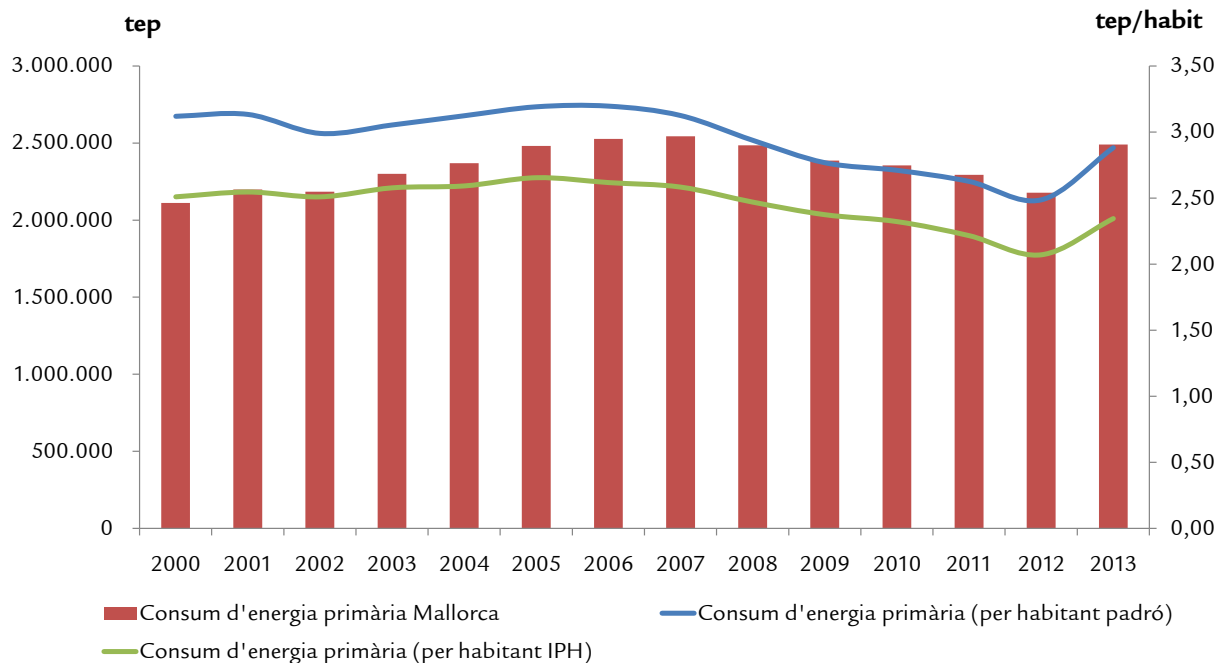
Les emissions de gasos d'efecte hivernacle (GEH) per a les Illes Balears estimades per l'any 2014 se situen en 8,2 milions de tones de CO₂ equivalent, la qual cosa suposa un increment en relació amb l'any 1990 de més d'una tercera part (33,7%). Des del 2009, coincidint amb la crisi econòmica, la variació interanual de les emissions de CO₂ és negativa, i el 2015 és d'un -4,4%. Les emissions de GEH de les Illes Balears estan per sobre de l'objectiu de Kyoto. El 2014, s'emeteren 7,4 tones per habitant, que és el valor més baix d'aquesta sèrie. La diferència amb la mitjana espanyola, que el 2014 va ser de 7,0 tones per habitant, s'explica en part per l'increment de la càrrega demogràfica que hi ha a les Balears davant la reducció en el conjunt estatal. Des del mes de desembre del 2011 funciona l'enllaç elèctric de connexió entre la península i les Balears, cosa que provoca una reducció considerable del factor d'emissió. La intensitat de les emissions de GEH de l'economia balear segueix una tendència decreixent. Les indústries del sector energètic emeten gairebé la meitat

del CO₂ equivalent, mentre que el sector del transport en provoca més d'una tercera part. D'altra banda, la indústria aeronàutica genera el 2% d'emissions de GEH a l'any en el món, a més de l'impacte acústic que produeix.

En general, la qualitat de l'aire és bona, de conformitat amb les dades de la Direcció General d'Energia i Canvi Climàtic. Únicament s'obtingueren valors entre regulars i dolents en el cas del diòxid de nitrogen (per a la zona de Palma), en les partícules en suspensió PM₁₀ i en l'ozó (durant els mesos d'estiu). Segons l'informe anual d'Ecologistes en Acció, la contaminació a l'aire ha augmentat per primera vegada a Balears des de l'inici de la crisi, l'any 2008. El repunt del tràfic (producte de l'augment dels turistes), la conjuntura meteorològica i la dependència dels combustibles fòssils, són entre les causes de l'increment de la pol·lució.

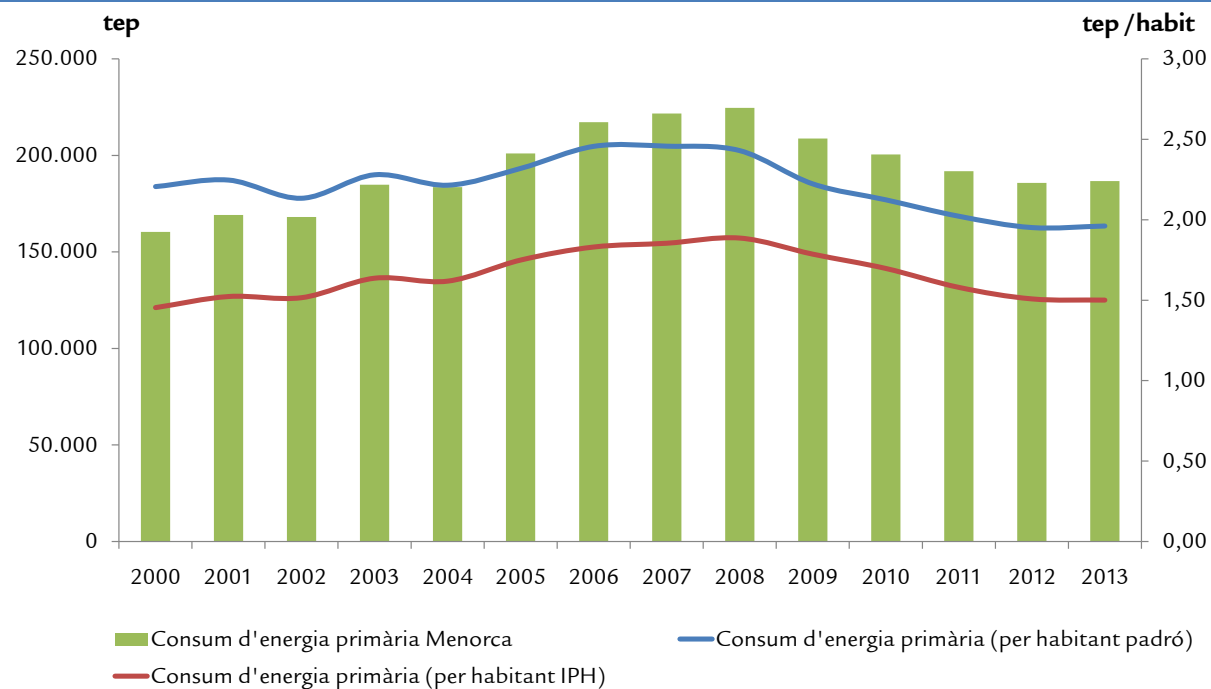
LES EMISSIONS DE GEH EL 2014 SÓN DE 8,2 MILIONS DE TONES DE CO₂, MÉS D'UNA TERCERA PART QUE EL 1990.

Gràfic 22. Evolució del consum d'energia primària a Mallorca

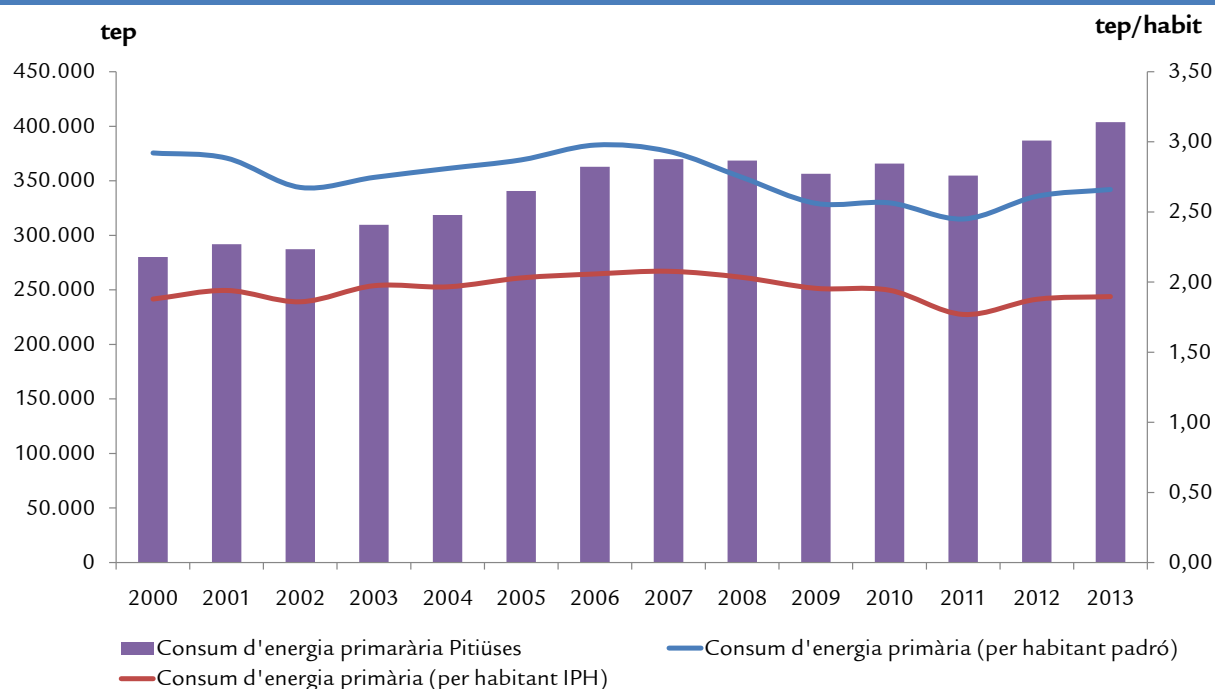
Font: Direcció General d'Energia i Canvi Climàtic

Gràfic 23. Evolució del consum d'energia primària a Menorca

Font: Direcció General d'Energia i Canvi Climàtic

Gràfic 24. Evolució del consum d'energia primària a Pitiüses

Font: Direcció General d'Energia i Canvi Climàtic

El 2013 el consum d'energia primària a les Illes Balears és de 3,1 milions de tep. Per illes, Mallorca en consumeix 2,5 milions, les Pitiüses 0,4 milions i Menorca 0,2 milions. El creixement econòmic i demogràfic a les Illes Balears ha comportat un augment del consum d'energia, especialment en el sector del transport terrestre, serveis (turístic i comercial) i el residencial. Per habitant, segons dades del padró, el consum d'energia primària per illes és de 2,88 tep/h. a Mallorca, 2,66 tep/h. a les Pitiüses i 1,96 tep/h. a Menorca. Si es té en compte la càrrega demogràfica segons l'IPH, el consum per habitant és inferior. Així a Mallorca se situa en 2,34 tep/h., 1,90 tep/h. a les Pitiüses i 1,50 tep/h. a Menorca.

La situació energètica de les Illes Balears s'ha conformat

Protecció d'espais

L'article 3.10 de la Llei 42/2007, de 13 de desembre, del patrimoni natural i de la biodiversitat, defineix els ecosistemes com un "complex dinàmic de comunitats vegetals, animals i microorganismes i el seu medi no vivent que interactuen com una unitat funcional". Els ecosistemes poden ser naturals, com ara parcs nacionals o sòls verges, o gestionats (plantacions, granges, zones urbanes, etc.), i no només són importants les àrees terrestres, sinó també les marines. El principal pulmó del planeta és el plàncton oceànic, que produeix el 75% de l'oxigen que es respira i absorbeix el 25% del diòxid de carboni

en un marc de quasi total dependència energètica dels combustibles d'origen fòssil, però l'arribada del gas i de l'electricitat per cable submarí suposaren un nou escenari i, per tant, un replantejament de les polítiques energètiques i d'eficiència en general. Cal abordar l'augment del consum energètic tant des de l'oferta, amb les energies renovables i la diversificació, com des de la demanda, amb polítiques d'estalvi i ús racional de l'energia. El 2013 la producció de les Illes Balears d'energia primària a partir d'energia solar i eòlica fou del 0,34%, a partir de biomassa del 0,59%, i dels residus del 2,76% sobre el total. A Espanya, aquests percentatges són sensiblement superiors.

EL CONSUM D'ENERGIA PRIMÀRIA A LES ILLES BALEARS ÉS DE 3,1 MILIONS DE TEP DURANT EL 2013.

que s'emet a l'atmosfera. L'oxigenació i la depuració d'aigües litorals de Balears es deuen fonamentalment a les praderies de posidònia oceànica. Un dels principis que inspiren la llei esmentada és la geodiversitat, que queda configurada com un deure de les administracions públiques.

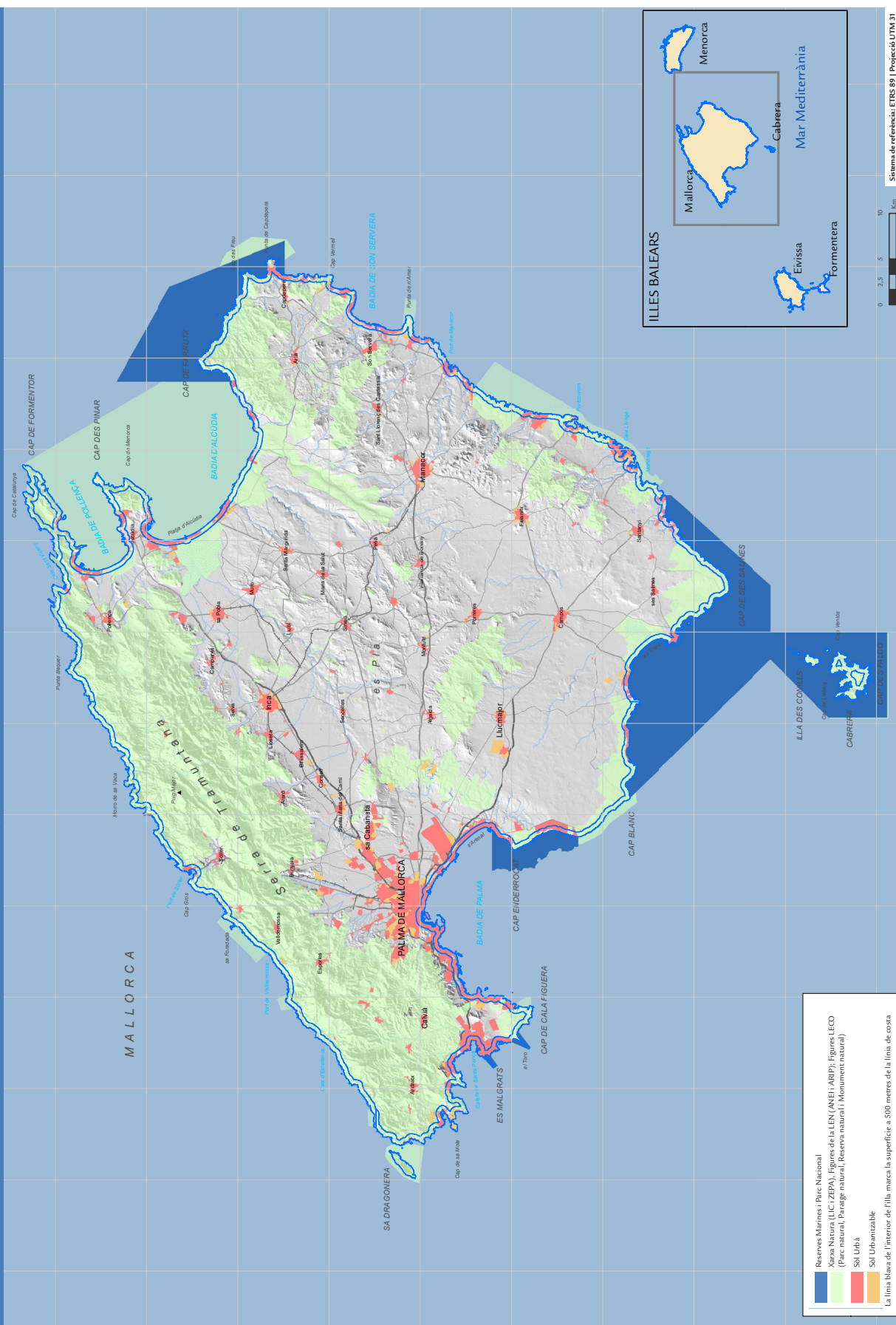
Les Illes Balears tenen una extensió total de 498.000 hectàrees. Els espais naturals protegits sumen 99.857 hectàrees, de les quals 74.256 són terrestres i 25.601 marines. A les Balears hi ha un únic parc nacional, el Parc Nacional Maritimoterrestre

de l'Arxipèlag de Cabrera, i un paratge natural, el de la Serra de Tramuntana. A més a més, hi ha els parcs naturals de s'Albufera de Mallorca, el de Mondragó, el de sa Dragonera, el de Llevant, el de s'Albufera des Grau, el de ses Salines d'Eivissa i Formentera, i el de Cala d'Hort, cap Llentrisca i sa Talaia. D'altra banda, també hi ha les reserves naturals del cap de Ferrutx, el cap des Freu, la reserva natural especial de s'Albufereta, les reserves des Vedrà i es Vedranell, i la reserva dels illots de Ponent. La Xarxa Natura a les Illes Balears suma 222 mil ha, de les quals aproximadament la meitat són marines i l'altra meitat terrestres. Cal comentar que 139 mil hectàrees corresponen a zones d'especial protecció per a les aus (ZEPA) i 202 mil hectàrees a llocs d'importància comunitària (LIC). Les reserves marines sumen un total de 55 mil ha. Pel que fa a la protecció autonòmica, segons la Llei 1/1991, de 30 de gener, d'espais naturals i de règim urbanístic de les àrees d'especial protecció de les Illes Balears, sumen 196 mil hectàrees. Pel que fa a les masses d'alzinars, protegides mitjançant el Decret 130/2001, hi ha 17 mil hectàrees protegides a Mallorca i 6 mil hectàrees a Menorca. És important remarcar que no es poden sumar els totals de les àrees protegides per les distintes figures de protecció,

atès que sovint les diferents proteccions s'acumulen en una mateixa àrea. Així, una reserva marina pot ser LIC i parc natural a la vegada, o bé, pot passar que els alzinars estiguin inclosos en una zona ANEI.

L'illa amb més superfície artificial relativa és Eivissa, amb un 7,8% del total del sòl, seguida de Formentera (7,0%), Mallorca i Cabrera (6,9%) i, en darrer lloc, Menorca, amb un 6,4%. La mitjana de la superfície artificial a Espanya és molt inferior, un 2,4%. Mallorca és l'illa més agrícola, amb el 52% del territori, propera a la mitjana estatal, que és del 55%. Menorca en té el 41,3%, Eivissa el 39,9% i Formentera el 35,2%. El Grup Intergovernamental d'Experts sobre el Canvi Climàtic exposa les pressions de les activitats humanes sobre la biodiversitat: demanda creixent de recursos; explotació selectiva o destrucció de les espècies; canvi en l'ús o la coberta dels sòls; règim accelerat de la deposició de nitrogen per causes humanes; contaminació dels sòls, l'aigua i l'aire; introducció d'espècies no autòctones; desviació d'aigües cap a ecosistemes gestionats de forma intensiva i sistemes urbans; fragmentació o unificació de paisatges, i urbanització i industrialització.

Gràfic 25. Zones urbanes i urbanitzables i principals figures de protecció, Mallorca

Font: SIT/BSA

CAP DE CAVALLERIA

[illegible]

Font: SITIBSA

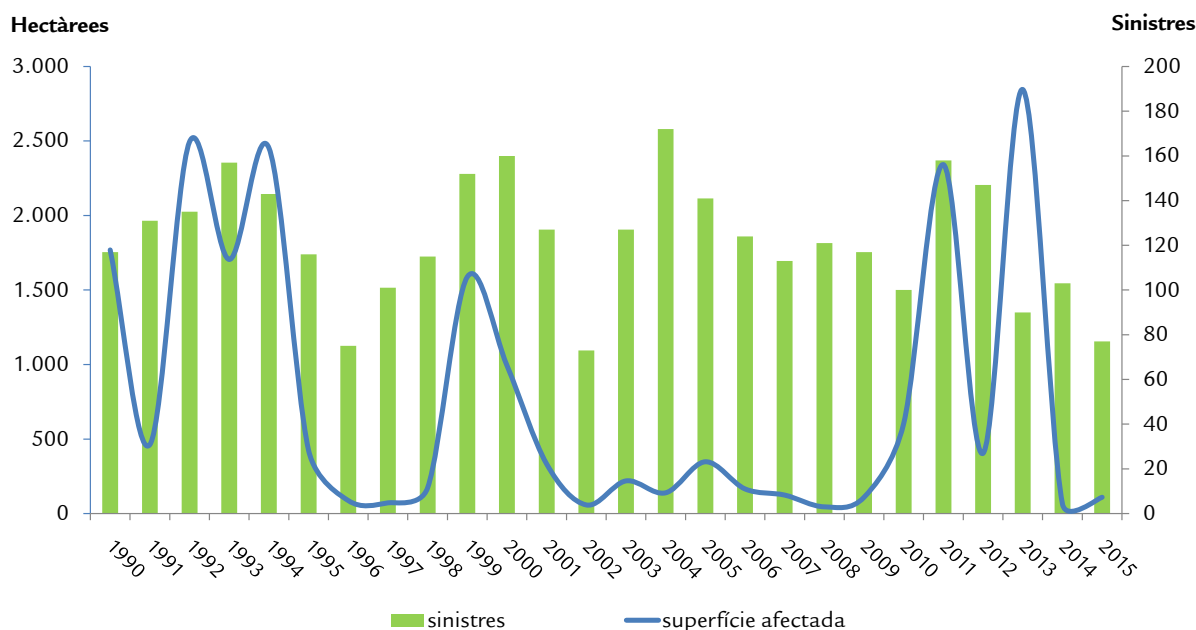
El Servei d'Informació Territorial de les Illes Balears (SITIBSA) ha fet un resum de la superfície urbana o urbanitzable segons la delimitació que s'ha extret de la capa de classificació del sòl del MUIB (Mapa urbanístic de les Illes Balears), del qual es pot obtenir tota la informació a <http://muib.caib.es>. El resum inclou la superfície total en hectàrees del sòl urbà o urbanitzable, i permet calcular les hectàrees de sòl urbà o urbanitzable fins a 500 metres de la costa. La superfície fins a 500 metres de la costa s'ha extret a partir d'un càlcul automàtic (*buffer*) aplicat sobre la línia de costa extreta del mapa topogràfic de les Illes Balears (MTIB). Els mapes no inclouen la construcció en sòl rústic. Per acompanyar les dades s'han fet quatre mapes, un per a cada illa, que inclouen, d'una banda, informació sobre la classificació del sòl urbà o urbanitzable del MUIB. De l'altra, també incorporen els principals espais protegits: reserves marines i parcs nacionals (2009); els espais que preveu la Llei d'espais naturals (actualitzada a 2015), que recull les ANEI i ARIP; els espais naturals protegits (2007) establerts a la LECO (parcs naturals, paratges naturals, reserves naturals i monuments naturals), i la Xarxa Natura (2012), això és, LIC i ZEPA. Mallorca i Cabrera sumen 363,6 mil hectàrees,

de les quals 20,7 mil són de sòl urbà o urbanitzable, la qual cosa representa un 5,69%. A Menorca les hectàrees totals de l'illa són 69,5 mil, de les quals 3,9 mil són de sòl urbà o urbanitzable (5,66% del total). La superfície d'Eivissa són 57,2 mil hectàrees, de les quals 3.400 són de sòl urbà o urbanitzable (5,92%). Formentera és l'illa amb menys superfície de sòl urbà o urbanitzable amb 163 ha d'un total de 8.300, és a dir, un 2,0%. Mallorca és l'illa amb més sòl urbà o urbanitzable fins a 500 metres de la costa. Així, les hectàrees totals de l'illa fins a 500 metres de la costa són 23,3 mil, de les quals 6,2 mil són de sòl urbà o urbanitzable, és a dir, un 26,58%. Menorca té 10.300 ha fins a 500 metres de la costa i 2.200 corresponen a sòl urbà o urbanitzable (el 21,36%). A Eivissa, que té 8.000 ha fins a 500 m de la costa, 1.500 corresponen a sòl urbà o urbanitzable (18,54%). Formentera, amb 3.300 ha costaneres, té el 2,73% que és sòl urbà o urbanitzable (90 ha). Finalment, cal recordar que les construccions en sòl rústic no s'han tingut en compte, sinó únicament les del sòl urbà o urbanitzable.

FORMENTERA ÉS L'ILLA AMB MENYS SÒL URBÀ O URBANITZABLE FINS A 500 METRES DE LA COSTA (2,73%).

Incendis forestals

Gràfic 29. Evolució dels incendis forestals a les Illes Balears, 1990-2015

Sinistres = Incendis (>1 ha.) + conats (<1 ha.)
Font: Servei de Gestió Forestal i Protecció del sòl

La superfície forestal a les Illes Balears és de 221 mil ha (un 44% del territori). L'espècie més estesa en les forests de Balears és el pi blanc (*Pinus halepensis*). El 50% de la superfície forestal és en alguna àrea natural protegida. El Pla Forestal de les Illes Balears 2015-2030 organitza i regeix les actuacions en matèria de forests. De 1990 a 2015, la superfície afectada i el nombre d'incendis ha anat canviant. En el gràfic s'observa que el 2013 s'assolí un màxim en el nombre d'hectàrees afectades per sinistres, amb un total de 2.846 ha. El 2015 la xifra ha estat de 109,4 hectàrees (la meitat corresponen a

arbrat i l'altra meitat a desarbrat) i s'han produït 77 sinistres: 66 conats i 11 incendis. Aquests sinistres es produeixen principalment els mesos d'estiu. Observant la causalitat, la major part dels incendis han estat negligències i causes accidentals (54%), seguit dels intencionats (25%). Per superfície, les illes més afectades han estat Eivissa (49%) i Mallorca (48%).

EN EL PERÍODE DE 1990 A 2015, L'ANY AMB MÉS HECTÀREES AFECTADES PELS INCENDIS FOU EL 2013, AMB UN TOTAL DE 2.846 HA.

Taula 43. Cicle integral de l'aigua

	Reserves hídriques ¹ (%)		Dessalatge ² (hm³)		Subministrament (hm³)		Consum urbà (hm³)			Depuració (hm³)		Llots EDAR (tn)	
	maig 2016	% var. interanual	2015	% var. interanual	2012	% var. interanual	2012	% var. interanual	Rendiment ³ (%)	2015	% var. interanual	2015	% var. interanual
Mallorca	48%	-20,0%	4,3	41,7%	100,1	-2,6%	73,9	-1,9%	74%	75,11	1,5%	68.523	2,0%
Menorca	65%	-9,7%	..	..	11,9	-2,4%	8,3	-1,8%	70%	7,50	5,5%	8.103	-17,2%
Eivissa	41%	20,6%	6,6	-7,9%	17,7	4,8%	12,6	2,6%	71%	12,91	-0,7%	10.757	-9,0%
Formentera	45%	18,4%	0,6	-10,6%	0,6	3,6%	0,5	3,2%	90%	0,55	12,2%	1.026	-24,0%
Illes Balears	50%	-16,7%	11,4	5,8%	130,3	-1,6%	95,3	-1,3%	73%	96,07	1,5%	88.409	-1,9%

Fonts: Direcció General de Recursos Hídrics; ABAQUA; Emaya; Calvià 2000; Ajuntament de Sant Llorenç des Cardassar; Aguas Son Tovell SA (Manacor); Ajuntament de Manacor; Empresa Municipal de Serveis, SA (Alcúdia)

Notes: (...) A Menorca no hi ha dessalinització. (1) Mitjana ponderada. (2) Dessaladores corresponents a ABAQUA. (3) El rendiment expressa el percentatge d'aigua subministrada a la xarxa que s'ha comptabilitzat o registrat com a consum. Es tracta, per tant, d'un indicador d'eficiència de la xarxa. El percentatge restant poden ser pèrdues reals (avaries, fugues,...) o pèrdues aparents (errors de mesura, aigua no registrada,...)

El cicle integral de l'aigua abasta les reserves hídriques, la dessalinització, el subministrament, el consum urbà, la depuració i els llots que es recullen a les EDAR. El maig del 2016 les reserves hídriques de les Illes Balears estan al 50%. Solament a Menorca presenten un millor resultat, amb un 65%. Tot i això, en aquesta illa hi ha problemes amb la salinitat de l'aigua per la sobreexplotació dels aqüífers. A Formentera, el proveïment es fa amb aigua dessalinitzada, mentre que a Eivissa hi ha una sequera declarada per la manca de pluges i per una gestió deficient dels recursos. El juny la situació empitjora i les reserves hídriques estan al 47%, essent més preocupant a Eivissa (24%). A Mallorca s'evidencien les dificultats d'abastiment d'alguns municipis per la manca d'aigua o a causa de la mala qualitat. L'Ajuntament de Palma fa feina en un pla de sequera per apaivagar la manca de pluges. Entre d'altres mesures, preveu augmentar la compra d'aigua dessalinitzada a ABAQUA fins als 12,6 hm³. L'Ajuntament també elaborarà un pla d'ús d'aigua regenerada per incrementar l'aprofitament d'aigües depurades i reduir els abocaments a la mar.

El 2015, a Mallorca, la dessalinització augmenta un 42%, mentre que a les Pitiüses es redueix. Els costos de la dessalinització són elevats i hi ha un impacte en el medi marí, com són els aqüífers salinitzats, cosa que no compleix amb la Directiva Marc de l'Aigua. El 2015 el volum d'aigua dessalinitzada arriba a 11,4 hectòmetres cúbics. A les Balears, un 95% dels recursos hídrics provenen de les aigües subterrànies. Aquestes masses ocupen gairebé el 70% del territori a Mallorca, a Menorca i a Eivissa, i fins al 100% a Formentera. L'explotació inadequada dels aqüífers pot suposar pèrdues econòmiques i accelerar els processos naturals com l'aparició de col·lapses que afectin infraestructures urbanes (Crestatx, es Migjorn Gran). Quant a la vigilància, hi ha vint-i-sis masses d'aigua en seguiment

(presenten un mal estat quantitatiu o qualitatiu en relació amb clorurs i/o nitrats), vint-i-quatre en deteriorament reversible i quatre en deteriorament estructural (sa Pobla, Sant Jordi, Pla de Campos i Formentera). A Mallorca, només la zona de Llevant se salva d'estar en prealerta hidrològica, encara que està a punt d'entrar en aquesta fase, atès que ha plogut la meitat del que és habitual. Les zones de Palma i la de Llevant són les regions on s'ha arribat a estar en una situació crítica, ja que entre 1999 i 2001 entraren en la fase d'emergència. A fi de controlar el consum, s'han posat en marxa campanyes de conscienciació ciutadana i els plans d'emergència municipals d'estalvi d'aigua, i també de reparació de les xarxes per limitar les fugues. També és molt important la reutilització d'aigües residuals que es duu a terme.

AL JUNY DEL 2016 LES RESERVES HÍDRIQUES A LES ILLES BALEARS ESTAN AL 47%.

Seguint amb el cicle de l'aigua, el 2015 es depuraren 96 hectòmetres cúbics d'aigües residuals a les Illes Balears, un 1,5% més que durant el 2014. El volum diari mitjà, 263.213 metres cúbics, va representar el 62,5% de la capacitat total de les EDAR de les Illes Balears. Del total d'aigües residuals depurades el 2015, el 77,6% correspon a Mallorca, el 13,8% a Eivissa, el 8,0% a Menorca i, finalment, el 0,6% a Formentera. Les dues estacions depuradores de la capital tractaren el 33,3% de totes les aigües residuals de les Balears. En els mesos d'estiu és quan les EDAR tracten més aigües residuals, a causa de l'increment de la població arran del turisme, i per tant les EDAR han de tenir una capacitat de càrrega que cobreixi aquestes puntes. El 2015 es consumeixen 60,6 MWh per depurar 96,07 hm³ d'aigües residuals. El desenvolupament integrat de les polítiques hídriques i energètiques és de summa importància. Aquesta quantitat

representa l'1,05% del total de l'energia consumida a les Illes Balears el mateix any. Cal esmentar la importància de la cogeneració a les EDAR de Palma. El màxim de la depuració d'aigua per habitant en els darrers tretze anys s'assolí l'any 2007 (263,8 l/dia segons el padró i 211,9 l/dia segons l'IPH). Dels 96 hectòmetres cúbics d'aigües residuals depurades una part són reutilitzades per a l'agricultura i per regar parcs i jardins (18,8 hm³ per any) i una altra per als camps de golf (7,3 hm³/any per a Mallorca, 0,29 hm³/any per a Menorca i 0,46 hm³ per a Eivissa). La resta d'aigües depurades requereixen un destí final per retornar al medi ambient en les millors condicions. En general, es podrien distingir tres tipus de sistemes d'abocament: al mar (emissaris submarins), terrestre (torrents, basses d'evaporació i/o infiltració) i reutilització.

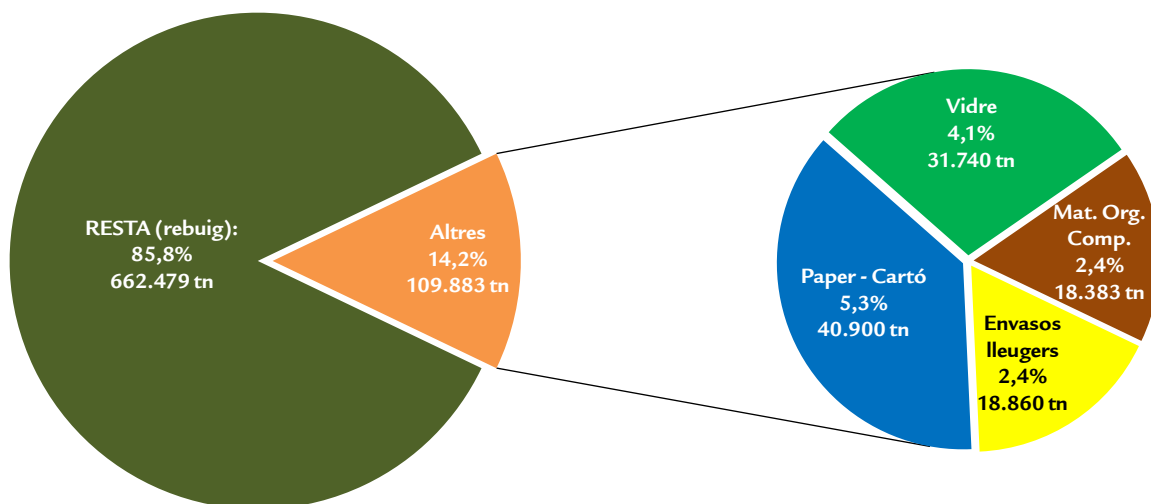
El 2015 el total de llots de les EDAR a les Illes Balears fou de 88 mil tones, el 77,5% correspon a Mallorca, el 12,2% a Eivissa, el 9,2% a Menorca i, finalment, l'1,2% a Formentera. Les dues estacions depuradores de la capital recullen el 30,6% dels llots de les Illes Balears. La destinació dels llots és diversa: metanització (biogàs), assecatge solar i posterior valorització energètica, compostatge o farratges. En el cas de Mallorca, les estacions depuradores d'aigües residuals duen els fangs a TIRME.

De conformitat amb l'enquesta sobre el subministrament i sanejament de l'aigua de l'INE, l'any 2013, les Illes Balears són la tercera comunitat autònoma amb el preu de l'aigua més elevat (2,21 €/m³). Segons dades del 2012, a les Illes Balears les famílies gasten un 0,21% més del seu pressupost en els serveis de subministrament d'aigua i clavegueram respecte de la mitjana a Espanya, la qual cosa significa 25,07 €/persona més. Per a les Illes Balears, durant el 2012 es varen subministrar a la xarxa 130,3 hectòmetres cúbics d'aigua per a usos urbans (un 1,6% menys que el 2011) i se'n varen consumir 95,3 hectòmetres cúbics (un 1,3% menys que l'any anterior). El consum d'aigua per habitant, considerant les dades del padró, se situa l'any 2012 en 233,3 litres per dia, mentre que el 2000 era de 288,1 litres per dia. En canvi, considerant la càrrega demogràfica real que proporciona l'IPH de les Illes Balears, el consum d'aigua per habitant se

situaria el 2012 en 189,0 litres per dia, mentre que el 2000 va ser de 221,3 litres per dia i persona. El rendiment o eficiència de la xarxa (l'aigua registrada sobre l'aigua subministrada) és del 73% per al conjunt de les Balears, encara que amb diferències entre illes. A Formentera, l'aigua no registrada, per pèrdues reals o aparents, equival al 10% del total de l'aigua subministrada a la xarxa, mentre que en el cas de Mallorca arriba al 26%. A Eivissa el percentatge se situa en el 29%, i a Menorca, en el 30%. Pel que fa a la capital de les Illes Balears, Palma, el 2012 representa el 29,0% del consum de les Illes Balears. En els darrers deu anys es produeix una evolució a la baixa del consum d'aigua a Palma. El consum d'aigua facturat a Palma el 2015 ha estat de 27,0 hectòmetres cúbics, mentre que el 2006 va ser de 30,3 hm³, que és el màxim des d'aleshores. Del consum de l'any passat, un 63,2% correspon al consum domèstic, un 8,0% al consum hotel·ler i un 28,8% al consum comercial i industrial. El consum total d'aigua facturada per habitant, considerant les dades del padró, se situa l'any 2015 en 184,9 litres per dia, mentre que el 2006 era de 221,3 litres per dia. Quant al consum domèstic, aquestes dades són de 116,9 i 133,3 l/dia, respectivament.

D'altra banda, pel que fa als paràmetres obligatoris de control d'aigües de bany, segons la qualificació dels punts de mostreig del 2015, un 86% mostren una qualitat excel·lent, un 10% bona, un 3% suficient i sols en un 1% dels casos la qualificació és d'insuficient. D'aquestes zones de bany de qualitat insuficient, dos punts de mostreig corresponen a Mallorca i un a Menorca. Així, no es recomana banyar-se en un 3% dels punts de mostreig i es prohibeix banyar-se en un 1,3%. Al llarg de la temporada de bany s'han detectat 68 incidències per contaminació microbiològica, 48 de curta durada i 20, motivades per circumstàncies excepcionals, amb una durada de més de 72 hores. En relació amb la temporada anterior (2014), s'ha observat que la majoria dels punts de mostreig —177 (el 91%)— segueixen mantenint la mateixa qualificació. En general hi ha hagut un descens en la qualitat, ja que dels punts de mostreig que han variat de qualificació, 2 han millorat (l'1%) i 15 (el 8%) han empitjorat. Quant a les situacions d'incidències, han augmentat considerablement respecte a la temporada anterior (s'ha passat de 43 a 68).

Gràfic 30. Composició dels residus sòlids urbans a les Illes Balears el 2015

Font: Consell de Mallorca, Consell Insular de Menorca i Consell d'Eivissa

Les taxes de variació del creixement econòmic i dels residus sòlids urbans (RSU) a les Illes Balears segueixen, en general, una tendència similar. La generació de RSU està lligada als models de producció i consum i, per tant, a l'eficiència en el cicle dels materials. Així, cal deslligar la utilització de recursos i la generació de residus del creixement econòmic. Els residus sòlids urbans (RSU) a les Illes Balears el 2015 són 772.361 tones, un 10,8% més que el 2014. En termes interanuals, el 2015 es reciclaren un 11,9% més de material orgànic compostable, un 9,3% més d'envasos lleugers, un 5,5% més de paper, un 0,4% més de vidre, i un 6,5% més de la fracció rebuig. El 85,8% dels RSU a les Illes Balears corresponen a la fracció rebuig i només el 14,2% es recullen de manera selectiva. El paper i cartró és el material que més es recull i se n'assoleixen les 40.900 tones el 2015 (un 5,3% del total dels RSU), seguit del vidre (4,1% dels RSU). La part corresponent als envasos lleugers és d'un 2,4%, igual que la de material orgànic compostable. Malgrat això, la recollida selectiva s'ha incrementat un 20,6% del 2009 al 2015. En aquest període, els residus la recollida dels quals més ha augmentat són el material orgànic compostable (71,1%), els envasos (41,8%) i el vidre (19,3%), mentre que el paper i cartró es manté. Segons Ecoembes, els espanyols reciclaren 1.300.399 tones d'envasos domèstics el 2015, un 3,3% més que l'exercici anterior. El 17 de maig se celebrà el Dia Mundial del Reciclatge.

Atesa la importància del turisme a les Illes Balears en relació amb la població, cal tenir en compte les dades de la càrrega demogràfica dels visitants i de la població resident, la qual cosa suposa un 30% més de població en els mesos de temporada alta. Així, la població és d'1.435.683 habitants de mitjana, de conformitat amb l'IPH, i d'1.104.479 habitants segons el padró. D'acord amb l'IPH, el volum de residus per habitant i dia és d'1,5 quilos, que segons el padró puja fins a 1,9 quilos per habitant i dia. El 2015, el volum de residus recollits en quilos per habitant i any, segons el padró, és de 699 kg, que pels diferents tipus de residus són: 17,1 quilos d'envasos lleugers, 37,0 quilos de paper i cartró, 28,7 quilos de vidre, 16,6 quilos de material orgànic compostable i 599,8 quilos de rebuig. Si tenim en compte les dades d'IPH, les xifres són de 538,0 quilos per habitant i any.

MÉS DEL 85% DELS RESIDUS RECOLLITS CORRESPONEN A LA FRACCIÓ REBUIG.

A més d'aquests residus, també s'ha de tenir en consideració el volum de residus de construcció i demolició (RCD), els residus voluminosos i pneumàtics fora d'ús, els llots produïts a les EDAR, els residus perillosos i els vehicles fora d'ús. Els RCD per grups són: formigó, maons, teules i materials ceràmics; fusta, vidre i plàstic; mesclures bituminoses, quitrà d'hulla i altres productes enquitranats; metalls (inclosos els seus aliatges); materials d'aïllament i materials de construcció

que contenen amiant; materials de construcció a partir de guix, i altres residus de construcció i demolició. Actualment està en vigor el Pla Director Sectorial per a la Gestió de Residus de Construcció, Voluminosos i Pneumàtics fora d'ús de l'illa de Mallorca (BOIB núm. 141, de 23 de novembre de 2002). Els RCD d'obres menors es consideren residus municipals i es poden dipositar al parc verd de l'ajuntament. En canvi, els RCD d'obres majors han de complir la normativa vigent i els ha de dur un transportista autoritzat a les plantes de servei públic (Mac Insular SL). Es tracta d'aconseguir el reciclatge del 100% dels RCD que entren a planta. Quant a la resta d'illes, a Menorca les plantes de tractament de RCD són Triatges Menorca, Excavacions Moll i Transports Taltavull. A Eivissa hi ha dues pedreres en restauració amb autorització com a dipòsit controlat de residus inerts. Els RCD sense impropis es poden dipositar directament, però els que estan mesclats amb plàstic o ferralla han de passar per un pretractament de triatge per separar tots els impropis abans

de la deposició. De moment, els RCD barrejats s'accepten a l'abocador insular de Ca na Putxa.

D'altra banda, en els darrers anys s'ha detectat un increment de residus en entorns marins, fet que genera una greu amenaça per als ecosistemes marins i per a les costes (el cost de la neteja és important). Les espècies marines confonen els microplàstics amb aliments i d'aquesta manera arriben a la cadena alimentària humana. Així mateix, aquest increment de residus perjudica la imatge com a destí turístic. En el mes de maig del 2015, ABAQUA retirà 14 tones de residus del litoral balear. El servei disposa de quinze barques a Mallorca, que n'han retirat 7,2 tones; vuit barques a Menorca, que n'han extret 3,2 tones; vuit barques més a Eivissa (3,1 tones retirades), i dues a Formentera (0,7 tones). Els residus més freqüents són els plàstics, 5 tones (un 35,7% dels residus), les fustes (34,8%), les algues (13,5%) i la matèria orgànica (9,6%).

Índex de gràfics i taules

Índex de gràfics

Gràfic 1. Evolució del PIB dels EUA, el Japó i la zona euro (variació interanual ajustada d'estacionalitat)

Gràfic 2. Variació interanual del preu barril Brent i inflació a la zona euro

Gràfic 3. Evolució del tipus de canvi de l'euro

Gràfic 4. Evolució del PIB de països europeus (variació interanual ajustada d'estacionalitat)

Gràfic 5. Evolució dels components de la demanda

Gràfic 6. Evolució del VAB de les Illes Balears per sectors

Gràfic 7. Energia elèctrica mensual demandada a les Illes Balears (MWh)

Gràfic 8. Indicadors del sector de la construcció

Gràfic 9. Pernotacions, viatgers i estada mitjana a hotels de les Illes Balears. Acumulat gener-maig (Índex 2008=100)

Gràfic 10. Variació interanual dels preus hotelers a les Illes Balears (gener 2008 a maig 2016)

Gràfic 11. Variació interanual de l'IPC de restaurants, bars i cafeteries

Gràfic 12. Passatgers arribats a les Illes Balears per via aèria segons origen de vol. Cicle tendència

Gràfic 13. Passatgers arribats per via aèria per illes. Cicle-tendència

Gràfic 14. Evolució dels tipus d'interès i hipoteques

Gràfic 15. Variació interanual de l'afiliació a la Seguretat Social. Maig 2016

Gràfic 16. Incrementos salarials i inflació a les Illes Balears

Gràfic 17. Variació interanual de l'Índex de Preus de Consum

Gràfic 18. Consum i preu dels carburants de l'automoció (benzina 95 i gasoil A) a les Illes Balears

Gràfic 19. Variació interanual de la tendència-cicle d'indicadors d'inversió a les Illes Balears

Gràfic 20. Evolució de l'Indicador de Pressió Humana a les Illes Balears

Gràfic 21. Evolució de les emissions de gasos d'efecte hivernacle per habitant i dels índexs d'emissions

Gràfic 22. Evolució del consum d'energia primària a Mallorca

Gràfic 23. Evolució del consum d'energia primària a Menorca

Gràfic 24. Evolució del consum d'energia primària a Pitiüses

Gràfic 25. Zones urbanes i urbanitzables i principals figures de protecció, Mallorca

Gràfic 26. Zones urbanes i urbanitzables i principals figures de protecció, Menorca

Gràfic 27. Zones urbanes i urbanitzables i principals figures de protecció, Eivissa

Gràfic 28. Zones urbanes i urbanitzables i principals figures de protecció, Formentera

Gràfic 29. Evolució dels incendis forestals a les Illes Balears, 1990-2015

Gràfic 30. Composició dels residus sòlids urbans a les Illes Balears el 2015

Índex de taules

Taula 1. Perspectives de l'economia balear

Taula 2. Indicadors internacionals

Taula 3. Previsions internacionals per al 2017

Taula 4. Previsions macroeconòmiques de l'economia espanyola

Taula 5. Evolució de l'economia espanyola

Taula 6. Evolució de l'economia balear

Taula 7. Creixement del VAB de l'agricultura, la ramaderia i la pesca

Taula 8. Afiliació a la Seguretat Social en l'agricultura

Taula 9. Indicadors de l'agricultura

Taula 10. Indicadors de la ramaderia

Taula 11. Afiliació a la Seguretat Social en el sector pesquer

Taula 12. Indicadors de producció pesquera, 1er trimestre 2016

Taula 13. Creixement del VAB de la indústria i l'energia a les Illes Balears

Taula 14. Indicadors de la indústria i l'energia

Taula 15. Principals béns industrials exportats des de les Illes Balears

Taula 16. Creixement del VAB de la construcció a les Illes Balears

Taula 17. Indicadors de la construcció

Taula 18. Indicadors avançats de la construcció

Taula 19. Creixement del VAB del sector serveis a les Illes Balears

Taula 20. Indicadors dels serveis

Taula 21. Indicadors del comerç

Taula 22. Establiments turístics a les Illes Balears

Taula 23. Establiments turístics per illes

Taula 24. Turistes arribats a les Illes Balears per país de residència

Taula 25. Afiliats a la Seguretat Social

Taula 26. Passatgers arribats via aèria segons origen de vol

Taula 27. Trànsit de passatgers arribats per via marítima

Taula 28. Transport de mercaderies. Tones embarcades i desembarcades

Taula 29. Indicadors de mediació financera

Taula 30. Indicadors dels serveis empresarials i immobiliaris

Taula 31. Indicadors del mercat de l'habitatge

Taula 32. Ocupats en altres serveis

Taula 33. Indicadors d'ocupació i atur (Illes Balears, Espanya i UE-28)

Taula 34. Indicadors del mercat laboral a les Illes Balears

Taula 35. Indicadors del mercat laboral per illes

Taula 36. Cost i jornada laboral

Taula 37. Accidents de treball

Taula 38. Evolució de l'IPC (maig 2016)

Taula 39. Indicadors de consum

Taula 40. Consum dels residents a l'estranger

Taula 41. Recaptació tributària a les Illes Balears

Taula 42. Indicadors d'inversió

Taula 43. Cicle integral de l'aigua

Notes i abreviatures. Agraïments

Notes

Els percentatges de variació es refereixen a la diferència entre el període esmentat d'enguany i el mateix període de l'any passat, excepte quan es diu expressament una altra cosa.

Data de tancament: 29 de juny de 2016

Abreviatures i sigles

T_{t-k}^t (%): variació interanual del component tendència-cicle calculat segons el programa Tramo-Seats.

N. d.: no disponible.

AP.: Administració pública.

ISFLSL: institucions sense finalitat de lucre al servei de les llars.

FBCF: formació bruta de capital fix.

MUFACE: mutualitat general de funcionaris.

ISFAS: Institut Social de les Forces Armades.

DGOE: Direcció General d'Ocupació i Economia.

Altres fonts emprades

BCE: Banc Central Europeu

BE: Banc d'Espanya

BEA: Oficina d'Anàlisi Econòmica. Departament de Comerç (Estats Units)

CIS: Centre d'Investigacions Sociològiques

Comissió Europea

Consell Superior de Cambres de Comerç d'Espanya

Destatis: Oficina Federal d'Estadística (Alemanya)

DGRH: Direcció General de Recursos Hídrics

EBF: Federació Bancària Europea

EIA: US Energy Information Administration

Eurostat: Oficina d'Estadística de la Unió Europea

FMI: Fons Monetari Internacional

HM Treasury (Regne Unit)

IET: Institut d'Estudis Turístics

INSEE: Institut Nacional de l'Estadística i dels Estudis Econòmics (França)

Institut Nacional d'Estadística de Portugal

MAGRAMA: Ministeri d'Agricultura, Alimentació i Medi Ambient.

Mercapalma. Mercados Centrales de Abastecimiento de Palma de Mallorca, SA

MIC: Ministeri d'Afers Interns i Comunicació. Oficina d'Estadística (Japó)

MINECO: Ministeri d'Economia i Competitivitat.

MINETUR: Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme.

Ministeri de Foment

Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques

Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme

Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social

OCDE: Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic

Oficina Nacional d'Estadística (Xina)

OTIB: Observatori del Treball de les Illes Balears

Servei Estadístic Nacional de Malta

Servei Estadístic Nacional de Tunísia

Servei Estadístic Nacional de Turquia

Servei Estadístic Nacional de Xipre

Servei Estadístic Nacional del Marroc

UK Statistics Authority (Regne Unit)

Agraïments

AENA – Aeroport d'Eivissa

AENA – Aeroport de Maó

AENA – Aeroport de Palma

APB: Autoritat Portuària de les Balears. Ministeri de Foment

ANFAC: Associació Espanyola de Fabricants d'Automòbils i Camions

ATB: Agència de Turisme de les Illes Balears

COAIB: Col·legi Oficial d'Arquitectes de Balears

CLH: Compañía Logística de Hidrocarburos. Palma

Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient i Territori

Direcció General d'Aviació Civil. Ministeri de Foment

Direcció General d'Energia i Canvi Climàtic

DGT: Direcció General de Trànsit. Ministeri d'Interior

Euro6000

Gesa-Endesa

IBAVI: Institut Balear de l'Habitatge. Govern de les Illes Balears

Ibestat: Institut d'estadística de les Illes Balears

INE: Institut Nacional d'Estadística

Observatori del Turisme. Conselleria de Turisme i Esports

Oficemen: Agrupació de Fabricants de Ciment d'Espanya

Ports de Balears

REE: Red Eléctrica de España

Servired

Sistema 4B

SITIBSA: Servei d'Informació Territorial de les Illes Balears

SOIB: Servei d'Ocupació de les Illes Balears. Conselleria d'Educació, Cultura i Universitats

TGSS: Tresoreria General de la Seguretat Social

Persones

Antoni M. Grau Jofre (Direcció General de Pesca i Medi Marí)

Miguel Angel Moreno Jiménez (UIB)

Govern de les Illes Balears
Conselleria de Treball, Comerç i Indústria

<http://dgeconomia.caib.es>

Unió Europea
Fons Social Europeu
L'FSE inverteix en el teu futur